

SPAGHETTI

— 1 —

DOBRODRUŽNÉ ROMÁNY

James Fenimore Cooper

TAJOMSTVO STAREJ TRUHLICE

UHADNETE?

SYMBOL DEMOKRATICKÉHO BERLÍNA

Uprostred Berlína, metropoly NDR, sa vypína televízna rozhlasová veža, symbol nového a demokratického Berlína.

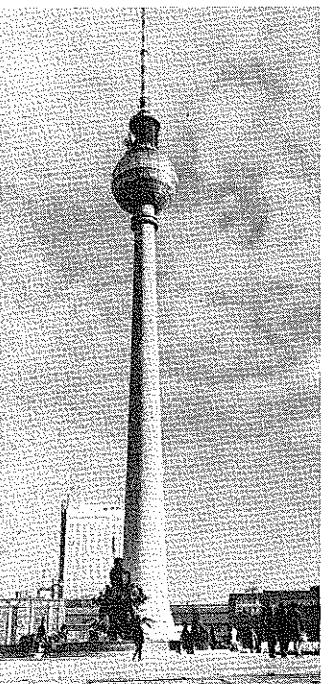
Takmer 300 podnikov ju postavilo v rokoch 1965–1969 – za spolupráce technických a iných ústavov.

Veža uchvacuje a prekvapuje viacerými skutočnosťami:

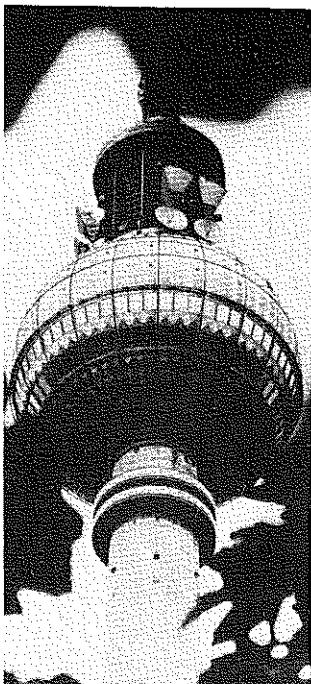
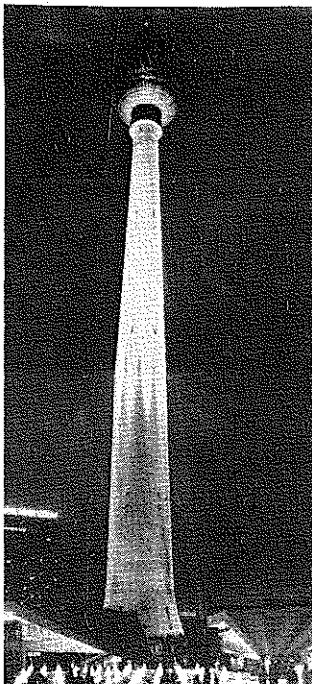
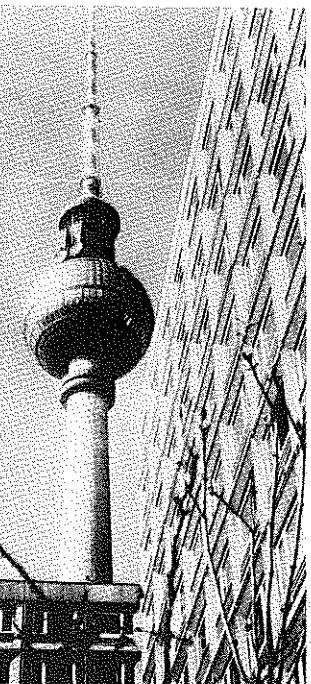
- Je vysoká takmer 300 metrov, kolko dní má rok – 365, je teda vyššia ako Eiffelova veža a trošku nižšia ako podobná veža v Moskve. Jej betónová „noha“ meria 250 metrov...

- Na stavbu veže použili 8000 m³ betónu, 4950 ton ocele, váži 26000 ton, z toho iba vežová guľa 4800 ton...

- Ocelová vežová guľa je vo výške 200–232 metrov, má sedem poschodí, dve z nich s priemerom až 32 metrov, priemer „nohy“ na mieste, na ktorom vežu postavili, je omnoho menší – iba 9 metrov!...

Televízna a rozhlasová veža v Berlíne

Snímky: ČSTK

- V piatich najvyšších poschodiah veže sú inštalované technické zariadenia televízie a rozhlasu NDR...

- V dvoch dolných poschodiah je vyhliadková terasa a kaviareň Tele-Café. Kaviareň sa skladá z dvoch častí, prvá je nehybná a druhá sa otáča na pohyblivom prstenci – aj s návštevníkmi, ich stoličkami, stolmi a čierou kávou... Za hodinu sa posunie o 360 stupňov, čiže sa obráti okolo vlastnej osi...

- Vo veži sú supermoderné technické zariadenia, regulátor tlaku i klimatizačné zariadenie – diriguje ich elektronický automat...

Z veže je prekrásny pohľad na veľkú časť hlavného mesta nového Nemecka. Vidieť z nej Brandenburskú bránu, veľkolepý pomník Sovietskej armády v Treptowe, múzeá pri Spréve... (v)

Otázka:

Čo znázorňuje pomník Sovietskej armády v Berlíne-Treptowe?

Odpoveď pošlite na korešpondenčnom lístku na adresu: Nakladatelstvo Smena, edícia DR, Pražská 9, 89714 Bratislava. Tri správne odpovede odmeníme knihou.

v. Bán / 94 / 66

ry March, bol to vysoký, mocný chlap. Možno povedať, že vyzeral ako obor. Bol húževnatý, iba niekedy prchký a nerozvážny, tvár mal azda vždy príjemnú.

Smely Lovec bol nižší. Jeho postava bola štíhlejšia, svalnatá a vyznačovala sa vretkosťou a silou. Tvár nemal peknú, ale bolo v nej čosi, čím si získaval sympatie. Obaja muži boli mladí. Harry mohol mať asi dvadsaťseši rokov a Smely Lovec bol o niekoľko rokov mladší. Ich oblečenie naznačovalo, že zálesiaci trávili život na pomedzí civilizovanej spoločnosti a nekonečných lesov, odev mali zhodený z jelenich koží. Vo výstroji Smelého Loveca bolo badať snahu po elegancii, pušku mal starostlivo vyleštenú, rukoväť poľovníckeho noža vyrezávanú, roh na pušný prach krášili ornamenty a loveckú kapsu mal vyšitú mušličkami. Harry Hurry bol oblečený skôr nedbanlive.

— Počuj, Smely Lovec, — začal Harry, keď prehľtol obrovský kus diviny, — Indiáni ti dali meno ako skvelému poľovníkovi. Vraj máš pevnú ruku, presné oko a skôr je lepej je vraj pre teba hračka. Ale či si už niekedy namieril zbraň na človeka? Už si niekedy stisol kohútik proti nepriateľovi?

— Také čosi som nevykonal, — priznal sa Smely Lovec. — A nazdávam sa, že nie je správne brať človeku život, ak to nie je v otvorenom boji.

— Čaže? Vari si ešte nikdy nezastrelil Indiána? Tak si fa nemám pre čo väzif.

— Naša spoločná cesta sa ďochvíla skončí a my sa rozlúčime. Mňa tu očakáva priateľ Indián. Ten sa nehanbi stýkať s človekom, ktorý ešte nezabil ľudského tvora.

— A kde sa máš stretnúť s tým Indiánom?

— Pri veľkej, širokej skale nedaleko jazera, kde indiánske kmene uzavierajú dohody a zakopávajú vojnove sekery. Vieš, toto územie v čase pokoja patrí Mingom aj Delawaram. Je to ich spoločné územie.

— Spoločné územie! — zvolal Harry. — Starý Tom Hutter tvrdí, že jazero patrí jemu, lebo tu žije už pätnásť rokov. Ten ho veru nedá nikomu.

— A čo na to Kolónia?

— Páni z Kolónie si tento kraj ešte nezakreslili do svojich máp. Takže jediné právo na toto územie má Starý Tom.

— Co je to za človeka ten Starý Tom?

— Povráva sa, že kedysi bol pirátom. Ale teraz vedie tu na jazere pokojný život.

— Je ženatý?

— Bol. Žena mu už dávno umrela. Bola to dobrá žena — vždy si na ňu budem spomínať s úctou ako na matku takého dievčaťa, ako je Judita Hutterová.

— Juditu Hutterovú spomínali aj Delawari. Je to dobré dievča?

— Dobré! Krásna ako obrázok, ibaže je trochu lúhkomyselná.

— Viac deň Starý Tom nemá?

— Má aj druhú dcéru, ktorá sa volá Hetty. Lenže Hetty nie je taká pekná ako Judita a navyše to nemá v hlave celkom v poriadku.

— Úbohé dievča! — povedal Smely Lovec. — To je hotové nešťastie. Nenájde si muža, ktorý by ju chránil, a sama tu bude celkom stratená.

Potom pozrel na slnko a dodal: — Ale deň už pokročil. Malí by sme pokračovať v ceste.

Hurry Harry súhlasil. Rýchlo si pobalili veci, vaaky si prehodili cez plece, zobraťi pušky a odišli zo slnečnej čistinky do hlbokého lesa.

1. kapitola

Tento príbeh sa odohral nedaleko severoamerickej rieky Hudson v prvej polovici osemnásteho stočia. V tom čase osídlené časti takzvanej Newyorskéj kolónie sa obmedzovali na štyri atlantické okresy. Bol to úzky pás zeme po oboch stranách Hudsonu, siahajúci od ústia až k vodopádom nedaleko jeho prameňa. Široké pásy nedotknutých pralesov poskytovali ochranu a skryšu pôvodným obyvateľom — indiánskemu kmeňu Delawarov. V koloniálnych vojnách medzi Anglickom a Francúzskom boli Delawari z väčšej časti spojencami Angličanov. Na druhej strane Mingovia čiže Irokézi, druhý veľký indiánsky kmeň, sa v tom čase pridal na stranu Francúzov.

Jedného slnečného júnového dňa sa hlbokým lemom uberali dva muži a hľadali cestu k veľkému jazero. Zrazu sa jeden z nich vynoril z hustej, nízkej húštiny a vybehol na čistinku.

— Hurá, Smely Lovec! — zvolal. — Konečne denné svetlo! A tamto, hľa, je jazero.

Zo spletí krovísk hned vykízdol druhý zálesák.

— Poznáš toto miesto? — spýtal sa.

— Pravdaže, minulé leto som tu strávil týždeň, — odpovedal mohutný chlap. — Ale je poľudnia a ja som už poriadne hladný. Nože otvor vak, nech sa najem. — Obaja sa pustili do prípravy jedla.

Za ten čas sa zoznámme s oboma mužmi. Prvý z nich sa volal Harry Hurry, pravý menom Hen-

(1)

2. kapitola

Zálesáci nekráčali dlho. Čoskoro začal Hurry spoznávať okolie. Vtom Smelý Lovec upozornil spoločníka na kmeň ozrutného stromu, ktorý im ležal v ceste.

— Áno, práve toto som hľadal! — zvolal Hurry, keď sa priblížil k stromu. — Pod mi pomôcť, Smelý Lovec!

Strom bol zburtený. Hurry najprv odstránil kusy kôry, ktoré zakrývali veľký otvor v kmeni. Potom zdnu obaja chlapí vytiahli kanoe zhotovené z kôry stromu. Boli v ňom sedadlá i veslá. Čln vôbec nebola malý, ale silák Hurry si ho hravo vyhodil na plece.

— Chod popredku a rob mi cestu, — vyzval Smelý Lovec.

Smelý Lovec poslúchol a rozhľňal pred spoločníkom húštinu, klesnac mu cestu, až sa asi po desiatich minútach chôdze dostali von z porastu. Chlapí zastali a očarení hľadeli na pokojnú, prísvitnú hladinu veľkého jazera, ktoré sa tam, lemované kopcami a lesom, zrkadilo na slnku.

— Úžasné pohľad! — nadšene zvolal Smelý Lovec. — Ale čo to tam trčí? — Ukázal do stredu jazera. — Akýsi malý ostrovček.

— Práve to je pevnôstka Starého Toma. Stoji na silpoch, nie na ostrove. Okrem tej drevenej pevnôstky má Starý Tom aj pohyblivý dom, veľký čln, s ktorým sa plaví po jazere.

— Čln nevidím.

— Iste bude v niektornej zátoke. Ale kanoe je prichystané. O pätnásť minút sme tam.

Smelý Lovec pomohol Hurrymu naložiť veci. Potom nasadili a opätným pohybom sa odrazili od brehu. Hurry zaujal miesto uprostred, Smelý Lovec si sedol na pravu. Veslovali pravidelne, iba občas sa pokochali velebnou prírodnou scenériou.

— Je to tak, ako som myslil, — povedal Hurry, keď privážoval kanoe k drevenej plošine pred pevnôstkou. — Nik nie je doma. Celá rodina je vonku.

Kým sa Hurry babral s člnom v prístavišti, Smelý Lovec si šiel obzrieť dom. Skladal sa z niekoľkých menších miestností. Do jednej nazrel. Izba bola čistá, zariadená jednoduchým nábytkom. Dve, tri stoličky, stôl a príborník. V kúte stála tmavá, masívna truhla a v druhom tiskali hodiny. Z tejto zjavnej obývacej izby sa dalo prejsť úzkou chodbičkou do ženskej spálne. Smelý Lovec už viac rokov nemal možnosť vŕaťiť do miestnosti, ktorá by patrila príslušníčkam jeho národa. Dojatý pozrel na vķusné šaty povešané na klincoch, lahlé topánky so striebornými sponkami, a nad vankúšom zdobeným ľipkami uviedol do konca utesený cepec a páru rukavičiek. Všetko toto jemné ženské oblečenie mu pripomenulo matku a so zadumaným výrazom na tvári sa vrátil k drevenej plošine, kde Hurry pozorne skúmal Hutterovým ľodným dalekohľadom severný breh jazera.

— Starý sa iste vybral na južný koniec, lebo tamto ho nevidno, — povedal Hurry a odložil dalekohľad. — Nasadnime. Keď prídeme ku kraju, posvetujeme popri brehu a nájdeme ho, kde sa skrýva.

— Musí sa skrývať? — začudoval sa Smelý Lovec, nasadajúc za svojím spoločníkom do člana.

— Mne sa vidí, že široko-daleko tu niet živej duše.

— Zabúdaš na Mingov.

— Ešte som ich nestretol na vojnoucom chodníku, ale od Delawarov som o nich počul vela strašných vecí.

— Všetci Indiáni sú rovnakí. Vlastne sú to len spolovice ľudia.

— Nemáš pravdu, Hurry. Na zemi sú všetkijakí ľudia — bieli, čierni, červení. Všetci sú rovní, aj keď majú rozličné zvyky. Napríklad u belochov je zločin skalpovať mŕtveho muža, ale u Indiánov je to hrdinský čin.

— A podľa mňa skalpovať Indiána je správne. Robí chybu, keď bráni Indiánov, lebo Kolónia za ich skalpy vypláca odmeny.

— Ale je to hneď, Hurry! Za také dačo padá hanba na hlavu každého bieleho muža. No, radšej podme hľadať tvojho priateľa. Iste si ukryl čln niekde v kroví na brehu.

— Možno Starý Tom zabočil na rieku, — povedal Hurry.

— Na rieku? Kde je tu rieka? Medzi stromami sa neučakuje nijaká medzera.

— Kryjú ju konáre jedli a borovic.

Veslovali ďalej a čoskoro sa kanoe preklízo cez ūzinu v brehu popod husté konáre stromov. Ocitli sa v riečke, ktorá nebola široká, ale mala prudký spád. Prestali veslovať a pozorne sledovali riečne zákruty. Zrazu sa Hurry chytil hustých krovín a zastavil čln.

— Tamto je Starý Tom! — zašepkal a ukázal prstom. — Presne, ako som si myslil. Prezerá pasce a v nadidlá. Ale čln nikde nevidím. Podľa všetkého Judita sem s otcom neprišla. Niekde pri prameňi si súši vlasys, hľadi do zrkadlia a kochá sa vo vlastnej kráske.

— Možno si nespravidlivo k tomu dievča, — povedal Smelý Lovec. — Mne sa vidi celkom pravdepodobné, že je otcova pravá ruka a teraz, kým sa Starý Tom zaoberá pascami, robi nejakú domácu prácu.

— Aké je príjemné na vlastné uši počuť pravdu z chlapských úst, — ozval sa celkom blízko mäkký ženský hlas, — aj keď sa to dievča pritrafi veľmi zriedka.

Smelý Lovec zdvíhol hlavu a medzi hustými zelenými listmi zbadal usmiali dievčenskú tvár. Ihneď si domysiel, že nevedomky zastali a kanoe pri Hutterovom ukrytom člne a že to krásne dievča je Juditha.

3. kapitola

Veľký čln, druhý Hutterov domov, bol celkom jednoduchý. Mal široké dno ako plôta a uprostred neho prieskennú kajutu, rozdelenú na dve časti; v jednej býval otec, v druhej dievčence.

Len čo Hurry zbadal čln, vyskočil na jeho palubu a o chvíliku už bol zahľbený do rozhovoru s Juditou. Aj Smelý Lovec vystúpil z kanoe. Pozdravil Juditu i jej sestru Hetty a s veľkým záujmom si začal prezerat čln.

Čoskoro sa zjavilo Hutterovo kanoe. Starý Tom sa potešil, keď zbadal Hurryho.

— Už minulý týždeň som sa čakal, — povedal na privitanie. — Kolónia nás všetkých polovníkov varovala, že je znova vo vojne. Veľmi ma to znepokojovalo. Mám na starosti naše tri životy a som už starý. Vidím, že si si našiel spoločníka, — ešte

poznamenal, hľadiac na Smelého Loveca, ktorý k nim práve prichádzal.

— Je to Smelý Lovec, medzi Delawarmi veľmi známy polovník na jelene.

— Vitajte, mladý muž, — pozdravil Starý Tom Smelého Loveca a potriesol si s ním ruky. — V takýchto časoch pokladám každého belocha za svojho priateľa. Indiáni sú už na brehu a každú chvíľu nás môžu napadnúť. Ešte som ich nevidel, ale natrafil som na čerstvú stopu a našiel som obnaseňý mokasin.

— Mohli by ste mi ukázať ten mokasin? — zamešal sa do rozhovoru Smelý Lovec. — Poviem vám, či patrí niekomu z nepriateľského kmeňa. Mám sa tu stretnúť s mladým indiánskym náčelníkom a tie stopy možno patria jemu.

— Akože, tento mladý muž tu má schôdzku s Indiánmi?! — zvolal Hutter a nedôverčivo pozrel na Smelého Loveca.

— To nech ta nemýli, Starý Tom. Poznám Smelého Loveca, je to čestný muž, — zastal sa ho Hurry.

— No aj tak by som rád vedel, preto prišiel do týchto končín.

— Myšlim, že máte právo pýtať sa ma, a ja vám hned rozopovie celú história, — pokojne odpovedal Smelý Lovec. — Som mladý a ešte som nekráčal po bojovom chodníku. Medzi Indiánmi — Delawarmi — mám priateľa, s ktorým som kedysi žil. Volá sa Čingačgúk, je to mladý náčelník a veľmi dobrý chlap. No ide vlastne o dievčinu, ktorá sa volá Wá-ta-wá, po indiánsky aj Pest. Je to veľmi krásne dievča a hoci ktorý mládenec z kmeňa by sa s ňou rád oženil, Čingačgúk sa do nej zaľúbil a ona ho tiež lábi. Pred dvoma mesiacmi Wá-ta-wá išla s otcom a matkou k vzdialenej rieke loviť ryby, a zrazu sa stratila. Niekoľko týždňov nebolo o nej ani slychu a len pred desiatimi dnami sme sa dozvedeli, že Mingovia to dievča uniesli. Pritom sme sa dopočuli aj to, že sa chystajú poľovať pri tomto jazere, a tak sa Čingačgúk rozhodol prísť sem, že skúsi dievča získať nazad.

— A akú úlohu hráte v tej celej histórii vy? — spýtal sa starec.

— Čingačgúk, ako som už povedal, je môj veľmi dobrý priateľ, a preto som sem prišiel, aby som mu pomohol nájsť to dievča. Máme sa stretnúť zajtra pri západе slnka nedaleko veľkej skaly na brehu jazera. Keď som stretol Hurryho, zistil som, že aj on mieri k jazeru, a tak sme sa rozhodli ísť spolu.

— A podľa vás je možné, že tie stopy zanechal váš priateľ? — pokračoval v rozhovore Hutter.

— Keby som videl mokasin, povedal by som vám, či je to delawarská práca.

— Tu je, — ozvala sa Juditha, ktorá počas medzitym zabehlá do kajuty. — No povedzte nám, čo preprádza, patril ten mokasin priateľovi alebo nepriateľovi?

— To veru nie je delawarská práca, — vyhlásil Smeľý Lovec, keď si pozorne prezrel mokasin zo všetkých strán.

— Ale potom nesmieme zostať už ani o minútku dlhšie na tomto mieste! — zvolal Hutter a na tvári mu vysadol ustárostený výraz. — Tu nie sme pred Indiánmi bezpeční. Musíme sa čo najrýchlejšie dostať na otvorené jazero.

Nik nenamietal. Rýchlo odviazali veľký čln, lana-mi pomaly vymanévrovali široké plavidlo zo skryše a potom ho sahali ďalej do stredu jazera. Keď sa mal čln preklízniť okolo posledného záhybu rieky,

Smeľý Lovec zbadal nebezpečenstvo. Na strome skláňajúcom sa nad riekou sedeli asi šiesti Indiáni, zjavne prichystaní skočiť na plavidlo, až bude plávať pod nimi. Mladeneč podľa bojového pomalova-nia Indiánov poznal, že patria k nepriateľskému kmeňu.

— Tahaj, Hurry! — skríkol. — Tahaj, ak ti je život milý!

Ako odpovedal na krik Smeľého Lovca plavidlo vyrazilo, lebo obor s Hutterom zaberali veslami zo všetkých sôl. Indiáni spustili bojový pokrik a začali zoskakovať na kormu. Všetci spadli do vody tesne za člnom, iba ich náčelník doskočil na kraj paluby. Trochu omráčený zostal ležať. Vtom z kajuty vylehla Juditha a šikovne sa jej podarilo zraziť vatrelnca z kormy do prúdu rieky. Chvíliku za ním hľadala, ale vtom ju už odzadu ovinulo rameno a Smeľý Lovec ju rýchlo vziahol do bezpečia. Len čo sa obaja ocitli v kajute, do brevien začali udierať gulky. Ale čln bol čoskoro mimo nebezpečenstvo, lebo vyplával na šire jazero.

4. kapitola

Keď Hutter vziahol na plavidle veľkú plachtu, už nemuseli veslovať, a ľahký vietor ich za dve hodiny dohnal k drevenej pevnôstke. Medzitým sa všetko ponorilo do nočnej tisiny. Hutter si uvedomoval, že nepriateľ je blízko, preto prikázal dcérám, aby šli spať, ale nezažínať svetlo.

Teraz je pre nás najdôležitejšie zostať pánnim jazera, — povedal Starý Tom. — Máme tu pôť kanoe. Tri z nich sú pod pevnôstkou, ostatné mám skryté na brehu v bútlavých stromoch. Obávam sa, aby ich Indiáni nenašli.

— Mali by sme tie člny čo najrýchlejšie dostať sem, — povedal Starý Lovec.

— A pomôžete nám? — spýtal sa Hutter.

— Pravdaže.

— Tak nestráčajme čas a miesto dĺhych rečí podme!

Kanoe bolo hned pripravené. Hurry a Smeľý Lovec sa chytili vesiel. Hutter odrazil od pristavišta a potom udával smer. Bola jasná noc a výprave stačili na orientáciu hviezdy. O polhodinu boli pri pobreží. Keď nezistili nič nezvyčajné, Hutter a Hurry vystúpili na tichý breh. Smeľému Lovcovovi zverili na starost kanoe.

Bútlavý kmeň ležal nedaleko na úpätí vrchu a obaja chlapí k nemu kráčali s najväčšou ostrážitosťou.

Tu je, — zašepkal Hutter a položil nohu na kmeň spadnutého stromu. — Opatrné ho výtiahnite.

Hurry mlčky vybral kanoe, vyložil si ho na plece a vykročil na spiatočnú cestu. Hutter mu kryl chrbát s nabitoú puškou. Čoskoro sa pri ľahkom kanoe, v ktorom čakal Smeľý Lovec, hojdalo druhé. Zamierili do stredu jazera, kde jedno kanoe odviazali a takto bez príťaže sa pustili k miestu, kde bolo ukryté posledné kanoe. Aj to sa im podarilo priniesť bez ťažkostí.

— Teraz, keď sú všetky člny na jazere, nehrozí nám nijaké nebezpečenstvo, — spoločne zašepkali Hurry.

— Podme popri brehu, — navrhol Hutter. — Zistíme, či sú tam stopy po táborení.

Vesloval len krátko, keď sa im na kľukatom brehu otvoril výhľad do neveľkého zálivu, kde na brehu zbadali blikať slabé svetlo. Bola to dohasinajúca vatra.

— To nie je tábor bojovníkov, — zašepkal Hutter, keď sa čln prekízel do tesnejšej blízkosti.

— Okolo vatry spia ženy a deti. Za ich skalpy dostaneme bohatú odmenu.

— Dobrý nápad, Starý Tom. Smelý Lovec, ty vesluj na jazero, tam odviaž druhé kanoe a pust' ho po vetre, ako sme to urobili s prvým. Potom sa vrát sem a čakaj, kým na teba nezavoláme. Zaškriekam ako potápka — to bude nás signál.

— Ak by som vám mohol poradiť, nemali by ste páchať takéto neprávosti voči Indiánom. Je to hanba!

— Nikto sa ťa nepýtal na radu, chlapče. Ty len zatiahni kanoe doprostred jazera a potom sa vrát.

S nechuťou a ľažkým srdcom chytí mládenec vestá. Ticho sa vzdáloval od brehu. Uprostred hladiny odviazal kanoe, zveril ho ľahkému vetriku a vrátil sa na miesto, kde mal čakať na signál.

Napäťo dával pozor, či z brehu niečo nezačuje. Ale minúty plynuli a k Smelému Lovcovovi doliehal iba tichý šum lesa.

Už čakal vyše pol druhej hodiny, keď začul di-vý, hrôzostrašný výkrik. Jeho pôvodcom bola žena alebo dieťa. Hned nato zaznel praskot konárov, du-pot nôh a do toho sa ozývali výkriky. Smelý Lovec rozpoznał Hurryho volanie o pomoc a hned nato sa obrátil dolu brehom. Mládenec rýchlo zbrajal veslom, že mu ide na pomoc, ale na Hurryho sa medzičim vrhlo zo desať nepriateľov. Vtom z lesa vybehol aj Hutter, no aj Starého Toma zajali pred jeho očami.

— Nepríblížuj sa k brehu! — zavolał na neho Hutter. — Vráť sa na pomoc dievčatám! Nemajú nikoho, kto by ich ochránil.

— Pre to sa netrápte, pán Hutter. Dám pozor na dievčatá, aj na pevnosťku! Obránim ich pred nepriateľom.

— Len vydrž! O týždeň vojaci z posádky Indiánov vyženú!

Viac než starec nestihol zavolať, Indiáni oboch väzneov odviedli do lesa. Na jazero zaťahlo mŕtve ticho.

Chvíľu sedel Smelý Lovec v člne, ponorený do hlbokých myšlienok. Potom chytí veslo a namieril do stredu jazera. Vesloval asi štvrti míle, keď zbadal na hladine tmavý predmet. Bolo to jedno z kanoe, ktoré tam zahnal vetrik. Smelý Lovec si ho priviazał k svojmu, ľahol si na dno a zaspal.

5. kapitola

Už sa brieždilo, keď mládenec otvoril oči. Jeho prvá myšlienka patrila nepripútanému kanoe. Cez nec viesť zosilnel a obe zviazané kanoe zahnal oveľa ďalej, ako Smelý Lovec predpokladal. Priblížili sa dosť blízko k východnému brehu. Ěšte horšie bolo, že voľné kanoe plávalo tým istým smerom a už sa skoro dotýkalo pobrežia. Mládenec sa pustil veslovať za ním, napredoval však pozorne. Les sa ticho číral v ranom úsvite, ale Smelý Lovec takmer cítil, že v kroví je niekto ukrytý a čaká na príblížujúci sa čln. Bola to fažká chvíľa pre mládeho muža, lebo prvý raz v živote mal čeliť ozajstné-

mu nebezpečenstvu a pritom si mal poradiť celkom sám.

Keď bol asi sto metrov od brehu, vstal, trémštrmi mocnými zábermi popohnal čln, odložil veslo a rýchlo chytí do ruky pušku. Vtom zaznel výstrel a gulká ho zahvíždala okolo hlavy. Smelý Lovec padol tvárou na dno člna.

Nasledoval výkrik, z húštiny vybehol Indián a mieril rovnou k člnu. Smelý Lovec ihneď vstal, zdvíhol pušku, ale zaváhal streliť na nepriateľa, ktorý sa všeobec nekryl. Toto malé oneskorenie zachoľalo Indiáncu život. Stihol vbehnúť späť do lesa. Medzičim pristál pri brehu takmer súčasne s druhým, ktorý tam dohnal vietor. Aby už dlhšie neboli terčom, mládenec radšej vyskočil na breh, prebehol do lesa, kde sa skryl za strom. Predpokladal, že nepriateľ nabija pušku, a spozna stromu videl Indiána, ako všívá gulkú do hlavne. Nič nebolo ľahšie, ako vyskočiť a Indiána napadnúť, ale Smelý Lovec sa vzpieral zabiť neozbrojeného nepriateľa.

Len čo Indián nabil zbraň, vystúpil z úkrytu a poobzeral sa. Smelý Lovec na neho zavola:

— Ak hľadáš mňa, tak som tu. Na tebe záleží, či uzavrieme mier, alebo sa pustíme do boja.

Indiána veľmi prekvapilo, že sa k nemu nepriateľ príhovára takouto rečou. Trochu rozumel po anglicky a pochopil Smelého Lovca.

— Dva člny, — povedal hlbokým hlasom. — Jeden pre teba — jeden pre mňa.

— Nie, nie, Mingo. Člny ti nepatria a ani ich nedostaneš. Chod si pokojne svojou cestou a ja si pôjdem svojou. Dúšam, že sa rozideme ako priateľia.

— Dobre. Môj brat má hlavu mládenca — ale múdrost starca.

Indián s úsmievom a vystretou rukou vykročil k Smelému Lovcovovi. Potriašli si ruky.

— Podme pozrieť kanoe, — povedal Indián. — Ked je moje kanoe, nechám si ho, keď je twoje, zostane twoje.

— To je spravodlivé, Mingo, podme na breh pozrieť, — súhlasił Smelý Lovec.

— Dobre! — zavolał Indián a spolu vykročili k bode.

Ked sa dostali k člnom, Smelý Lovec na ne ukázal a povedal:

— Vidíš, že si sa pomýlil, Mingo. Tieto kanoe patria starému Hutterovi. Len pozri na tie sedadlá. Indián takéto nerobia.

— Hlava mládenca, múdrost starca, — zopakoval Indián. — Rozidme sa v pokoji. Zbrehom, brat. Indián ide do tábora a náčelníkovi povie, že kanoe nenašiel.

Ēšte raz si potriašli ruky a Indián s puškou pod pazuchovou pomaly vskročil do lesa. Biely muž nastúpil do svojho člna. Práve sa chcel odraziť, keď zbadal, že sa naňho chystá vystrelí Indián, ktorý medzičim vošiel do hustého porastu. Smelý Lovec bleskuryčne zdvíhol pušku a oba výstrely zazneli súčasne. Vzrušený mládenec sledoval, ako Indián prenikavo skríkol a hned nato sa vyrútil z krovín s tomahavkom v ruke. Ked bol od Smelého Lovca vzdialenosť asi dvanásť metrov, zalúčil tomahavkom, ale neisto, roztriasenou rukou hodil zbraň tak, že biely muž ju ľahko zachytíl.

Indián padol na zem.

— Vedel som to! Vedel som to! — zavolał Smelý Lovec a znova si nabil pušku. — Bol som e zlo-

mok sekundy rýchlejší. Jeho gulká hvízdzla okolo mňa.

Smelý Lovec prikročil k umierajúcemu chlapovi a zastal sa nad ním. Indián ešte neboli mŕtvy, hoci gulká ho prestrelila. Ležal na chrbte a úzkostlivo sledoval každý pohyb svojho nepriateľa.

— Nie, nie, Mingo, — ubezpečil ho Smelý Lovec, — už sa ma nemusíš báť. Skalpať ňa nejdem.

— Vedu! — zašepkal umierajúci.

— Odnesiem ňa dolu k jazeru a môžeš sa napiť, kolko budeš chcieť.

Smelý Lovec zdvihol Indiána a v náruči ho odnesol k vode. Dal ňa mu napiť a potom si sadol na kameň a hlavu smarotelne zraneného si položil na kolená.

— Počúvaj, bojovník, nepriateľstvo medzi nami sa skončilo. Zabudol som, že si usiloval o môj život.

— Dobre, — zašepkal Mingo. — Ako sa voda?

— Volajú ma Smelý Lovec.

— Dobré meno pre mládeho. Strieľaš nielen smelo, ale aj presne. Čoskoro bude z teba veľký bojovník. Mohol by si mať meno Sokolie oko. Po-daj mi ruku.

Mládenec podal ruku Indiánovi, ktorému sa vydral z pŕs ťažký vzduch.

— Je mŕtvy, — zašepkal Smelý Lovec. Vstal, telo mŕtveho Indiána oprel chrbtom o kameň, no vtom sa niekoľko sto metrov od neho na brehu ukázal druhý Indián. Keď zbadal Smelého Lovca, vyrazil bojový krik, na ktorý mu odpovedalo zo tucet hla-sov zo všetkých strán. Smelý Lovec nesmel strácať čas, skočil do kanoe a vesloval k druhému, ktoré sa hojalo neďaleko. Čoskoro ho mal priviazané k svojmu člnu a potom už vesloval doprostred ja-zera.

6. kapitola

Ked sa Smelý Lovec priblížoval k pevnosťke, na drevenej plošine na neho už čakali Judita i Hetty. Dievčatá mŕčali, kym si nezastal pred nich.

— Otec? — vykrikla konečne Judita.

— Prihodilo sa mu nešťastie. On i Hurry sa do-stali do rúk Mingom a nevedno, čo sa s nimi sta-ne, — povedal Smelý Lovec. — Už som mohol iba člny privieziť do bezpečia. Ked sa budú Indiáni chcieť sem dostať, musia jazero preplávať alebo si urobít pl. Večer sa k nám príd Čingačgúk. My-slim, že my dvaja ubránime pevnosťku, kym sa o tom nedozviedame dôstojuńici z posádky a neprídiu nám na pomoc s vojakmi.

Dievčatá mŕčky prichystali raňajky. Potom sa trochu rozprávali, aké opatrenia na obranu by mali urobíť, ale ináč plynuli hodiny v pochmúrnom mláčaní, až nadísala chvíľa, keď sa mal Smelý Lovec vybrať na schôdzku s delawarským náčelníkom. Hetty preveslovala s dvoma kanoe do malej ohrady pod pevnosťkou, a priviazala ich tam. Potom upevnila bránu na ohrade. Smelý Lovec pozatváral oke-nice a zamkol dvere. Nato všetci nasadli do kanoe a odrazili sa od pristavišta.

Smelý Lovec zobrať dalekohľad a pozorne pre-skúmal celé pobrežie. Nikde nevidel živého tvora, zato sami boli vystavení pohľadom, lebo nepriateľia sa mohli ukryvať za člennou hustého lesa.

Preplávali k veľkému člnu a vystúpili na palubu.

— Musíme pŕist ku skale práve vo chvíli, keď

bude slnko zapadať? — spýtala sa Judita mladého muža.

— Správne, Judita, v tom je tá ľažkosť. Skala trčí ako terč, a preto sa nemôžeme pri nej dlho zdržiavať. Musíme sa pokúsiť oklamáť Indiánov. Ako vidíte, nemierim ku skale, ale východne od nej. Mingovia iste už bežia tým smerom.

Smelý Lovec viedol čln raz na jednu stranu jaze-ra, raz na druhú, aby Indiánov zmiatol. Ráhal s tým, že vždy pobežia naznačený smerom a že sa tým ustavičným prebehovaním unavia, až ich to zaujme.

Pokojná hladina jazera sa ligotala v šikmých lúčoch zapadajúceho slnka. Ľahký vietor sa oprial do ľadnej plachty a čln sa pomaly blížil k brehu.

Skala, oblúbené miesto schôdzok, sa už začala čírať pred ich očami. Smelý Lovec postal Juditu i Hetty do zrubovej kajuty a požiadal ich, aby pozorovali pobrežie. Stupil kotvu, čím zastavil plavidlo. Z kajuty sa ozval prekvapený výkrik.

— Čo je? — ustarosteným hlasom sa spýtal Smelý Lovec. — Vidíte dačo?

— Na skale stojí chlap. Indiánsky bojovník. Po-maľovaný a ozbrojený.

— Kde má sokolie pero? Nad ľavým uchom?

— Áno, ako hovoríte. Usmieva sa, — dodala Ju-dita.

— To je Čingačgúk! — zvolal mladý muž a uvoľnil lanu kotvy, aby vietor zahnal čln ku brehu. Len čo ľahko narazil na piesočný breh, Smelý Lovec, ukrytý za brvami, počul, ako na druhom konci člna ktosi doskočil na palubu. Hned napolol a začal rýchlo ľahat. V tej chvíli sa povetrie otriaslo revom asi dvadsaťtich Indiánov, ktorí zo-skakovali z konárov stromov na breh.

— Ľahajte, Smelý Lovec, ľahajte, eko vládze-te! — kričala Judita z obloka kajuty. — Mingovia vbehlí do vody a brodia sa k člnu!

Delawarský bojovník medzitým prebehol k mládeži mužovi a obaja chlapí vypáli všetky sily, aby rýchlo odtrhli plavidlo od brehu. Vyťahli kotvu a čoskoro sa s člom dostali do hlbokej vody, kde už boli bezpeční pred nepriateľmi, ktorých nechali ďaleko za sebou. Teraz sa konečne mohli obaja priateľia zvátať. Čingačgúk bol vysoký, pekný a mocný chlap. Najprv si starostlivo prezrel pušku a potom sa poobzeral po zvláštnom plavidle. Všimol si obe dievčatá, ale ako pravý Indián potlačil zvedavosť a nepožiadal nijakú otázku.

— Judita, Hetty, — ozval sa Smelý Lovec nenútene, — toto je delawarský náčelník, o ktorom som vám rozprával. Jeho meno je Čingačgúk, čo znamená Veľký Had. Nazvali ho tak pre jeho bystrosť a prezieravosť.

Hoci Čingačgúk rozumel aj hovoril po anglicky, nerád sa vyjadroval touto rečou. Mŕčky si potriašli ruky s Juditou, privítavo pozdravil Hetty, a potom ustúpil, zjavne vyčkávajúc, kedy sa bude môcť s priateľom pozohrávať osamote. Obe dievčatá odšli do kajuty prichystať večeru a priateľia si sadli na provu člna. Najprv porozprával Smelý Lovec o udalostiach celého dňa. Potom Delawar popísal, ako sa dostal k jazeru. Povedal, ako objavil nepriateľské stopy a ako celé hodiny pozoroval Mingov, kym sa na jazere neuskázať približujúci sa čln. Po-dľa neistých pohybov plavidla sa dovtípil, že sa na ňom plavia belosi a že ním prichádza na schôdzku jeho priateľ.

— No, Had, a mohol by si mi povedať, či si vi-

del nejakých zajatcov u Mingov, keď si ich sledoval? Otca týchto dievčat a ich priateľa, vysokého mladého muža.

— Čingačgúk ich videl. Jeden starec a jeden chlap ako hora.

— Boli zviazaní? Trýznili ich?

— Nie, Mingov je vela. Nemusia zajatcov väzniť. Ale vieš, ako je to. Dnes môžu slobodne chodiť po tábore, a zajtra ich môžu oskalovať.

— Judita a Hetty, — zavolał Smelý Lovec, — mám pre vás dobrú správu. Delawar hovorí, že videl vášho otca i priateľa. Sú zdraví a môžu sa slobodne pohybovať.

— Ach, ako ste nás potešili, Smelý Lovec! — odpovedala Judita. — Teraz nám už treba iba nájsť spôsob, ako ich vykúpiť!

Dievčatá vyšli z kajuty a Judita sa pridala k Smelému Lovcovi a Čingačgúkovi, aby si premysleli plán ako osloboodiť priateľov.

Sedeli na korme člna. Na nebi sa medzitým napokli mraky a zakryli hviezdy. Severný vietor ustal, ako zvyčajne po západe slnka, a od juhu sa zdvíhol ľahký vánok. Opieral sa do ich plachty a čln zvoľna kŕíza k pevnostke.

Zrazu Delawar zvolal:

— Nepočuješ nič, Smelý Lovec?! Akoby tu niekde zažibinkala veda. — Čingačgúk sa predklonil a ukázal na temnú hladinu, akoby si tam bol čosi všimol. Smelý Lovec a Judita sledovali jeho ruku, až zbadali obrys kanoe.

— Stojo! — zakriačal Smelý Lovec. — Ak sa bližíte, streliť. Varujem vás!

— Len streľte a zabijete úbohé dievča, — odpovedal ženský hlas.

— Hetty! — zvolali mladý muž i Judita.

Mladý muž hned skočil na miesto, kde mal pripravané kanoe. Bolo preč.

— Co to značí, Judita? — spýtal sa Smelý Lovec.

— Prečo vzala vaša sestra kanoe a ušla?

— Ved' viete, že Hetty nie je duševne v poriadku. Nešťastnica! Iste si sama niečo vymyslela, ako zachrániť otca a Hurryho.

— Naozaj si myslíte, Judita, že sa vaša sestra rozhodla pre nejakú nerovnálosť? Ach, ako že sme si ju nevšimli? Taktô padne aj s kanoe do rúk nepriateľa! — úzkostlivo vzdychol Smelý Lovec.

Chlapci sa rýchlo chopili vesiel, Judita skočila ku kormidlu a tak sa pustili za Hetty. Pomatená dievčina však spozorovala ich prípravy a vyrazila s člnom ako vták, príčom menila smer plavby, čím získavala čas. Nakoniec sa jej podarilo stratiť v tme a bezradní prenasledovatelia sa teda obrátili a znova zamierili k pevnostke.

7. kapitola

Hoci bola Hetty slabomyselná, predsa si len uvedomovala, aké je dôležité, aby sa kanoe nedostalo do rúk Indiánom. A preto, len čo sa ocitla na piesočnatom brehu, kanoe odrazila na vodu. Vedela, že z tej strany pobrežia ho vetrík zaženie doprostred jazera, k pevnostke.

Smelý Lovec s Delawaram došli za ňou skoro k brehu, ale keď sa im kanoe stratilo z očí, oblúkom sa obrátili na spatočnú cestu. Po malej chvíliku zbadal Smelý Lovec prázdne kanoe, chytil ho a priviazal k člnu. Ale dôamo kričali na Hetty, diev-

čina sa im neozvala. Medzitým už odbehla od brehu a vnikla do lesa. Noc pod korunami stromov bola temná a len pomaly sa jej podarilo napredovať smerom k cieľu, k táboru nepriateľa. Predieraťa sa krovinami, potkýala sa o korene stromov, a keď už nevládala ďalej, doráňaná a poškriabaná si ustiala ľôžko z listia a ľahla si, akoby bola pod otcovskou strechou. Zababušila sa do hrubého pláštia, ktorý si predvídaťa zobraťa z člna, nahrnula si na seba listie a zaspala.

Spala nerušene a zubudila sa, až keď sa sivý úsvit začal cediť cez vrcholce stromov. V drieomotách sa obrátila a mimo ďalšiu sihlala na čosi teplé a vŕkľé. Strhla sa, prelaknuto si sadla a prekvapená zbadala, že sa pri nej kniše medvedie mláďa. Keď sa lepšie poobzerala, zbadala nedaleko medvedicu, ako ostrážiť hľadi. Hetty už raz opäťa vziaľa medvedie mláďa, ktoré stratilo matku, a veľmi ju stretnutie s medvedmi nevytlakalo. Chvíľku zostala sedieť a pozorovala, ako si matka s mláďatom pochutnávajú na mede, loviac ho z búťlavého spadnutého stromu, ktorý bol zrejme kedysi domovom včiel. No potom vstala a pokojne sa pobrala svojou cestou. Na veľké prekvapenie zistila, že sa medvedia rodinka v nevelkej vzdialenosťi ubera za ňou. S takýmto sprievodom prešla takmer dva kilometre. Medzitým sa dostala k potoku, kde sa ponúmvala, napila a osviežená pokračovala v chôdzi. Na istom mieste medvede zastali, prestali ju sledovať, a Hetty sa domyslela, že tábor asi nie je ďaleko. Márne sa dievčina obzerala a privolávala ich, medvede stáli a hľadeli za ňou. Takto, upierajúc pozornosť na zvieratá, zvoľna kráčala ďalej, keď ju zrazu akási ruka chytilla za plece.

— Kam ideš? — spýtal sa ženský hlas. — Tam nechodí, tam sú zli Indiáni.

Pred Hetty stála prekrásna Indiánka. Oblečená bola do jednoduchých šiat, na nohách mala jelenie mokasíny. Čierne ligotavé vlasy jej padali na plecia a na chrbát. Nežný úsmev odhaloval belostné zuby, z čarovnej tváre hľadeli bystré oči a jej sladký hlas znel ako šum nočného vetra.

Bola to Čingačgúkova milá.

— Kam ideš? — spýtala sa ešte raz mladá Indiánka.

— Ako sa voláš? — spýtala sa Hetty namiesto odpovede.

— Wá-ta-Wá. Nie som z kmeňa Mingov. Patrím k dobrým Delawaram. Pod sem, tu nás nik neuvídi.

Wá-ta-Wá odviedla spoločnícu do krovísk, kde si spolu sádli na kmeň stromu.

— Prečo si sem prišla? — znova sa spýtala Wá-ta-Wá. — A odkiaľ ideš?

Hetty jej úprimne vyzoprávala, ako jej otca Mingovia uväznila, a priznala sa, že sa mu vybraťa pomocť a osloboďiť ho.

— Prečo išiel tvoj otec do tábora Mingov po skalpy? — spýtala sa Indiánka priamo. — To je hanba pre belochu istí skalpovať. Áno, hanba, tak to vždy vrazil Smelý Lovec.

— Ty poznáš Smelého Lovca? — začudovala sa Hetty. — Teraz je s mojou sestrou Juditou a s akýmsi Delawaram v pevnostke. Toho Delawara volajú Veľký Had. Je to statočný a pekný bojovník.

Indiánka sa blažene začervenalá. Prisadila ešte bližšie k Hetty a celkom stíšeným hlasom sa s ňou rozhovorila, akoby boli dávne priateľky. Držala ju

okoľo plieca a spytovala sa jej na tisíc vecí. Naostatok Indiánka vstala, že je čas ísť. Chcela Hetty odprevadiť do tábora. A tak v rozgovore vykročili na cestu.

8. kapitola

Skupina Mingov, ku ktorým Wá-ta-Wá proti svojej vôle teraz patrila, nebola na vojnovej výprave. Preto boli s nimi aj ženy a deti, ktoré sa hrali nedáleko jediného ohniska. Okolo tieho táborového stredu bolo postavených pätnásť-dvadsať chatrčí. Boli zhrozené z konárov a prikryté kôrou. Do tiechto lesa občas dolahlí hrdeľné hľasy žien. Bojovníci sedeli pri dvoch zabitých jeleňoch, ktoré ležali na brvnach.

Obe dievčence vstúpili do tábora a Hetty slabo vykrikla, keď zbadala svojho otca. Sedel na zemi, opieral sa o strom a Hurry stál vedľa neho. Naoko sa zdalo, že sú slobodní, a náhodný návštěvník ich mohol pokladať skôr za hostí ako za väzňov. No Mingovia oboch veľmi pozorne sledovali a belosí rozhodne némali ani najmenšiu možnosť ujsť.

Wá-ta-wá priviedla k nim svoju priateľku a potom sa skromne utiahla, aby svojou prítomnosťou nerušila stretnutie otca s dcérou. Na Indiánoch nebolo vidieť, či ich prekvapilo, že medzi nich vstúpila cudzinka.

— Nemala si sem prísť, Hetty, — povedal Hutter.

— Mingovia sú kruti.

— Povedz mi, otec, — odpovedala, — vykonali ste to, prečo ste sem prišli? Musíte to vedieť, aby som sa mohla s Indiánmi jasne zhovárať.

— Nie, dieľa, neurobili sme to. Chytil som jednu mladú Indiánku, ale jej krik privolel na mňa celý kmeň.

— Ďakujem ti, otče. Teraz sa môžem s Mingmi zhovárať s pokojným svedomím. Dúfam, že ani Hurry nikomu neubližil.

— Ešte som nezažil taký nečakaný útok, — povedal mladeneč. — Ani som sa nespamätať a nž som bol poviazaný.

— To je dobré, — pokračovala dievčina. — Tak tu pokojne zostaňte, kým sa s nimi nepozhováram. Dúfam, že všetko pôjde hladko. Keď sa veci vyjasnia a dajú vám slobodu, príde vám to povedať.

Hetty hovorila pokojne a vážne, akoby ani nepochybovala o svojom úspechu. Nakoniec jej istota zapôsobila na oboch poslucháčov, že boli naklonení pripisovať jej vyjednávaniu dôležitosť.

Medzitým Delawarka porozprávala bojovníkom o Hetty, že je to dievča dobrého srdca, ale slabšieho rozumu. Povedala im aj to, aké pohnutky Hetty priviedli do tábora. Indiáni utvorili okolo Hetty malý kruh a najstarší z nich jej ukázal na kmeň stromu, aby si sedla. Potom kývol mladému bojovníkovi, aby ťiel zavolať Psst. Mala im prísť tlmočiť.

Len čo Psst prišla, starý náčelník sa spýtal bieleho dievčata, prečo prišla do tábora Mingov.

— Povedz im, Psst, kto som — že som dcéra Thomasa Huttera, to je ten starší z oboch zajatcov. Jemu patrí pevnostka na jazere, veľký čln, jazero i tieto všetky vŕšky. Povedz im, že nesmú môjmu otcovi ani Hurrymu ubližiť, že ich majú nechat odísť v pokoji.

Psst všetko preložila.

— Povedz im aj to, že otec i Hurry prišli do

tábora po skalpy, lebo zlý guvernér ponúka za skalpy veľké peniaze, a že ich zlákala túžba po zlate.

Psst preložila aj toto.

— A povedz im aj to, — pokračovala Hetty, — že sa to otcoví ani Hurrymu nepodarilo, že nikomu neubližili, a preto sa Indiáni na nich nemajú čo hnevať. Toto mám knihu, ktorú voláme biblia. V tejto knihe sú spisané všetky prikázania, podľa ktorých majú žiť všetci ľudia na zemi. Hovorí sa v nej aj to, že všetci ľudia sú bratia a že si nesmú ubližovať.

Hetty vybraťa malú bibiu a začala z nej čítať. Indiáni ju ticho počúvali. Po chvíliku zmíkla, no nik neprehovoril ani slovko. Napokon sa ozval jeden z náčelníkov:

— A biele tváre žijú podľa tohto zákona?

— Áno, — zvolala Hetty.

— Tak prečo biele tváre používajú zbrane? Prečo nákujať peniaze za skalpy našich žien a detí? Prišli do našej krajiny s touto knihou v ruke, červené tváre ju učia čítať, a sami zabudli, čo kniha hovorí!

— Biela tvára klame. Keď hovorí s nami, káže nám dodržiavať tie zákony, keď hovorí s druhou bielou tvárou, káže jej do nás strieľať. Biela tvára raz hovorí biele, raz čierne, ako jej to vyhovuje, — ozval sa druhý bojovník.

Na to Hetty nevedela odpovedať. Zmialo ju to a roztriasená sa pustila do plácu. Wá-ta-wá jednou rukou objala nariekajúcu dievčinu a usilovala sa ju uchláčoliť.

— Neplač, — tíšila ju a zotierala jej z lie slyzy.

Medzitým bojovníci odchádzali. Pre nich sa zjavne celá vec skončila.

K dievčatám prišiel Hutter a Harry.

— Neplač už, dieťa moje, — pribíhal sa jej Starý Tom. Sadol si k nej na kmeň stromu a chytil ju za ruku. — Nechcem ta karhat, že si sem príšla, ale kážnami a čítaním z biblie presvedčať Indiána je zhytoreň. Povedz nám radšej, či má Smelý Lovec nejaký plán, ako nás osloboďti.

— Otec, — prehovorila po chvíliku Hetty, — ani Judita ani Smelý Lovec nevedeli, že chceme ujsť za tebou. Zbadali to, až keď som sedela v kanoe. Takže nepoznám ich plány, ale myslím, že im je prednejšia obrana pevnostky ako vaše oslobodenie.

— Nie, kdeže! — skočila im do reči Wá-ta-wá. — Smelý Lovec nie je taký. Ked treba ponúciť človeku, nemyslí na seba a iste ani na pevnosťku!

— Otec, — nesmelo prehovorila Hetty, — Judita chce otvoriť tú veľkú truhlicu. Počula som ju spomínať, že tam by mohli byť veci, za ktoré by vás mohli vykúpiť.

Huttera tátu poznámka akosi vzrušila. Na znak nevôle čosi zahndral.

— Prečo neotvoríť truhlicu? — začudovala sa Psst. — Život je milší než stará truhlica.

— Keby ste sa radšej nestarali do vecí, do ktorých sa nerozumiete, — mrzuto povedal Hutter. — Tak či tak, ak sa má dačo urobiť, musíme to urobiť čim skôr. Tá chladná ľahostajnosť Mingov sa mi nevidí. Zdá sa, že majú čosi za lubom.

Psst naliehavo povedala:

— Počujte, Wá-ta-wá nepatrí k týmto Mingom. Wá-ta-wá je Delawarka. Zájdeme za náčelníkom, uvidíme, či je všetko v poriadku. Spolochnite sa na mňa. Na niečo pridem...

9. kapitola

Už pri prvom náznaku svitania Smelý Lovec, Čingačgúk i Judita vstali. Smelý Lovec priniesol mladému Delawarovmu od Judyty letný odev, aby sa preobliekol zo svojho bojovného indiánskeho šatu. Pri riaňajkach sa stretli vŕzni, zadumaní.

— To by bolo strašné, keby sa čosi stalo otcovi a Hetty, — vybucila Judita. — Musíme čosi vymyslieť a pomôcť im!

— Pravdaže, rozhodne treba dačo urobiť, — súhlasil Smelý Lovec. — Lenže dosťať sa do rúk Mingom, a ešte pri takej výprave, na akú sa vybrali oni, nie je maličkosť. Nazdávam sa, že jediná možnosť je skúsiť ich vykúpiť.

— Myslím si, že to nie je zlá myšlienka. A vedeme už spomínať truhlicu.

— Ano, tú truhlicu, — zopakoval Smelý Lovec, — ale máte od nej kľúče, Judita?

— Veru nie, a sú na nej poriadne zámky.

Smelý Lovec pristúpil k masívnej truhlici. — Je to vzácny kus a krásne vypracovaný, — povedal a sadol si na vrchnák, aby si ju mohol ešte lepšie prezrieť. — Samotná truhlica by stačila na výkupné pre vášho otca.

— Otec si ju vysoko cenil a nám ani nedovolil do nej pozrieť. Ale podľa toho, ako s ňou zaobchádzal a ako ochraňoval predmety, čo sú v nej, musia to byť vzácne veci. No ale najprv musíme nájsť kľúče.

Všetci traja sa pustili do hľadania, v každej izbe.

Kľúče našli v starej taške, kde boli staré Hettine šaty.

Smelý Lovec otvoril zámky.

— To je rodinná truhlica, Judita, — povedal, — a možno sa v nej skrýva nejaké rodinné tajomstvo. Prezrite si ju sama, my dvaja s Veľkým Huttonom vyjdeme zatiaľ na čln. Ak nájdete nejaké veci v hnedne na výkupné, zavolajte nás, poradíme sa, čo Indiánom ponúknut.

— Počkajte, Smelý Lovec, — volala Judita. — Nedoknem sa ničoho, nezdvihnem ani vrchnák, ak tu nebude. Otec predo mnou tajil obsah truhlice a ja som bola prihrdá, aby som ho o to žiadala. Urobím to teraz len pre jeho dobro. Ale rozchodne truhlicu neotvorím sama. Zostaňte sa mnou. Chcem mať svedkov.

Všetci traja pristúpili teda k truhlici, Smelý Lovec pomohol Judite naddvihnuť vrchnák, oprel ho o stenu a pustil Juditu, aby začala prezerať veci. Pod plátnom, ktorým bolo všetko prikryté, ukázali sa najprv mužské šaty. Po jednom Judita povyberala kusy odevu, ktoré podľa miery nevyzerali ako šité na Huttera. Pod mužským odevom boli prekrásne brokátové ženské šaty, trochu poškodené. Pri pohľade na ne Judita obdivne vykrikla. Prebehla do svojej izby a rýchlo sa do nich obliekla. Smelý Lovec a Čingačgúk sa až naddvhli od prekvapenia, keď v nich Judita vstúpila do miestnosti, taká bola krásna.

— Poviem vám, — zvolal s nadšením Smelý Lovec, — keby sme vás takto poslali na breh a povedali Mingom, že medzi nich prišla kráľovná, ečhotne by vydali pána Huttera, i Hurryho i Hetty. Judita sa zapálila od radosti. Ale už sa aj pohnala, že ide pokračovať v prehliadke truhlice. Smelý Lovec zarazil dievčinu.

— Každý človek má svoje tajnosti, — povedal. — Nazdávam sa, že na výkupné nám toto stačí.

— Chcete tieťo odevy ponúknut Mingom? — rýchlo sa spýtala Judita.

— Pravdaže. Načo by sme sa mali dalej kútať v tých veciach?

— Podľa mojej mienky najlepšie sa môžeme rozohnúť, čo ponúknut ako výkupné, a čo tu nechať, až vtedy, keď budeme vedieť, čo všetko sa v truhlici nachádza.

— Aj to je pravda, dievča, aj to je pravda, — súhlasil Delawar a všetci traja začali vyberať ďalšie veci z truhlice.

10. kapitola

Pred zrakmi sa im ukázať pári pištolí. Smelý Lovec ich vybral a ukázať Delawarovmu.

— Detská hračka, — poznamenal s úsmevom Indián.

— Tu veru nie, Veľký Had. To je normálna zbraň a možno ňou zabiť aj obra, — namietol Smelý Lovec a odložil pištele na stoličku.

Pokračovali v prehliadke.

Smelý Lovec otvoril veľké vrecko a z neho začal vytahovať — šachové figúrky. Boli zo slonoviny a trochu väčšie, ako zvyčajne bývajú. Podoby figúrok boli krásne, umelecky vyrezané. Jazdci sedeli na koňoch, veže stáli na chrbotoch slobov a pešiaci mali mužské hlavy a poprsie. Hra nebola kompletná a niektoré figúrky boli poškodené. Čin-

gačgúk obdivne bral figúrky do prstov, raz jednu, raz druhú, a zakaždým len vykrikol „uf!“.

— To by bolo čosi pre Mingov! — zvolal Delawar. — Takým slobom možno podplatiť celý kmeň.

— Veru, máš pravdu, — súhlasil Smelý Lovec.

— Za pár slobomových slobov, ba aj za jedného sloba možno kúpiť slobodu Thomasovi Hutterovi.

Rozhodli sa, že Indiánom ponúknut štyri veže upevnené na sloboch. Ničoho iného v truhlici sa už ani nedoknuli. Všetko poukladali nazad, ešte aj kusy plátna rozprestrené na veci, ako to bolo predtým. Truhlicu potom starostivo zamkli.

— No, Judita, mali by sme sa poponáhať s tým výkupným, — poznamenal Smelý Lovec, ktorý si prvý uvedomil, že premárnili privela časú. — Hurry a vás otec...

Nedokončil, lebo od prístavišta sa ozvali ľahké kroky a do izby nečakane vstúpila Hetty. Smelý Lovec i Judita vykrikli od prekvapenia, no ešte väčšmi ich zarazilo, keď s Hetty vošiel mladý Indián, asi sedemnásťročný. Smelý Lovec sa rozbehol k dverám presvedčiť sa, aké nebezpečenstvo im hrozí. Ale nikoho ďalšieho už nevidel. Pri plosnine sa hojdalo jednoduché plavidlo, plíš, ktorá sa skladala z dvoch zviazaných jedľových koneňov, dobré vysušených, takže ich voda ľahko niesla.

Ked sa Judita spomätala z prekvapenia, hodila sa Hetty okolo krku a pobožkala ju. Vtom sa už vrátil z prístavišta Smelý Lovec a počúval Hetty, ktorá začala rozprávať, ako sa jej vodilo v tábore.

— Ked som im prvý raz čítala z tej našej hrubej knihy, videlo sa mi, že ničomu nerozumia. Ale potom prišli za mnou a povedali mi, že všetko, čo som čítala, bolo správne. Kázali mi vrátiť sa sem, porozprávať sa s velkým bojovníkom, ktorý zabil jedného z ich ľudí, a povedať, že aj oni chcú prísť sem do pevnostky. Zase im mám čítať z knihy a oni budú počúvať. Iba im musíme dať nejaké kanoe, lebo chcú priviesť sem aj očea, Hurryho a svoje čeny.

— Drahá Hetty, to nie je nič iné, len ľuskok Indiánov, ktorí chcú takto získať aj pevnosťku.

— To je jasné, — povedal Smelý Lovec. — Skúsim sa pozhorávať s tým Indiánom. Vy dve odidite, ale najprv mi prineste tie slobne figúrky.

Judita mu ich doniesla a vziaľaťa sa.

Smelý Lovec sa trochu vyznal vo všetkých indiánskych nárečiach a ponákoľ mladencu, aby si sadol na truhlicu. Potom odrazu pred neho položil dve veže. Chlapec vykrikol od nadšenia i údivu, dlho si obe figúrky obzeral a obozretne sa ich dotýkal prstami. Smelý Lovec nechal mladencu, aby si figúrky poprezeral a mohol ich náležite popísat pri návrate na breh. Potom sa ho spýtal:

— Môžeš mi povedať, čo zmyšľajú vaši náčelníci so zajatcami? Už padlo rozhodnutie?

Mladenc sa zahľadal na Smelého Lovca a po chvíli si položil prst na ucho a opísal ním kruh okolo hlavy.

— Rozumiem, — povedal Smelý Lovec. — Ale teraz ti dačo poviem, chlapče. Starší zajatec je otcom týchto dvoch mladých žien a ten druhý je ich debrý priateľ. Preto dievčača chcú oboch zachrániť a dajú vám ako výkupné obe figúrky zo slobominy. Vráť sa nazad, totež povedz svojim náčelníkom a do západu slnka mi prines odpoveď!

Mladenc prijal návrh so zjavným súhlasom. Zmocnila sa ho túžba, aby ten vzácny poklad

dostal jeho kmeň. Už stál pred pevnosťou a chystal sa nastúpiť na plíš, no predsa na ňom bolo badaf, že ho čosi mylí. Spýtal sa Smelého Lovca, či by nemohol jednu z figúrok zobrať na ukážku. No Smelý Lovec na to nepristal. Kto wie, či by sa figúrka dostala tam, kam by ju postali. Potom si ešte skúsil mladencu vypožičať kanoe. Vraj by poslanie spinil rýchlejšie. No Smelý Lovec odmietol aj tento návrh.

Mladý Indián teda kývol, vystúpil na plíš a pomaľy vesloval k pobrežiu. Smelý Lovec si sadol na stoličku a dlho hľadel za ním.

11. kapitola

Kým sa Smelý Lovec zhováral s mladým Indiánom, Hetty bola vo vedľajšej izbe s Čingačgúkom. Priviedla ho k nej na požiadanie sestra Judita a nechala ich samých.

Sedeli pri stole a v izbe panovalo najprv ticho. Hetty sa nazdávala, že bude lepšie, keď začne on, a Čingačgúk nechápal, o čo ide, a úctivo vyčkával, čo mu povie.

— Tak vy ste Čingačgúk, — povedala, — Veľký Had, náčelník Delawarov?

— Vari niekto z Mingom spomína meno Čingačgúk? — prezvedal sa náčelník.

— Vravela mi o vás Wá-ta-wá. Kázala mi povedať vám, že nesmiete Mingom veriť a že asi hodinu po západe slnka vychádza veľká jasná hviezda. Vo chvíli, keď sa táto hviezda ukáže, Wá-ta-wá bude na tom mieste, kde som pristála minulú noc, a vy tam máte prisť po ňu s kanoe.

— Dobré. Čingačgúk všetko chápe. Ale ešte lepšie by som všetkému rozumel, keby biela sestra rozprávala ďalej.

Hetty mu povedala všetko, čo si všimla v tábore nepriateľa.

Čingačgúk, šťastný, že sa dozvedel o svojej milej, uklonil sa a vysiel za bielym priateľom. Najprv si zobliekol belošské šaty a znova sa vystrojil ako indiánsky náčelník. Potom prešli dve-tri hodiny, kým sa v diaľke na jazere znova ukázala plíš. Sedeli na nej dva Indiáni. Blížili sa pomaly a obyvatelia pevnostky mali čas prichystať sa na ich prichod. Veľký Had a dievčača vošli do domu a Čingačgúk sa postavil k dverám s puškou v ruke. Judita pozorovala plíš cez obočie, ale potom cez otvor strieľne vystríľila ďalekohľad, lebo sa nechcela spôsobiť na svoj zrak. Smelý Lovec si vyniesol na plosninu stoličku a sadol si s puškou opretou o koleno. Ked sa plíš priblížila, rozpoznali na nej dve chmúrne vyzerajúce bojovníkov. Nebolo vidno, či medzi čačinou a konármami, upchávajúcimi medzera medzi kmeňmi stromov, majú ukryté zbrane alebo nie.

— Ste náčelnici? — dôstojným hlasom sa spýtal Smelý Lovec, keď sa priblížili na niekoľko metrov.

— Alebo Mingovia poslali na rokovanie mužov bez mena? Hovorí môžem len s náčelníkom.

— Uf! — zvolal starší chlap na plíš a oči mu tak bríslili po pevnosťke a okoli. — Môj brat je veľmi hrdý. Rozčesnutý Dub je moje meno a zbledne pri ľom každý Delawar.

— Ja neblediem, aj keď som sa bledý narodil. Čo je vaším cieľom a prečo prichádzate na neopracovaných kmeňoch?

— Bledé tváre majú kanoe, nech nám ho dajú, nebudeme sa plaviť na neopracovaných kmeňoch.

— Radi by sme tak urobili. Ale máme len štyri kanoe, a pretože sme tu štvrtia, pre každého potrebujeme jedno. No tak či tak, som rád, že vás tu môžem privítať.

— Vďaka, môj mladý bojovník, bledá tvár... Ako ta volajú náčelníci?

— Jeden z vašich bojovníkov, ktorého duša sa pobrala do večných levišť vásšho ľudu, sa nazdával, že by som sa mal volať Sokolie Oko, lebo môj zrak bol rýchlejší ako jeho, keď došlo medzi nami k boju na život a na smrť.

Ked' sa Rozčesnutý Dub dozvedel, s kym má do činenia, prekvapene vykrikol. Potom sa začal milo usmievať, prešiel aj s druhým Mingom na koniec plite, ktorý sa už takmer dotykal prístavišta.

— Môj brat Sokolie Oko pošiel ráno správu, že má malé kamenné zvieratá s dvoma chvostmi. Ukáže ich svojim priateľom?

— Tu je jedna figúrka, — povedal Smely Lovec.

— Zhodim vám ju, lebo vám dôverujem.

Zruční Indiáni zachytili slona a dôkladne si ho prezerali. Čím dlhšie si figúrku prevracali v prostoch, tým väčší bol ich obdiv nad jemným vyrezávaním a vzácnym materiálom. A najmä samotné zvieratá sa im videlo neuhyčajne zvláštne.

— Má môj brat, bledá tvár, vela takýchto zvierat? — spýtal sa napokon starý Mingo.

— Tam, odkiaľ som ich vzal, je ich veľa, — znala odpoved, — ale jedno celkom stačí na výkúpenie aj päťdesiatich skalpov.

— Jeden z našich zajatcov je veľký bojovník — štíhly ako jedla, mocný ako los, rýchly ako jeleň a zúrivý ako panter. Istého dňa sa stane veľkým náčelníkom.

— Áno, Hurry Harry je vysoký, ale práve preto hľavou narazi do každého konára v lese. Je mocný, ale zato ešte nemusí mať veľký rozum. Je rýchly, ale guľka je rýchlejšia. A to, že je zúrivý, ešte neznamená, že je statočný a odvážny. Nie, nie, Hurryho skalp nie je taký veľmi cenný.

— Nás starý zajatec — pán jazera a veľký bojovník je veľmi múdry.

— Ani to nie je celkom tak. Keby bol taký múdry, neboli by sa dal chytiť. Zvieratá s dvoma chvostmi je viac hodno než dva skalpy.

Smely Lovec vedel, že táto figúrka má v očiach Indiánov cenu ako vrecúško zlata, a preto bol veľmi neústupčivý. Lenže aj Mingovia sa akosi zafali a už to tak vyzeralo, že pre privelkú tvrdohlavosť dohadu neuzavrú. No na oboch stranách bolo badať sklamanie. Úsmev na ich tvárich vystriedala zachmúrenosť. Mingovia sa začali tváriť, že odidú, ale ešte raz sa starší Indián prihovoril Smelymu Lovcovovi:

— Prečo by mal ostat medzi Rozčesnutým Dubom a jeho bratom mrak? Mali by sme sa rozísť ako priateľia. Jedno zvieratá je dobrá cena za jedného zajatca.

Mladenc sa potešil, že sa predsa obnovilo vyjednanie.

— Bledá tvár obchoduje čestne, Rozčesnutý Dub. Nechaj si zvieratá, ktoré si mi skoro zabudol vrátiť. Nechcel som si ho pýtať nazad, aby sme sa nerozisli v hneve. Vezmi ho a ukáž vašim náčelníkom. Ked' nám privedieš našich priateľov, pridáme vám ešte dve takéto zvieratá. — Smely Lovec maličko zaváhal, či urobiť ďalší ústupok, a dodal: — A ked

ich uvidíme, prv než zapadne slnko, dostanete i štvrté zvieratá, aby ste ich mali do páru.

Tým sa rokovanie skončilo. Z temnej Mingovej tváre sa stratila chmára nespokojonosti. Indiáni sa rozlúčili a pomaly plávali k pobrežiu.

— Možno im uveriť? — spýtala sa Judita, keď vyšla s Hetty z pevnostky a sadla si k Smelému Lovecovi.

— Netreba sa obávať, Judita. Nepoznáte povahu Indiánov. Zvieratá s dvoma chvostmi tak rozruší celý kmeň, že nebudú mať pokoja, kým nezískajú ďalšie.

V pevnostke zavládla veselšia nálada. Hodina za hodinou ubiehala, slnko sa pomaly blížilo k západu, ale o Indiánoch nebolo ani slychu. A predsa mal Smely Lovec pravdu. Len čo slnko zapadlo, Judita ďalekohľadom zbadala, že sa spomedzi krovín na pobreží vynorila pláta. Po chvíli na nej rozznali otca i Hurryho, obaja ležali zviazaní na ľačine uprostred pláty. Indiáni veslovali ostrosť, zjavne chceli dohoníť zameškaný čas. Smely Lovec si stríril do wrecka ostatné tri šachové figúrky a doholol sa s Delawaram, čo urobia, keby výmena neprebiehala hladko. Potom vyšiel na prístavište privítat priateľov.

— Vítam vás pri návrate do vásšho obydlia, pán Hutter, — oslovil Starého Toma Smely Lovec a pomohol oslobodenému zajatcovovi vystúpiť na plosinu. Prítom nepozorované vsunul do ruky Rozčesnutému Dubovi ďalšieho slona.

Indiáni rozznali nohy i Hurrymu. Tak bol pevne spútaný, že teraz ledva stál.

— Voľajako sa tackáš, — zasmial sa Smely Lovec priateľovi a prítom ukradomky pedál Indiánovi zvysok výkupného. Mingovia sa ihneď odobrali.

Smely Lovec prerazal povrazy na rukách priateľov, len čo vstúpili do pevnostky. Ked' sa Hurrymu uvoľnili stŕpnuté ruky, zebrał pušku a zamieril na vzdálujúcich sa Indiánov. No Smely Lovec bol rýchlejší a podarilo sa vyrhnúť mu zbraň, ktorou sa chcel pomstistiť svojim väzniteľom.

12. kapitola

Medené okrajce mrakov, na ktoré sa opierali posledné lúče zapadajúceho slnka, stemneli. Tmavá noc padala na nehybnú hladinu jazera. Ani vánok nevysieľil dusné, tažké povetrie. Spoločnosť v pevnostke bola rovnako zachmúrená a milčanlivá ako okolitá príroda. Obaja vyslobodení zajatci sa cítili pokorení a do zahanbujúcich pocitov sa miešala trpká túžba po pomste. Huevom potláčali výčitky svedomia, že utrpenie a zneuctenie si zapričinili sami.

— Teraz je to vlastne ako? Je medzi nami a Mingami mier alebo boj? — spýtal sa zrazu Hurry. — Ked' nás ako zajatcov prepúšťali, tváriili sa veľmi priateľsky. Povedz, Smely Lovec, čo si ty o tom myslis?

Smely Lovec chvíľu nedopovedal a načíval čo-musi vonku. Potom vyšiel a ihneď sa vrátil.

— Tu je odpoveď na tvoru otázku, Hurry, — povedal a na stôl hodil zväzok prútov, upevnených koženým remienkom. Hurry zvedavo schytíl prúty a pri svetle horiacich polien videl, že ich konce sú namočené v krvi!

— Ako si sa dostať k tomuto výhražnému znameniu, Smely Lovec?

— Celkom jednoducho. Ležalo to na prístavnej plošine.

— A tam to dal kto? — čudoval sa Hurry.

— Skalp ti sice Mingovia neodrezali, ale tuším ti odrezali uši. Inak by si bol musel počuť šplachot vody, keď sa sem priplavil mladý Indián na svojich dvoch kmeňoch. Mingovia nám vyhlásili vojnú! — povedal Smely Lovec.

Jeho konštatovanie prítomných vydesilo. Ešte sa dobre nespamätali z jedného nebezpečenstva a už tu číhalo druhé. Smely Lovec zavolal skúseného delawarského bojovníka Čingačgúka von a dlho sa tam ticho radili. Ked' sa k nim pripojil Hutter, predložili mu plán. Smely Lovec chcel, aby na noc pevnostku opustili a uchýlili sa do veľkého člna. Tento krok sa starcovi videl správny a celá spoločnosť sa rýchlo pustila do práce. Preňiesli na čln všetko, čo mohli potrebovať, potom pevnostku dobre zadebnili, všetky kanoe priviazali k člnu a nasadli. Starý Tom odrazil veľký čln, Hurry napadol plachtu, hoci ponad jazero sa iba občas prehnal závan vetra, ktorý trochu osviežil tažké povetrie. Potom sa Hutter s Hurrym pobrali spať, na stráži ostali Smely Lovec s Čingačgúkom. Delawarský náčelník sa už nevedel dočkať, kedy sa stretne so svojou milou.

Po istom čase došiel čln tak ďaleko k západnému brehu, že obaja priateľia mohli vidieť približné miesto schôdzky. Boli od neho vzdialenosť asi päťsto metrov. Zrazu rovno pred nimi na malom výbežku zazreli ohňok, horel za niekoľkými kríkmi rastúcimi takmer pri samej vode. Podľa všetkého sa Indiáni preňiesli s tábormi práve do blízkosti miesta, kde sa mali stretnúť Wá-ta-wá s Čingačgúkom.

Tento objav mal pre oboch priateľov veľký význam. Pristáť v blízkosti ohňa bolo nanajvýš nebezpečné. No zmeniť plány už bolo neskoro. Čo najtichšie sa preklzli okolo výbežku ďalej do zátoky, kde boli z pobrežia kryti. Tam vyhodili kotvu a pričistili sa vystúpiť. S Juditou sa dohodli, že zobudí spiacich len v prípade najväčšieho nebezpečenstva. Jasná hviezda, ktorá určovala čas schôdzky, ešte nevyšla, a Čingačgúk sa bál, že sa spoza hustých mrakov vôbec neukáže. Čo najtichšie prestúpili do kanoe, chytili veslá a obozretne ním načereli do vody. Kanoe sa ticho klzalo po hladine, kým dnom nenarazilo na piesočnatý breh v mestach, kde pristála Hetty.

Čingačgúk vystúpil a starostlivо prezrel okolie, ale svoju milu nenašiel. Medzitým opustil kanoe aj Smely Lovec. Obaja mládenci sa opreli o pušky a čakali, či nezachytia zvuky blížiacich sa krokov. V napätom tichej výbežku ubehla asi polhodina, ale Wá-ta-wá neprišla. Smely Lovec navrhhol, že oboplávajú výbežok, aby mohli pozorovať Mingov v ich tábore. Možno sa dozvedia, prečo Wá-ta-wá neprišla. No Delawar odmietol opustiť miesto. Čakali teda ďalšiu polhodinu. Hustá clona chmára, zakrývajúca nebo nad nimi, sa roztrhla a medzi vtvormi borovicami sa zalistala večernica. Oboch priateľov opúšťala nádej, že mladá Delawarka príde. Rozhodli sa, že nebudú čakať a skúsia sa opatrne priblížiť k táboru. Ešte raz si prezreli zbrane a ticho vykročili do lesa.

13. kapitola

Tábor ležal pod nízkym vrškom. Na jeho svahu vyskrial prameň, voda si vyhľiba dosť hlboké koryto a popri tábore sa vlievala do jazera nedaleko mesta, kde blčala vatra. Jej plamene vrhali svetlo na koruny okolitých stromov, ale iná húština bola ponorená v tme. Dvaja priateľia sa predrali hustým porastom na malú čistinku nad táborem a zostali tam v tieni mohutných dubov opretí o ich kmene, aby mali kryté chrby. Pod nimi plápolala vatra, okolo ktorej sedelo na pôoch zo trinásť bojovníkov. Živo sa zhovárali a figúrka slona kolovala z ruky do ruky. Bol medzi nimi aj Rozčesnutý Dub a čosi im rozprával. Zbrane mali pohodené na zemi alebo prevesené cez plece. Ženy sedeli v inej skupinke a nedaleko sa hrali deti. Dievčená sa veselo smiali. Z tábora vyžarovala pohoda, iba trochu bohom sedela zachmúrená starena, sústrodená, akoby plnila nejakú nepríjemnú povinnosť. Potom ju počali, ako zlostne na kohosi zavolala, a z tieňa stromov vystúpili do svetelného kruhu vatre dve dievčatá. Jedna z nich bola Delawarka! Smely Lovec i Čingačgúk pochopili všetko. Wa-ta-wá je pod dozorom! Stráži ju tá dievčina alebo starena. Mingovia vedeli, že k jazzeru príšiel neznámy Indián a že sú nablízku belosi, preto zvýšili ostrážitosť, a Delawar sa nepodarilo ukradomky vykľať a prísť na schôdzku. Obaja mládenci videli, aká je nesvojia a ako občas zdvihla hlavu k nebu. Dievčatá prešli popri chatrčiach a sadli si k ostatným ženám. Lahodný hlas Wá-ta-wá občas doľahol na čistinku, kde stáli dva priateľia, a Smely Lovec priam cítil, ako sa jeho priateľ zachvel, keď počuť svoju milú, a položil mu ruku na plece, akoby ho chcel upozorjiť.

Zrazu Delawar zaškriekal ako veverička. V týchto lesoch to bol bežný zvuk a nik z Mingov mu nevenoval pozornosť. Iba Wá-ta-wá sa prestala zhovárať a zostala ticho sedieť. Potula znamenie, ktorým ju milý neraz volal na tajnú schôdzku, aby vysla z výgvamu za ním do lesa. Čingačgúk nemal ani najmenšie pochybnosti, že Psst už vie o jeho prítomnosti.

Po chvíli sa opäť ozvala veverička. Dievčina presne vedela, kde je jej milý, a bolo jej jasné, že čoskoro sa bude musieť odhodlať na čin. Mala spať so starou ženou v nedalekej chatrči. Odšiala tažko ujde. Starena si iste ľahne ku vchodu a nebude spať. Našťastie ktorísi z mladých bojovníkov zavolal starenu a požiadal ju, aby mu priniesla vodu. Starena zobraza z konára nádobi, zavolala Wá-ta-wá a spolu vykročili hore svahom k prameňu. Ich cesta viedla okolo oboch priateľov. Pri chôdzi starena držala Wá-ta-wá pevne za ruku. Ked' kráčali okolo, Čingačgúk už chýtal tomahavik, že rezbiže starene hlavu. No Smely Lovec zadržal priateľa, aby neriskoval, že by jedným výkrikom starena zburcovala celý tábor. Ženy prešli okolo a veverička znova zaškriekala. Starena zastala a zahľadela sa smerom, odkiaľ prišiel zvuk. Prekvapilo ju, že zvieratko loží po strome v takom neskorom čase, a pokladala to za zlé znamenie. Potom kráčali ďalej k prameňu. Ked' nabrali vodu, vracali sa tou istou cestou. No zrazu starenu ktosi prudko zdrapil za hrdlo a nádoba jej vypadla z ruky. Čingačgúk ohial svoju milú okolo pásu a obaja sa rozbrehli k výbežku, kde na nich čakalo kanoe. Smely Lovec mocne dr-

žal stareniu krk a len občas jej ho trochu uvoľnil, aby sa mochla nadýchnuť, lebo ju nechcel celkom zahrdnúť. Pravdaže, starene sa tak podarilo zákrčať a o chvíľu už bolo počutie dupto bojovníkov, ako sa rozbehli od vatre. Na osvetlenom pozadí Smelý Lovec videl, ako sa miňajú bližiace sa tene, ktoré mu jasné, že je najvyšší čas ujsť. Pustil starenu a rozbehol sa do húštyny, cez ktorú mal najkratšiu cestu k výbežku na pobreží. Čingačgúk s dievčatom ho už netrpezlivu čakali. Smelý Lovec vhodil pušku do člna a začal ho tisnúť od brehu, keď z húštyny vybehol mohutný Indián a skočil mu na chrbát. Vtedy Smelý Lovec prejavil hrdinskú šlachetnosť. Ako len vľádol, odrazil kanoe, že sa v momente prekloplo po hladine dobrých tridsať metrov, a sám sa vrhol do vody aj s útočníkom. Zúfalý boj na život a na smrť trval len pol minúty. Medzitým dobehlo na breh aspoň desiat Mingov. Poskákali do vody a Smelý Lovec, vidiac, že nemá východiska, sa radšej vzdal. Indiáni si hned odvádzali nového zajatca k vatre. V zápale boja boli takí sústredení na Smelého Lovca, že kanoe ani nezbadali.

14. kapitola

Mladého lovca odviedli k vatre, kde zostalo asi osem bojovníkov. Sedela tam aj starena, ktorú Smelý Lovec napadol, a na smrť bledá, lapajúc dych, im práve rozprávala, ako sa Delawarka dostala na slobodu. Pravdaže, teraz ju už bolo neskoro prenasledovať, hoci Čingačgúk nedoplával ihneď od pobrežia, ale až potom, keď videl, že jeho priateľa odviedli do húštyny.

Pri vatre sa Smelý Lovec poobzeral a videl, že medzi Indiánmi je aj Rozčesnutý Dub. Tento Indián, len čo zbadal zajatcovu tvár, ihneď čosi povedal svojim druhom. Všetkým vysadol na tvár výraz prekvapenia a radosti. Muž, ktorý zabil na protiľahlom brehu ich druha, je v ich moci, vydaný im na milosť a nemilosť...

Smelý Lovec mohol rukami voľne pohybovať, nezviazať mu ich, a nohy mu sputnali len načas, aby nechcel rebiť dlhé kroky. Nôž mu zobraťi už na brehu. Dovolili mu sadnúť na koniec brvna, bližšie k vatre, aby si osušil šaty. Na chvíľu sa Mingovia vzdialili trochu bokom poradit sa aj so zvedomi, ktorých vyslali do najblížšieho okolia tábora a ktorí už prišli so správou, že nikde nenatrifili na nepriateľa.

K Smelému Lovcovovi zrazu pristúpila starena a vyrútila sa na neho s hnusnými nadávkami. Hromžila na neho zle-nedobré a z očí jej šlahali blesky. Len sa tak celá triasla od rozhorčenia a zlosti. Smelý Lovec hľadel na ňu celkom ľahostajne. Veľal, že starena mu nesmie ubližiť, a okrem toho to netrvalo dlho. Rozčesnutý Dub zakročil. Odohnal starenu a sadol si k nemu.

— Vítam svojho priateľa, bielu tvár, — začal rozgovor Indián. Tváril sa veľmi kamarátsky. Ale Smelý Lovec sa nedal oklamat jeho pokryteckým úsmevom a zachovávajúc ostrážitosť, zo všetkých sil sa snažil správať pokojne. — Mingovia udržujú pre milého hosta oheň, aby sa mohol usušiť.

— Ďakujem ti, Rozčesnutý Dub, — odpovedal Smelý Lovec. — Ďakujem ti za privítanie aj za

Sokolie Oko je priateľ starca žijúceho na ostrove, — povedal Rozčesnutý Dub. — Sokolie Oko netuší po skalpoch, Sokolie Oko smely bojovník. Starac z jazera sledoval za skalpami ako potkan. Nech sa Sokolie Oko k nemu vráti a nech sa mu vyhovorí, že sa mu podarilo ujsť. A keď starec zaspí, Sokolie Oko môže otvoriť bránu Mingom. Potom si môže Sokolie Oko odnieť z koristi, čo chce, a Mingovia si vezmú zvyšok a všetky skalpy. To je spravidlivy dohovor, nie?

— Chápem, veľmi dobre chápem, čo chceš odo mňa, Rozčesnutý Dub. Aj keď vo vojne možno používať rozličné úskoky a podvody, predsa neurobím, o čo si ma požiadala, lebo priateľov nikdy nezradim.

Mingo si vypočul toto odmietnutie s netajeným pohédaním, ale ešte nedal najavo svoj hnev.

— Tak si obľúbilo Sokolie Oko toho starca? Alebo lúbi jeho dcéry?

— Nie, Mingo. Neobľúbil som si starca. A jeho dcéry sú krásne, ale nezískali si moje srdce. Hetty je dobrá ako med, no príroda škodlivu zasiahla do jej myse.

— A Divá Ruža? — zvolal Mingo. Povest o Juditinej kráske sa dávno rozniesla po celom kraji.

Keď Smelý Lovec neodpovedal, Mingo si vysvetlil Smeleho mlčanie ako súhlas a skúsil prehovoriť Smeleho Lovca z inej strany.

— Sokolie Oko statočný bojovník. Aj Rozčesnutý Dub statočný bojovník. My obaja sme už uzavreli jeden obchod. A obchody otvárajú dušu. Viem, že môj priateľ bledá tvár sem príšiel kvôli dievčaťu.

— Áno, prišiel som sem kvôli dievčaťu, ale je to inakšie, ako sa nazdáva Rozčesnutý Dub. Môj priateľ Velký Had si sem príšiel po svoju milú Wá-tawá. Ja som ho sprevádzal ako priateľa.

— Už rozumiem, Sokolie Oko, — vážne odpovedal Indián. Konečne mu svitlo, aký bol zmysel nedávnych udalostí.

Po krátkej prestávke indiánsky náčelník povedal:

— Indiáni poznajú svojho zajatca ako veľkého bojovníka. Ak ho budú mučiť, tak to bude tažké mučenie... Ak sa stane Sokolie Oko ich priateľom, bude to priateľstvo ako medzi náčelníkmi.

Indián pri reči pozorne sledoval výraz tváre Smeleho Lovca, bol zvedavý, ako na neho zapôsobia tieto slová.

— Som vo vašich rukách, Mingo, — prehovoril po krátkom závahaniu Smelý Lovec, — a preto som mnou môžete robíť, čo chcete. Poušilujem sa mučenie znášať statučne.

— Nepachybujem o tom, že Sokolie Oko je statočný muž. Ale prečo by ho museli Mingovia mučiť, keď ho majú radi? Na smrť jedného bojovníka sa dá zabudnúť.

Smelý Lovec mlčal.

Rozčesnutý Dub od neho odstúpil a pridal sa ku skupinke náčelníkov, čo na neho už netrpezlivu čakali. Na kmeň stromu si sadol mladý Indián, ktorého si Smelý Lovec všimol predchádzajúceho dňa.

— Tu Divá Mačka! — hrdo sa predstavil Indián a pritom si buchol pásťou do prs.

— Tu Sokolie Oko, — pokojne odvetil Smelý Lovec. — Čo si želás, Divá Mačka?

— Sokolie Oko mi ukradol ženu. Musí mi ju ihneď vrátiť, lebo jeho skalp si zavesim vo svojom vigvame.

— Sokolie Oko nikoho neukradol. A Wá-ta-wá neprávom nazývaš svoju ženou. Srdeč Wá-ta-wá dáv-

no patrí delawarskému bojovníkovi Čingačgúkovi, ktorý si včera príšiel po svoju milú, a aj si ju odviezol.

Mladý Indián už siahal po tomahavku, ale hystré oči Rozčesnutého Duba sledovali jeho počinanie. Starsi náčelník zakročil a poslal Divú Mačku preč, lebo mal so Sokolím Okom iné zámery.

Smelý Lovec sedel zamyslený, kým sa starší náčelník Mingov radil, ale zrazu zatajil dych. Vari sníva? Prečo si oči, či to nie je vidina.

Pri vatre stála Hetty Hutterová. Stála tam pokojne, akoby odjakživa patrila ku kmeňu.

Medzitým, čo sa Smelý Lovec zhováral s mladým Indiánom, Hetty celkom nenútene pristúpila k vatre, lebo si pamätala, ako ohľadupne s ňou Indiáni zaobchádzali.

— Dúfam, že Velký Had a Psst sú v bezpečí, Hetty, — zvolal Smelý Lovec, keď k nemu dievča pristúpilo. — Prečo ste sem znova príšli?

Tentoraz ma poslala Judita. Len čo prišiel Velký Had so svojou Psst do pevnostky a vyrozprával jej, čo sa stalo, zobraťa kance a priviezla ma až k brehu, — povedala ticho Hetty, stojac tesne pri Smeleom Lovcovom. — Máme požiadaf Mingov, aby vás pustili a ponúknuť im ďalších slonov, ako výkupné.

— To je od Judyty veľmi milé, ale aj tak to nemala urobit. Rozčesnutý Dub vás teraz dá sledovať a zistí, kde vás čaká kanoe, ktoré vás má odvieziť nazad k veľkému člnu. Potom sa ho budú chcieť zmocniť.

— Neobávajte sa, Smelý Lovec, — pokojne a chláholivo povedala Hetty. — Ja ich už dajako prekabátm. S Juditou sme dohovorené, čo urobíme. Ale aby som nezabudla, Judita mi kázala spýtať sa vás, čo by vám chceli Mingovia urobiť, keby sa nám nepodarilo vykúpiť vás.

— Som ich zajatcom a nik nevie, čo sa stane. Zabil som im jedného bojovníka, o to väčšmi sa na mňa hnevajú. Žiadali odo mňa, aby som zradil väšho otca a umožnil im získať veľký čln i pevnosťku, a ja som, pravdaže, odmietol. Niet pochybnosť, že ma Indiáni budú mučiť, aby ma k tomu donutili. Ale Judita nech sa neobáva — verím, že mučenie vydržím. Neklesnem tak hlboko, že by som zradil svojich priateľov.

Hetty ho počúvala veľmi pozorne. Chcela mu ešte čosi povedať, ale vtom už k nim pristúpil Rozčesnutý Dub a dievčina sa ticho pobrala preč.

15. kapitola

Mladí bojovníci, ktorých hneď po Hettinom príchode poslali na výzvedy, sa vrátili bez výsledku. Už sa zotmelo, a tak sa Mingovia rozhodli zatiaľ nič nepodnikáť a oddať sa nočnému odpočinku. Okrem troch strážcov sa všetci chystali na spánok. Aj Hetty dali kožušinu a dovolili jej upraviť si ložisko na kope suchého listia trochu bokom od chatrčí. O polnoci, keď celý tábor spal, Hetty vstala a pokojne sa pobrala na čistinku k vatre. Prehrabala pahrebu, lebo jej bolo zima, a plamene ožiarili diví tvár Minge, ktorý stál na stráži. Strážca neveroval dievčene veľkú pozornosť, jej pokojné správanie učičkalo jeho ostrážitosť a z ničoho ju nepodozrieval. Hetty Indiána ešte aj oslavila, ale keď nerozumel jej reči, pobrala sa k jazeru a po brehu po-

maly kráčala k výbežku. Na pobreží stretla ďalšieho strážcu. Bol to mladý bojovník, a keď počul jej kroky, rýchlo jej vykročil v ústrety. Podla všetkého tam čakal na svoju milú, lebo vyzeral sklamaný, keď zbadal biele dievča. Ani v ňom neskršlo nijaké podzrenie a kývol jej, nech si ide ďalej. Po chvíli sa dievčina dostala na miesto, kde s kanoe pristála. Brech tu bol vyvýšený a obrastený húštinou, takže nik z brehu by neboli zbadal čln ani za bieleho dňa.

— Tu som, Judita, — zavolala Hetty, keď zastala na mieste, kam malo po ňu prísť kanoe, — strážca Mingo šiel v ústrety svojej milej a na blízku nikoho niesiel.

Hettinu reč prerušilo sykavé pssst!, ktoré k nej dotahlo od vody. Hned nato zbadala, ako sa k nej celkom ticho bliží kanoe. Len čo Hetty doň nastúpila, Judita začala vyslovať zo všetkých sil a čoskoro boli dobrých sto metrov od brehu.

— Tu sme už bezpečné, Hetty, — povedala Judita, — tu sa môžeme konečne pokojne porozprávať.

— Podľa mňa Mingovia netušia, že som ušla, — povedala Hetty.

— Možno, Hetty, ale pre istotu hovor pošepky, lebo za tichej noci sa hlasy po hladine nesú ďaleko. No povedz mi, videla si Smelého Lovca a rozprávala si sa s ním?

— Áno, pravdaže. Sedel pri vatre, nohy mal sputnané, ruky nie.

— A čo ti povedal?

— Povedal mi, že ho Mingovia možno budú mučiť, ale že sa to pokúsi znášať statočne.

— Naozaj si Smelý Lovec myslí, že ho budú mučiť? Dobre sa rozpamätaj, Hetty. Tak ti to povedal? Ved je to strašné!

— Áno, to mi povedal. Ako mi ho bolo ľútos! Hovoril o ďalekom veľmi pokojne. Smelý Lovec nie je taký pekný ako Hurry, Judita, ale je oveľa pokojnejší.

— Ach, Smelý Lovec je lepší ako milión takých mužov, ako je Hurry! Veru, je lepší ako hociktorý muž, čo doteraz prišiel na jazero! — zvolala Judita.

— A je úprimný. Nikdy neklame...

Po chvíľke pokojne pokračovala:

— No radšej porozmýšľajme, ako by sme ho mohli vyslobodiť zo zajatia. Na veľkom člne máme otcovu truhlicu a v nej ďalších slonov, lenže kto vie, či by sme slonmi mohli vykúpiť slobodu mužov, ako je Smelý Lovec. A okrem toho sa obávam, že ani otec ani Hurry nebudú taki ochotní vykúpiť Smelého Lovca, ako ochotne ich chceli vykúpiť on, — rozčúlene dedala Judita.

— Prečo by nechceli? Predsa Hurry a Smelý Lovec sú priateľia a priateľia si musia vždy pomáhať.

— Ach, úbohá Hetty, ako ty málo poznáš ľudí... Ráno znovu vystúpil na breh a skúša sa nejaký vyzvedieť, čo by sme mohli pre Smelého Lovca urobiť. Nebudú ho mučiť, kým Judita Hutterová žije a môže nájsť prostriedky, ako tomu zabrániť!

Noc bola hlboká a lesy obklopujúce jazero tmu ešte zväčšovali. Judita zručne poháňala kôrové kanoe, aby čím skôr boli na veľkom člne, ale akosi ho nie a nle nájšť. Dievčatám trvalo dobre pohodlnu, kým prišli na to, že čln odplával.

— Možno sa otec nazdával, že spíme vo svojich kajutách, a vybral sa do pevnostky, — povedala Hetty. — Vies, že čln sa často v noci presúval z miesta na miesto.

— Asi máš pravdu, Hetty. Vietor zosilnel a oni sa dali unášať ďalej do jazera...

Vtom Juditinu reč preťal nečakaný záblesk svetla a rachod výstrelu. Od vrškov sa vrátila ozvena znásobená prenikavým ženským výkrikom. Potom sa na hladine jazera rozhstilo hrozivé ticho.

— To bol ženský výkrik, Hetty, — zvolala Judita. — Ak čln plával po vetrov, tak výstrel i výkrik musel prísť odtiaľ. Vari sa niečo stalo so Psst?

— Podme sa pozrieť, Judita. Možno potrebuje našu pomoc.

Začali rýchle veslovať. Judita zrazu zbadala v húštine záblesk jasného svetla. Nespušťala svetlo z očí a viedla čln obozretne k pobrežiu. Čoskoro sa obom dievčatám naskytol smutný pohľad.

Indiáni so zapálenými faklami stáli okolo dievča, ktoré sa chrbotom opieralo o strom. Z jednej strany ju pridržiaval mladý Indián, ktorý bol na stráži na pobreží. Zjavne to bola jeho milá a vo svetle fakiel bolo vidieť, že umiera. Z hrude sa jej valila krv. Musel ju niekto zastrelit z kanoe alebo z veľkého člna, ktorý asi vtedy plával okolo.

Judita zbadala blízko pri umierajúcej Smelého Lovca. Stál tam zachmúrený a bojovníci na neho hnevliivo zazerali.

Zrazu hlava dievčiny klesla na zakrvavenú hrud a Indiáni pozahášali fakle. Mladý strážca zodvihol mŕtvu do náručia a pomaly ju odnášal k táboru.

Dievčatá sledovali tichý sprievod, kym sa im nestrelil z dohľadu, a potom začali kriňovať hladinu, aby našli čln. Všade panovala hlboká tiš a temnota. Po márnom úsilií sa dievčatá rozhodli nájsť si bezpečnejšie miesto a trochu si odpočinúť. Mlčky začierili ďalej do jazera.

16. kapitola

Judita Hutterová správne uhádla príčinu smrti indiánskeho dievča. Otec a Hurry sa zobudili chvíľu nato, čo ona opustila čln. Od Delawara sa starec dozvedel o celkovej situácii. Neprítomnosť dievča ho vôbec netrápila, lebo na Juditu sa bolo možno spoľahnúť.

— Aká je len ľahkomyseľná, tá Judita! — zvolal Hurry, keď sa dozvedel od starého Huttera, že dievča vysadilo svoju sestru na breh a teraz sa po ňu vrátilo. — Jasné, že sa začúbila do Smelého Lovca! Keď sme my dva padli do zajatia, Judita sa nepohla z miesta, aby nám pomohla. No mali by sme sa priblížiť k pobrežiu aby sme videli, ako sa veci majú.

Hutter súhlasiel. Priplavili sa k pobrežiu tak blízko, ako im to hlbka vody dovolila. Mladý strážca ich z brehu zbadal a z úst mu vyletel prekvapený výkrik. Hurry bez väčania zdvihol zbraň a vystrelil tým smerom, odkiaľ doľahl zvolanie. Náhodou zasiahol dievča.

Prenikavý výkrik Hurrymu signalizoval, že nieko ho zasiahol. Vzdul sa v ňom pocíti pýchy, ktorý však opadol, keď čoskoro zazrel vo svetle fakiel umierajúce dievča. Čln plával ďalej, smutný výjav sa im stratil za hustým krovím.

K Hurrymu prišla Wá-ta-Wá, ktorá sedela s Čingačgúkom na korme.

— Prečo si strieľal?! — vykrikla na neho. — Čo ti urobilo to indiánske dievča? Prečo si ju zabil? Myšliš, že to Mingovia nechajú tak? Nie, Indiáni

nikdy nezabudnú. Ani na priateľa ani na nepriateľa. Prečo si taký zlý, biela tvár?

Zahanbený obor neodpovedal.

Veľký čln zatiaľ odplával do bezpečnej vzdialosti od pobrežia. Takmer hodina ubehla v počmárnom mlčaní. V tom ročnom období boli noci najkratšie. Keď začalo svítať, pevnostka sa od nich črtaла iba na slabých päťstot metrov. Dul priaznivý vietor, takže sa mohli plavieť s napätom plachtou. Zrazu zbadali Juditino kanoe. Hutter zobrajal ďalekohľad a radosne zvolal, keď videl, že obe jeho dcéry sú v poriadku. Potom si od Huttera požičal ďalekohľad Veľký Had. Priblížil si ho k oku a zamieril na kanoe. Prvý raz držal takýto nástroj v rukách.

— Uf! — vykázlo mu z hrdla.

Zavolať Psst a chvíľu sa striedavo tešili z ďalekohľadu. Keď sa Veľký Had dosť vynadival na kanoe s dievčatami, na pobrežie i vzdialenosť vŕšky, obrátil pozornosť na pevnosť. Dlhohľad tým smerom, potom i Psst skúmala stavisko uprostred jazera. Chvíliku sa spodu zhovárali a nato sa delawarský náčelnik obrátil na Huttera.

— Nesmieme ísť do pevnostky, — povedal. — Sú tam Mingovia.

— Čo to táraší?! — zvolal Hurry.

Hutter schytal ďalekohľad. Pozorne si prezrel pevnosť i jeho okolie, ale nevidel nijaké stopy po Indiánoch.

— Zastavte čln! Nechodte blízko! Nevidíte ten mokasin? — netrpezlivu naličovala Psst.

Hutter si ešte raz priblížil ďalekohľad k očiam.

— Aha, ozaj, tam pri stípe pláva mokasin. No, to ešte nemusí nič znamenať. Mokasín nosím i ja, aj Smelý Lovec, aj Hurry. Ešte aj Hetty ich často používajú na miesto topánok.

Pre istotu zviniul plachtu. Plavidlo bolo asi dve sto metrov od pevnostky. Všetci zaradom si pozreli mokasin, ktorý sa zachytil na bryne. Psst chcela vsadnúť do kanoe a zájsť poň. Podľa vypracovania by boli zistili, či patrí Mingom.

Delawar sa rozhodne postavil proti. Nesúhlasiel, aby sa Wá-ta-Wá vystavila prípadnému nebezpečenstvu.

— To je povinnosť muža. To je povinnosť bojovníka. Ja pôjdem.

17. kapitola

Čingačgúk sa pripravil a o chvíľu sa odrazil od člna. Delawar pevnou rukou viedol kanoe k ohrade prístavišta a pritom nespúšťal oči z rozličných otvorov na obydlí. Každú sekundu sa mu zdalo, že už-už vidí zbraň alebo počuje výstrel. Ale všade panovalo ticho. Bezpečne sa dostal k pevnostke a obozretne ju oboplával, starostlivu skúmajúc, či mu niečo neprezradí prítomnosť nepriateľa. No nebobjavil nijaké stopy. Ani jedno brvno nebolo odstránené, ani jedno okno rozbité. Aj dvere vyzerali zádebené, ako ich nechali pri odchode. A tak, keď sa priblížil k mokasínu, zručným polibom vesla ho vhodil do kanoe a obrátil sa na splatočnú cestu. Ústup od pevnostky bol ešte nebezpečnejší, lebo nemohol pozorovať otvory strieľní.

— Prečo si strieľal?! — vykrikla na neho. — Čo ti urobilo to indiánske dievča? Prečo si ju zabil? Myšliš, že to Mingovia nechajú tak? Nie, Indiáni

— Pevnosťka sa mi nepozdáva, — odpovedal Delawar. — Všade je až privelmi podozrivé ticho.

— To je dobré! Keď tam nik nie je, pravdaže tam musí byť ticho. Čingačgúk, ak nemáš nič iné, tak radšej vytiahnime plachtu, nech sme na raňajky doma. Kde je ten mokasin?

— Tu je, — Delawar podal mokasin zhromaždené skupinke.

Psst preskúmala mokasin a s určitosťou vyhlásila, že pochádza od Mingov. Hutter i Delawar s ňou súhlasili. No to ešte nedokazovalo, že Mingovia sú v pevnosti, a preto sa Hutter s Hurrym rozhodli predsa len plávať ďalej k obydliu. Znovu natiahli plachtu a čln sa hned rýchlejšie klzal dopredu. Keď sa prova člna dotkla prístavišta, bolo už celkom viđno. Hurry vyskočil na plošinku a rozkázal Čingačgúkovi, aby priviazal čln. Delawar z opatrnosti urobil opak. Čln trochu odrazil ďalej, iba slučku hodi na kôl. Hurry vstúpil do domu a z prahu volal:

— Nože pod, Tom. Tvoja pevnostka je bezpečná, všetko je v poriadku.

Hutter nasledoval Hurryho do domu.

Chvíľu bolo ticho a potom čosi zadunelo, akoby bolo spadlo ľažké telo. Nečakane celý dom ožil. Zdnu sa ozývali výkriky, buchot a známky zúfalého boja.

Čingačgúk sa dostal do posmykova, čo urobil. Hutter s Hurrym vstúpili do domu bez pušiek, ale Delawar zhrane, ktoré zostali v člne, použiť nemohol, ani ich nemohol dať majiteli. Vstúpil do domu bolo rovnako riskantné, mohol padnúť rovno do klepca, a potom by Wá-ta-wá zostala bez ochrancu. Preto prerazal lano a veslem odrazil čln od stípa. Vetrík bol slabý, plachtou narábala nevedel, radšej vesloval sám a pomaly sa vzdaloval s plavidlom od pevnostky.

Judita s Hetty medzitým spozorovali, že niečo nie je v poriadku. So svojim kanoe sa priblížili aži na tristo metrov od pevnostky a tam pre istotu zastali.

Vtom sa dvere rozleteli a boj sa znátra prenesol von. Najprv ozlomkrky vybehli von zo traja-štyria Indiáni. Za nimi letelo telo ďalejšieho a nato sa už na prahu ukázal Hurry ako rezúrený lev. Teraz nastala v boji prestávka. Nepriatelia naberali dych a čakali vhodnú príležitosť, aby mohli belochov znova napadnúť.

Rozčesnutý Dub a jeho druž si pri svojich predchádzajúcich návštěvach pevnostku pozorne prezreli. Zistili, ako je obydlie vystavané a ako je chránené. A len čo sa zotmelo, z oboch brehov sa pohli narýchlo zhotovené plte. Keď sa priplavili k pevnostke, našli ju prázdnu. Kým dva Mingovia hľadali možnosť, ako sa dostat dnu, ostatní sa vrátili na breh po posilu. Dvaja Mingovia vyliezli na strechu, na jednom mieste odstránili jej kôrový kryt, a tak sa im podarilo dostať na povalu, kde ich potom našli ostatní. Vysekali v brvnach povaly otvor a osiem mocných Indiánov poskákalo dolu do izby. Vyspali sa tu a pri prvom náznaku úsvitu už striehli pri striehliach. Náčelnik chcel chytiť belochov živých, a preto zobrajal svojim druhom nože, keď videl, že sa čln bliží. S lykovými povrazmi čakali pripravení.

Nie všetci Mingovia zostali v pevnosti, niektorí im len pomohli vysekati otvor a potom sa vrátili na breh. Pritom stratili mladý bojovník jeden mokasin. V hrstke tme ho nevedel nájsť.

18. kapitola

V poslednej kapitole sme opustili bojovníkov, keď na chvíľu prestali zápasit. Prestávka netrvala dlho. Hurry bol zvyknutý na zápasnice hry a pretek v obratnosti, v tom čase v Amerike obľúbené, a okrem toho mal výhodu, že bol taký mohutný a mocný. Len čo nabral dych, vyrútil sa na najbližšieho Minga, zodvihol ho a hodi do vody. Na nasledujúcej chvíľi leteli za ním ďalší traja a štvrtý sa ešte aj zranil, lebo dopadol rovno na svojho druhu, čo padal pred ním. Keďže v zápas nepoužíval nijaké zbrane, Hurry veril, že si s ostatnými troma ľahko poradí.

— Hurá! Starý Tom! — reval. — Už som ich pochádzal do jazera!

Pri týchto slovach ešte kopal jedného z Indiánov, ktorý sa pokúsal vyškriabať z vody na plošinu. Chlap ihneď klesol pod hladinu. Ďalšieho Indiána zasiahol Hurry pásťou do žalúdka, že ho zohlovo dvoje, a tak ho zhodil do jazera. Ostávali už len dvaja. Jeden z nich bol naozaj urastený a mocný. Zo všetkých Mingov, čo tu boli, bol hľadom najmocnejší. Doteraz sa všec nezúčastnil boja, šetril si sily a bol na zápas prichystaný. Okrem zásterky okolo bedier bol nahý a telo mal namastené, aby bolo klzké. Hurry ho napadol. Chytil ho za krk a usiloval sa ho zhodiť do vody. Ale rýchly Indián sa mu vyšmykol. Rozpútal sa strašný zápas. Po chvíliku sa konečne Hurrymu podarilo schytat Minga okolo pásu a šmaríť ním o brvná kajuty. Hrezný náraz vyrazil Indiánovi dych. Hurry nečakal, kym sa protivník spamatá, vrhol sa naňho a zvalil ho na drevenu plošinu. Hned mu zovrel krk, z celej sily stisal a súčasne nešťastníkovi vyraciaľ hlavu, až mu išli oči vyliezť z jamiek. Vtom sa Hurrymu okolo ramien ovinnul lykový povraz. Slučka mu sklzla na lakte a stiahla mu ruky dozadu. Takmer v tej istej chvíľi sa mu povraz ovinnul aj okolo noh. Bezmoche, ako kus dreva, sa Hurry skötula doprostred plošiny.

Kým bol Hurry zaujatý obrovským Mingom, z vody mu vyliezli dva na pomoc, a tak sa Indiánom podarilo Hurryho premôcť.

Čingačgúk sa prizeral z veľkého člna. Keď traja Mingovia stahovali slučku okolo Hurryho rúk, Delawar siahol po puške, ale ešte ani nezacieli, a biely muž bol už poviazaný. Čingačgúk si uvedomoval, že teraz, keď Indiáni ochraničili oboch belochov v pevnosti — Hutter bol zrejme poviazaný vnútri — môžu nasadnúť na kanoe a zaútočiť na čln. No darmo si bol vedomý nebezpečenstva, nevedel narábať plachtou a veľký čln poháňal jedným veslom, a aj to sa mu nevelmi darilo. V jednej chvíľi bol už rozhodnutý, že presadne s Wá-ta-wá do kanoe a zamieri k východným brehom. Možno by sa im podarilo doplávať k delawarským osadám. Nakoniec sa však predsa len rozhodol ináč. Mingovia pravdepodobne už kontrolovali celé pobrežie a okrem toho bolo treba postarať sa o dve dievčatá, ktoré najprv zo svojho kanoe pozorovali zápas, a teraz sa začali pomaly vzdalať. Judita nevedela, aká je ozajstná situácia na veľkom člne, a preto sa usilovala zaujať miesto, ažkial by mala dobrý výhľad a odkiaľ by mohla ľahko uniknúť.

Medzitým sa spoza východných hŕd vynorilo slnko. Hned nato sa zdvihol ľahký južný vetrik.

Čingačgúk nečakal a vytiahol plachtu. Uvidí, či

si s ňou predsa len neporadí. Na nešťastie všetor nehnal čln od pevnostky ďalej, ale naopak. Keď Delawar videl, že sa čln asi prekízne v bližejšej vzdialenosťi popri pevnostke, ako predpokladal, ukryl sa aj s Wá-ta-wá do kajuty, aby neboli terčom nepriateľských pušiek. Čln obchádzal pevnosť v dosť tesnej blízkosti, ale zdalo sa, že predsa bude všoko v poriadku, keď sa zachytil na koly, trčiace kúsok nad hladinu.

— Odraz sa žrdou, Veľký Had, — z plošiny na neho zakričal poviazaný Hurry. — Odraz sa žrdou na pritahovanie člnov!

Jeho volanie upozornilo Wá-ta-wá, ukrytú v kajute. Priblížila sa k strieľni a tichým, ale zrozumiteľným hlasom povedala:

— Prečo sa neskotúla na kraj a nespadneš na čln? Čingačgúk zastrelí každého Mingga, ktorý sa bude prenasledovať.

— Márnost, dievča, to je dobrá myšlienka! Hned to skúsim, len čo bude prova bližšie.

Poštedné Hurryho slová zanikli v hrmení výstrelov. Čingačgúk im odpovedal...

Hurry sa začal skrúcať, akoby mal neznesiteľné bolesti, a pritom sa pomaly kotúľal ku kraju plošiny. Na nešťastie trochu sa vychýlil zo smeru, a keď sa zviezol dole, minul čln a ďalšiu do vody. No bol dobrý plavec, nemetal sa, nechal poviazané telo vystreté, aby sa ponorilo, iba tvár sa usiloval udržať nad hladinou. Wá-ta-wá ho sledovala spoza otvorených dverí kajuty, ale neopovážila sa vybehnúť na palubu, lebo Indiáni ju husto ostreľovali. Vyhodila preto Hurrymu ľano. Podarilo sa jej ho hodíť do tesnej blízkosti nešťastníka, že sa ho chytí zubami. Čln sa už začal vzdáľovať a rozzúrení Mingovia si ešte nevšimli, že sa im zajatec stratil. Čln naberal rýchlosť, Hurryho vliekli za seba, asi v pätnásť metrovej vzdialenosťi a Delawarka ho práve začala pritahovať, keď mu prvá gúľka pleskla nedaleko hrude. Za ňou nasledovala druhá, tretia, ale všetky boli vypálené v šikmom uhle a odrážali sa od hladiny. No Mingovia čoskoro prišli na to, v čom robia chybú. Doteraz mu mierili na hrud', ktorá presvitala vo vode. Teraz zaciekli na tvár. Ale Wá-ta-wá rýchlo tahala, Indiáni nestihli zasiahnuť pohybujúci sa ciel a medzitým sa Hurry už došiel za čln, ktorý ho zachránil pred smrtiacimi gúľkami. Krytí kajutou, Wá-ta-wá spolu s Čingačgúkom pritiahli Hurryho ku kraju člna, Delawar sa nahol a poprezoval povraz sputnávajúci Hurryho údy, no aj tak sa poviadne namordovali, kým obra vytiahli na palubu, lebo bol celkom zmeravený. Zatačkal sa a bezvládne padol na palubu.

19. kapitola

Mingovia boli veľmi sklamani, že im čln ušiel a že stratili zajatca. Pozhladávali zbrane, našli veslá, vnikli do ohradu pod pevnosťku, odkiaľ vybrali kanoe, a vyplávali z prístavišta. Vtedy bol Hurry už bezpečne v kajute, čln sa vzdialil od pevnostky dobrejšiu stotímu metrov a Delawar čakal pripravený s nabitými puškami.

Kanoe s dievčatami sa držalo bokom. Mingovia im spočiatku nevenovali pozornosť. Prichodilo im malicherné chytia ich, keď bolo ovela dôležitejšie zmečniť sa veľkého čína. Nazdávali sa, že v ňom nájdú veľké poklady. Ale čoskoro si uvedomili mär-

nosť svojho úsilia. Za člnom plávali nekrytí, neboli chránení pred gúľkami a slepo sa vrhali do nebezpečenstva nemali Indiáni v povahe. Preto po hodiene márneho prenasledovania, zmenili smer plavby a pustili sa za dievčatami. Delawar videl, že nemotorový plavidlo by sa nikdy nedostalo k dievčatám, ale pritom si uvedomoval, že kôrové kanoe ľahko unikne prenasledovateľom. Preto stiahol plachtu v nádeji, že azda tým povzbudi dievčatá, aby zmenili plán a uchýlili sa na čln.

No indiánske kanoe nebolo na prenasledovanie najlepšie pripravené. Boli na ňom dve veslá, a preto treći chlap bol zbytočnou prítážou, okrem toho dievčatá boli predsa ovela ľahšie. Judita neveslovala zo všetkých sil, kým si nebola istá, že druhé kanoe sa naozaj plaví za nimi. No keď sa spolu s Hetty zapreli do vesiel, ľahko udržovali pred prenasledovateľmi potrebný náskok. Spočiatku zamierili k východnému pobrežiu, kde v najhoršom chceli pristáť a skrýť sa v lese. No potom si to Judita rozmyslela a zmenila smer plavby doprostred jazera. Na pobreží možno na nich už striehnu zverovia, a to ju odradilo. Cítila v sebe dosť sil a bola presvedčená, že prenasledovateľov unaví. Mingovia videli, že musia poviadnejsie zabrať, ak chčú dievčatá dochytit. A tak uhnáňali obe kanoe ako opreteky. Mingovia začala chytia závirou, že nevedia premočiť dve ženy, a keď jeden z nich zlostne vytiahol druhému veslo, zlomil ho. Celá situácia sa razom zmenila. Teraz bolo zbytočné pokračovať v pretekoch, preto sa indiánske kanoe obrátilo smerom k pevnostke a čoskoro pri nej aj pristalo. O necelú hodinu dievčatá videli, že Indiáni pevnosťku opustili, nasadli znova na kanoe a zamierili k brehu. Dievčenie boli hladné, a preto sa rozhodli vrátiť domov.

Hoci pevnosťka vyzerala opustená, Judita sa k nej bližila veľmi opatrne. Keď došli k drevenej plošinke, povedala sestre:

— Hetty, ty vojdeš dnu a pozrieš, či Mingovia odšli. Keby tam ešte nejakí boli, daj mi znamenie. Tebe nič nespravia.

Hetty urobila, ako si sestra želala, a ihneď sa vrátila s tým, že pevnosťka je prázdna, iba v spálni spí otec.

V tom začuli bolestné stony. Obe dievčatá rýchlo vbehlí do domu a našli otca, ako sedí chrbotom opretý o stenu a hlava mu evísa na hrud'. Judita znepokojená pristúpila k nemu a nadvihla mu čiapku, stiahnutú až na tvár. Naskytol sa jej strašný pohľad: celú hlavu mal skrvavenú. Indiáni ho oskalovali za živa.

Len čo sa dievčatá spätmali, obviazali otcovi hlavu a umyli mu krv, ktorá mu stekala dolu tvárou.

Rozčesnutý Dub poskrýval zbrane svojim chlapom, ale sám si nechal nôž a v boji so starým Hutterom ho použil a belocha bodol. Traja Mingovia, ktorí sa vrátili do pevnostky, ho potom oskalovali. Keby bol mal Hutter iba dokaličenú hlavu, azda by sa bol vystrábil. Lež rana nožom, ako sa ukázalo, bola smrteľná.

— Vodu, — zašeptal nevládne starý Hutter. Hned mu priniesli vodu a dali sa mu napíti.

— Otec! — naliehavým hlasom sa mu prihovorila Judita, — otec, čo môžeme ešte pre teba urobiť, čím by sme ti pomohli?

— Otec! — pomaly zopakoval umierači muž.

— Nie, Judita... Nie, Hetty... Ja nie som váš otec.

Ona bola vaša matka, ale ja nie som váš otec. Pozrite do truhlice!

Dievčatá toto priznanie celkom vykoľajilo, ale tiež neboli čas oddávať sa akýmkolvek úvahám, lebo starec umieral. Srdce sa im zveralo od lútosti nad ňim, nemohli mu však nijako pomôcť, iba mu z času na čas podávali vodu. Prešla hodina a celkom zafalstvom sa venovali umieračiemu.

Zrazu začuli zvuky vesiel. Judita veľmi rýchlo pochopila, že je to ich veľký čln, a vybehol von. Čingačgúk, Psst a Hurry sa obozretne priblížovali k obydliu, lebo si neboli istí, či sa dnu neskrýva nepríateľ. Hurry hned videl na Judite, že čosi nie je v poriadku. Preskočil na drevenú plošinu a ponáhal sa dnu. Veľmi ním otriaslo, keď našiel svojho príateľa v takom beznádejnem stave. Za celý čas si myslieť, že Huttera si vzali Indiáni ako zajatca.

— No čože, Starý Tom? — prihovoril sa mu, usilujúc sa o zvyčajný tón.

Hutter otvoril oči a nepríčetným zrakom sa pozrel na neho.

— Kto ste? — spýtal sa chriplavým šepotom.

— Som tvój príateľ, Tom.

— Už ta poznávam — Harry Hurry — predám ti skalp — čo mi dás zaň?

— Ľuboň Tom! — zvolal Hurry. — Už som prešiel so skalpovaním. Nevedie to k ničomu.

— A svoj skalp ešte máš? Mne ho už stiahli... Už viem, ako je človeku... Celú hlavu mám v ohni.

— Judita, čo to hovorí starký? A prečo má vlastne obviazanú hlavu?

— Urobili mu to, Hurry. Zodrali mu kožu z hlavy.

Starý Tom začal habkať okolo seba. Bolo jasné, že už stráca zrak. Hned nato začal ľahko dýchať, dusilo ho a po poslednom hlbokom, sienom vydýchnutí skonal.

20. kapitola

Mingovia zatiaľ nezopakovali útok na pevnosťku, kde sa konali prípravy na Hutterov pochreb. Hetty si želala, aby jeho telo ležalo vedľa matkinku v jazere. Na tento jednoduchý obrad si vybrali západ slnka. Telo zabali do plachty a položili na palubu veľkého člna. Z kozuba vybrali niekoľko kameňov a priviazali ich k mŕtvemu telu. Všetci vystúpili na čln a pomaly vyrazili. Hurry vesloval. Slnko vysielalo na jazero posledné lúče. Všade panovalo hlboké ticho. Po istom čase čln doplával na miesto, ktoré označila ako matkin hrob. Často tam chodievala na kanoe. Zašeplkala Hurrymu:

— Prestaňte veslovať. Matkin hrob je blízko.

Hurry prestal veslovať. Spustil kotvu a chytia lano, aby zadržal pohyb plavidla. Hetty vysila na proru a ukázala do vody. Slzy jej tiekli po licach. Judita stála pri nej mlčky a rovnako sa nevedela zdržať, aby jej oči neplávali v slzách. Aj Hurry hľadal nezvyčajne pochmúrne. Delawar s Wá-ta-wá sa s účastou prizerali smútočnému obradu. Judita naznačila Hurrymu, že môže začať. Obor chytia zahľenal mŕtvolu a niesol ju na kormu. Podstrčil pod ňu dva povrazy, pod plecia a pod nohy, a potom pomaly telo spušťal do vody.

— Takto skončil nás Starý Tom, — zvolal Hurry.

— Bol to statočný muž a dobrý kamarát. A aký len bol polovník! Neplaňte, Judita a Hetty. Keď sa člo-

veku čas naplní, musí odísť. Nijakého mŕtveho slzy nepriviedli naspäť k životu. Je smutný údel stratit otca. Ale ste mladé, vy musíte žiť a iste sa čoskoro vydaté. Judita, ak by ste ma mali vôle vypočuť, rád by som sa s vami pozhváral.

Hurryho slová zazneli drsne, ale Judita sa neurazila a zahľadela sa na neho väčšym pochľadom. Potom mu naznačila, aby ju nasledoval na kormu člna. Sadla si na lavičku a ponúkla mu miesto pri sebe.

— Asi si želáte so mnou hovoriť o sobáši, Harry, — povedala väčne, — a tu nad hrobom mojich rodičov som ochotná vypočuť si, čo mi chcete poviedať.

— Poviem vám to rovno, z mosta deprosta, Judita. Viete, že vás odjakživa pokladám za najkrajšie dievča, čo som kedy videl. A možno aj to viete, že vás mám rád, aj keď som sa vám to nikdy neodvážil povedať. Judita, stratiili ste otca, nemáte matku. Je vylúčené, aby ste tu zostali žiť samy s Hetty. Nazdávam sa, že je naozaj čas pomýšlať na zmenu a na manžela. Preto sa k vám obraciám s prosbou, aby ste sa stali mojou ženou.

Judita sa sice tvária pozorne, čím mohla vzbudit u mladého muža nádej, no len čo dopovedal, veľmi netrpezlivu z nej vybúšilo:

— Rozumiem vám, Harry. Na vašu ponuku vám však musím dať úprimnú odpoveď. Nemôžem byť vašou ženou. Máme na to dôvod. Neľúbit vás a som si istá, že vás ani nikdy tak ľubiť nebudem, aby som sa mohla za vás vyuďať.

— Judita, vari by bolo lepšie, keby ste si to rozmysleli. Neprenáhlite sa s odpovedou.

— Nemám si čo rozmyslieť. Tušila som, že pride k tomuto rozhovoru, a dávno som bola rozhodnutá takto odpovedať, — rozhodne a vzrušene dodala Judita.

Hurry bol rozčarovany. Vedel, že vyzerá celkom obstojne, a rozhodne nečakal takéto briskné odmiestnutie.

— Tak potom už nemám čo robiť na tomto jazere! — zvolal po chvíliku, keď sa spamtál.

— Prosím. Môžete odísť. Požičiam vám kanoe a keď sa zotmie, môžete preplávať na pevninu. Potom hned chodť do najbližšej pevnosti, aby nám poslali vojenskú pomoc.

— Prirodzené! Ak sa dostanem v poriadku k posádke, — odpovedal, — hned sem vyrazi oddiel vojakov. Pôjdem s nimi. Prv než sa rozideme, rád by som vás videl aj s Hetty v bezpečí.

21. kapitola

Po celý ten čas Hetty sedela na prove člna hlboko ponorená do smutných myšlienok. Trúchlive hľadala do vody, skrývajúcej telo drahej matky a telo muža, ktorého vždy pokladala za svojho otca. Čingačgúk stál so Psst obďaleč, aby nerušili Hetty v rozjímaní. Judita pristúpila k sestre s väčšou tvárou.

— Rada by som sa s tebou pozhvárala osamoťte, — povedala. — Pod, sadnime si do kanoe.

Dievčatá si presadli do kanoe a Hurryho s veľkým člnom poslali, aby sa pomaly plavil k pevnosti.

Kanoe sa zlahka hojdalo a kdesi hlboko pod ním ležali pochované dve telá.

— Smrť Thomasa Huttera zmenila náš život, Hetty, — začala rozhovor Judita.

— A prečo? Máme svoju pevnostku, čln, kanoe, lesy, jazero, môžeme ďalej žiť tak ako doteraz, — úzkostlivým hlasom zvolala Hetty.

— Nie, nie... úbohá sestrička, už nemôžeme. Dve dievčatá bez mužskej ochrany tu nie sú bezpečné. Budeme musieť opustiť tieto nádherné mesta a odísť žiť k ostatným do Kolónie.

— Je mi lúto, že takto rozmyšľaš, Judita. — Na Hetty bolo vidieť, že nechce ani pripustiť myšlienku na odchod. Sklonila hlavu a zadívala sa do hlbokej vody. Slnko už bolo za horami a povetrie sa začalo schladzovať. — Naozaj je mi lúto, že takto rozmyšľaš. Ja by som chcela zostať tu. Mám rada tieto lesy, vrchy, jazero, a nechcem žiť nikde inde. Judita, ty si taká pekná a šikovná. Jedného dňa sa vydáš, a tak budeš mať muža a ja brata, ktorý sa o nás postará.

— Keby sa to dalo zariadiť, drahá sestrička, ani na okamih by som neváhala. Ale kde by sa zobrať ten muž, ktorý by si ma zobrať za ženu?

— Hurry ta predsa líbi. Iste by si ta veľmi rád zobrať. A je to najjudatnejší a najmocnejší muž na celom štrom okoli.

— Veľmi dobre poznám Hurryho, Hetty, a nemusíme sa o ňom viac zhorávať. — Judita sklopila zrak, máličko upadla do pemky a po chvíliku tiho prehovorila: — Čo si myslíš o Smelom Lovcovovi? Páčil by sa ti ako brat?

— Smelyj Lovec? — začudovala sa Hetty. — Ale, Judita, ved' on nie je vôbec pekný!

— Možno nie je pekný, ale u muža krásu nie je hlavnou vecou. Je smelyj a statočný ako nik.

— To je zvláštne, Judita. Podľa mňa nie je na svete krajší, mocnejší a odvážnejší muž, ako je Hurry.

— Hetty, už radšej o tom nehovorme. Nerada sa počúvam, keď takto rozprávaš o Harrym. Dnes v noci nás opustí a mňa to nebude mrzieť. Podľa sestričky, slnko zapadlo, vrátme sa na čln. Tejto noci počeráme truhlicu a iste tam nájdeme niečo, čím by sme mohli vykúpiť Smelého Lovca. Len čo sa nám ho podarí vyslobodiť, pozováram sa s ním a vtedy sa rozhodne o našom osude.

Judita hovorila rozhodne ako vždy. Hetty sa počorne vo všetkom podriaďovala sestre. A tak aj teraz chytila veslo, keď videla, že Judita naplno zabezrá, a pomaly začali doháňať veľký čln.

— Pozri tam, Hetty, — zvolala Judita so zvýšenou pozornosťou, — k pevnosti sa tužim bližiť kanoe.

— Už sa naň dívam chvíliku, — pokojne odpovedala Hetty. — Prichádzza zo smeru, kde je tábor. Vesluje v ňom iba jeden muž a mne sa vidí, že to nie je Mingo, ale Smelyj Lovec.

— Smelyj Lovec? — tentoraz sa začudovala zasa Judita. — To nie je možné! Smelyj Lovec je predsa zjatý! Prečo si myslíš, že je to Smelyj Lovec?

— Keď lepšie pozrieš, uvidíš ho sama. Práve teraz vychádzza spoza zrubu...

Skutočne, kanoe oboplávalo pevnosť a zláhka sa kízať smerom k veľkému člnu. A v kanoe bol naozaj Smelyj Lovec.

Deň sa chýlil ku koncu, breh jazera sa ponáral do matného šera, ale na širokej hladine bolo ošte dosť jasno.

Judita so sestrou veslovali, ako vŕadali, aby sa stretli s nečakaným návštěvníkom, prv než sa kanoe dostane k veľkému člnu.

Radosť zo stretnutia preteplila Juditino tvár, sfarbenú ružovkastým večerným súmrakom, a Smelému Lovcovovi sa dievčina videla najkrajšia na svete.

— Ach, Smelyj Lovec! — zvolala Judita, keď sa obe kanoe priblížili, — ako sa tešíme, že ste tu s nami! Ako sa vám podarilo ujsť Mingom?

— Nie, Judita, neušiel som. Iba ma na čas prepustili.

— Ako to? Nechápeš. Ako môžu zajatec prepustiť?

— Tak ako napríklad vojaka. Mingovia mi dovolili odísť na istý čas.

— Akú majú záruku, že sa vrátite?

— Moje slovo, — jednoducho odpovedal Lovec.

— Áno, je to tak, dal som im svoje slovo. Keby som im nebol slúbil, že sa vrátim, neboli by ma pustili.

— Ako? Vy sa naozaj chcete vrátiť a odovzdať sa do rúk tých krutých nepriateľov len preto, že ste im dali svoje slovo? — vydýchla zdesene Judita a farba sa jej stratila z tváre.

— Áno, slovo dedržím, — pokojne odpovedal Smelyj Lovec.

Judita celkom stratila reč.

— A kedy sa musíte vrátiť? — spýtala sa po chvíliku.

— Zajtra napoludnie. Mingovia sa začinajú obávať, že prídu vojaci z posádky, a preto tu nechcú ostat dlhšie. — Po krátkom zaváhaní ešte dodal:

— Podľa istých znakov môžem súdiť, že ma budú mučiť. Poznám Indiánov. Budú sa mi chcieť pomstisti. Ženy boli na mňa strašne rozzárené pre útek Wá-ta-Wá. A potom — budem musieť odpykať aj tú krutú vraždu v včerajsnej noci. Čudujem sa, že ma hned na mieste nezastrelili. No nech sa už stane hocičo, Velký Had i jeho milá sú v bezpečí, a to mi bude útechou.

— Hetty, už radšej o tom nehovorme. Nerada sa počúvam, keď takto rozprávaš o Harrym. Dnes v noci nás opustí a mňa to nebude mrzieť. Podľa sestričky, slnko zapadlo, vrátme sa na čln. Tejto noci počeráme truhlicu a iste tam nájdeme niečo, čím by sme mohli vykúpiť Smelého Lovca. Len čo sa nám ho podarí vyslobodiť, pozováram sa s ním a vtedy sa rozhodne o našom osude.

Judita hovorila rozhodne ako vždy. Hetty sa počorne vo všetkom podriaďovala sestre. A tak aj teraz chytila veslo, keď videla, že Judita naplno zabezrá, a pomaly začali doháňať veľký čln.

— Pozri tam, Hetty, — zvolala Judita so zvýšenou pozornosťou, — k pevnosti sa tužim bližiť kanoe.

— Už sa naň dívam chvíliku, — pokojne odpovedala Hetty. — Prichádzza zo smeru, kde je tábor. Vesluje v ňom iba jeden muž a mne sa vidí, že to nie je Mingo, ale Smelyj Lovec.

— Smelyj Lovec? — tentoraz sa začudovala zasa Judita. — To nie je možné! Smelyj Lovec je predsa zjatý! Prečo si myslíš, že je to Smelyj Lovec?

— Keď lepšie pozrieš, uvidíš ho sama. Práve teraz vychádzza spoza zrubu...

Skutočne, kanoe oboplávalo pevnosť a zláhka sa kízať smerom k veľkému člnu. A v kanoe bol naozaj Smelyj Lovec.

Deň sa chýlil ku koncu, breh jazera sa ponáral do matného šera, ale na širokej hladine bolo ošte dosť jasno.

Judita so sestrou veslovali, ako vŕadali, aby sa stretli s nečakaným návštěvníkom, prv než sa kanoe dostane k veľkému člnu.

— Ale áno, Smelyj Lovec, myslím to vážne.

— No dobre, dievčatko. Ešte budeme mať čas porozprávať sa o tom.

Hurry čosi nespokojne zavrčal. Ale už ho veľmi zamestnávala myšlienka na odchod z jazera a problém tunajších obyvateľov sa ho akosi prestávali dotýkať.

Coskoro bola večera hotová. Najedli sa ticho, len aby posilnili telo. Dievčatá potom odpratli riad a celá spoločnosť vyšla pred pevnosť. Už boli nedočkávi, aby sa dozvedeli, s čím k nim Smelyj Lovec prišiel, a keď s odkazom váhal vyrukovať, Judita ho vyzvala:

— No, Smelyj Lovec, ved' nám už povedzte, prečo vás Mingovia k nám poslali.

Mingovia vám chceť urobiť istú ponuku. Skoro je zbytočné o tom hovoriť, ale musím. Keď sa bojovníci vrátili z pevnosti, Mingovia posúdili celú situáciu. Dlhho sedenia a fajčili, až napokon sa dohadli na tom, že mi môžu dôverovať a že ma pošlú k vám ako posla. Nazdávajú sa, že jazero je v ich rukách. Thomas Hutter je mŕtvy. O Hurrym predpokladali, že je blízko smrti a nestojí o ďalší boj. Potom tu zostáva len Čingačgúk so svojou milou a dve dievčatá. A odkazujú toto: „Povedzte Veľkému Hadovi, že sa na začiatcoňska správal dobre. Môže prejsť cez hory k svojim, nik sa ho nepokusí chýtiť, ani nebude sledovať jeho stopu. Ale Wá-ta-wá sa musí vrátiť k Mingom. Keď v noci od nich ušla, odniesla so sebou čosi, čo jej nepatrí...“

— To iste nie je pravda! — rozčúlene zvolala Hetty. — Psst je počestné dievča!

— Milá Hetty, nerozumiete indiánskej reči, — povedal Smelyj Lovec. — Wá-ta-wá odniesla so sebou srdeček mladého Minga, a preto si všetci želajú, aby sa vrátila a mladý muž sa s ňou mohol oženiť. Vraj Veľký Had je statočný bojovník a iste si nájdzie dievča, ktoré sa mu zapáči. Okrem toho chceť, aby ste i vy, Judita, prišli k nim. Ich veľký bojovník stratal ženu a rád by vás privítal vo svojom výgvame. Hetty môže prísť s vami, červený bojovník ci sa o ňu postarať.

— A vy mi prinášate túto ponuku?! — rozhorene zvolala Judita.

— Nesmiete sa na mňa hnevať. Tako znel ich odkaz. Musel som vám ho odovzdať — to bola podmienka, pod ktorou mi dovolili odísť. Oznámil som vám, že vám odkazujú, ale ešte neviete, čo by ste mali podla mňa, odpovedať.

— Čujme, čujme, Smelyj Lovec, — ozval sa Hurry, — napríklad, čo by som mal povedať ja?

— Keď som bol na vašom mieste, Hurry, povedal by som: „Smelyj Lovec, povedz im, že nepoznajú Hurryho Marcha. Hurry March nikdy neopustí biele ženy, keď sú v nebezpečenstve, a rozhodne nezáhlasi s vašou ponukou!“

Hurry vycitil výčitku v týchto slovách, aj keď ich Smelyj Lovec povedal piateľským tónom. Upadol do pemky, lebo sa mu vôbec nechcelo riskovať život, najmä teraz, keď sa už rozhodol odísť, preto pohotovo vyhlásil:

— Lenže Hurry March je dosť rozumný a vie veľmi dobre, že jeden človek nemôže bojať proti celému kmeňu, — povedal Hurry. — A potom, dievčatá ma nechcú a želajú si, aby som odísiel. Nerád by som konal proti ich vôle. Ak Judita zmení svoje rozhodnutie, môže ešte dnes v noci odísť so mnou z tohto miesta. Lebo ja dnes odchádzam.

— Judita nezmení svoje rozhodnutie, — rozhodne odpovedala dievčina.

— Táto otázka je teda vybavená, — pokojne konštatoval Smelyj Lovec. — Druhá je Psst. Ako ty odpovieš, dievča?

— Povedz Mingom, Smelyj Lovec, — prehovorila Psst, — že ako vtáci sa rok čo rok vracajú do svojich starých hniezd, aj delawarské dievča sa musí vrátiť k svojim. Wá-ta-wá má len jedno srdce a môže líubiť len jedného muža.

Smelyj Lovec sa potešil odpovedí indiánskeho dievča a obrátil sa k Judite:

— Teraz by som rád počul vašu odpovied.

— Ešte neprehovoril Veľký Had, — poznamenal.

— Veľký Had? Veľký Had ani nemusí hovoriť. Poznám jeho odpoved. Ale máte pravdu. Hovor, Čingačgúk, nech viem, čo odkazuješ Mingom.

Mladý náčelník vstal a rozhodne zdvíhol ruku.

— Čujte, čo Mingom odkazuje Veľký Had Delawarov! Mingovia sú líšky a vedia, ako kradnúť mladé ženy, ale nevedia, ako si ich udržať. Čingačgúk nepôjde domov a nebude strácať čas. Ak bude treba, aj sám vyráža po stopách Mingov a bude prenasledovať svojich nepriateľov. Svoju milovanú Wá-ta-wá si vezme so sebou, aby mu pripravovala jedlo.

— A teraz je rad na vás, Judita, — pokračoval Smelyj Lovec. — Musíte sa vyjadriť, lebo Mingovia čakajú odpoveď od každého okrem Hetty.

— A prečo nie od Hetty, Smelyj Lovec? Hetty často hovorí veľmi rozumne. A podľa toho, ako sa k nej Indiáni správali, dá sa súdiť, že by si väzili jej odpoved.

— Máte pravdu, Judita. Nože, Hetty, ak máte čo povedať, oznámiť Mingom vaš odkaz.

Dievčina chvíliku váhala a potom povedala tichým hlasom:

— Toto je naše jazero a my odiaľto neodídeme. Tu sú pochovaní otec i matka, a my sa nemôžeme vzdialiť od ich hrobov.

— To stačí, Hetty, — prikývel hlavou Smelyj Lovec. — Oznámiť Mingom, čo ste povedali, možno tomu porozumejú. No a teraz ste už naozaj na rade vy, Judita. Potom bude moje poslanie skončené.

No Judita ešte vždy akosi váhala s odpovedou. Ale napokon predsa len začala:

— Najprv mi povedzte... najprv mi povedzte, Smelyj Lovec, ako ovplyvnia naše odpovede vás osud. Aké následky bude mať toto všetko pre vás?

— Na to je mi ľahko odpovedať. Viem len toľko, že Mingovia na mňa hľadia križím okom.

— A rovnako ľahko je mne odpovedať na odkaz Mingov, — vyhlásila a vstala. — Smelyj Lovec, keď si ostatní ľahnu na nočný odpočinok, chcem sa s vami nerušene požovárať. Potom vám oznámiť aj svoju odpoved...

23. kapitola

Porada sa skončila a Hurry oznámil, že sa urýchle vydá na cestu. Chcel iba vyčkať, kým sa zotmie. Ku všetkým sa správal chladne a Judita mu podala ruku, akoby bola skoro rada, že odchádzza. Ani Čingačgúk s Wá-ta-wá za ním nebanovali. Zo všetkých iba Hetty prejavila lútosť. Spočiatku sa ostýchavo zdržiavať v úzadí, ale keď sa Hurry chystal vstúpiť do kanoe, premohla plachosť a zvolala sladkým hlasom:

— Zbohom, Hurry. V lesoch dávajte na seba po-

zor a nikde sa nepristavujte, kým neprídešte k po-sádku!

Hurryho dojali Hettine priateľské slová. Načiahol sa k nej a potriásol jej ruku. — Ste dobré dievča, Hetty, — povedal. — Ste rozumnejšia a úprimnejšia ako Judita.

— Nehovorte zle o mojej sestre, Hurry, — pro-sebným hlasom ho zarazila Hetty. — Otec je mŕtvy, matka je mŕtva, zostali sme už len my dve samicy.

— Drahá Hetty, máte láskavé srdce. Ak sa ešte niekedy stretneme, rád budem vaším priateľom.

Hurry nastúpil do kanoe, kde na neho čakal Smelý Lovec, a o niekoľko minút boli obaja muži daleko od pevnostky a stratili ju z očí.

Chvíľu Smelý Lovec i Hurry veslovali mlčky. Dohodli sa, že Hurry vystúpi na breh v mestach, odkiaľ sa na začiatku nášho rozprávania priblížili k jazeru.

Stačila necelá štvrt hodinka, aby sa dostali do blízkosti cieľa. V tieni brehu prestali veslovať a Smelý Lovec sa Hurrymu ticho prihovoril:

— Keď prídeš k posádke, Hurry, prehovor dô-stojuňkov, aby ihneď vyslali oddiel proti Mingom. Ukáž im cestu. Mal by si sa k nim pripojiť a viesť ich — poznáš cestu k jazeru. Musíš pomôcť Ju-dite i Hetty.

— A čo bude s tebou? — spýtal sa so záujmom a účasťou Hurry. — Si v poriadnej kaši. Vieš, čo ta čaká?

— Prv než zajtra zapadne slnko, môj osud bude spečatený. V srdciach Mingov horí pomsta a čaká ma mučenie.

— Hádam sa len nechceš naozaj vedať do rúk Mingom, Smelý Lovec? Ved' nie si ani blázón, ani hlupák!

— Podľa niektorých ľudí je bláznovstvo dodržať slovo, ale sú ľudia, ktorí rozmýšľajú naopak, Harry Hurry. Slúbil som im, že sa vrátim zajtra do poludnia, a svoj sluh dodržím.

Kanoe sa dotklo brehu. Harry vystúpil, prehodil si pušku a vak cez plece, ľahostajne sa rozlúčil so Smelým Lovcom a vykročil do nízkeho porastu. Smelý Lovec stál na brehu, hľadal za odchádzajúcim mužom, ktorému pod rozhodnými krokmi hlučne pukali konáre, a krútil hlavou nad takou nedbanlivosťou. Keď sa mu stratil z očí, ticho nastúpil do kanoe a odrazil sa od brehu.

24. kapitola

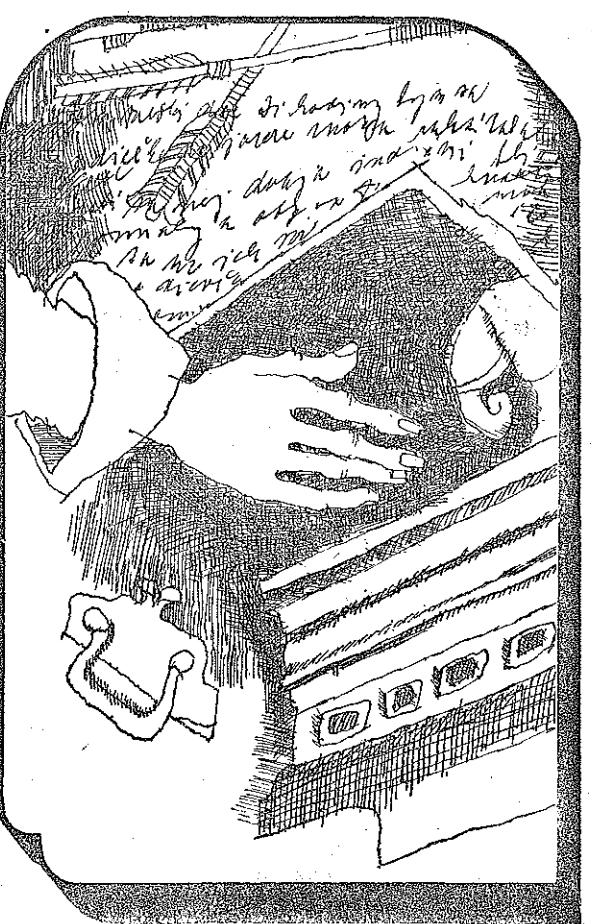
Judita v pevnoste netrpezivo čakala na Smelého Lovca, Wá-ta-wá s Hetty už spali v dievčenskej izbe a Delawar si ustlal na dlážke v susednej miestnosti.

Keď sa kanoe so Smelým Lovcom konečne priblížilo k drevenému nástupištu, uľahčene si vzdychla. Pomohla mládencovi priviazať kanoe a potom mu povedala:

— V kajute na ďalne som zapálila lampa. Toto bude najdôležitejšia noc v mojom živote. Podte so mnou, chcem sa s vami pozehovárať a čosi vám ukázať.

Jej reč ho trochu prekvapila, ale nič nedal na sebe znať. Kráčal za ňou do kajuty, kde vedľa truhlice stáli dve stoličky a stôl.

— Sadnite si, Smelý Lovec, a nadvihnite vrchnák na truhlici. Tentoraz ju prezrieme celú. Iste

mäťala, že matka tesne pred smrťou držala v rukách malú kazetu. V druhom zväzku boli iné listy — plné náruživosti a ľubostných uistení. No nezaujatý človek z nich mohol vycítiť aj istú pre-fíkanosť. Judita so súzami v očiach pochopila, že to boli listy jej pravého otca, ktorý po čase, keď už dievčence boli na svete, matku opustil. Mladá žena sa vydala druhý raz, zobraťa si istého Thomasa Hoveyho a s ním išla žiť do tohto pustého kraja, ako sa Judita dozvedela z posledných listov, takisto previazaných stužkami. Všetkých listov bolo skoro sto a trvalo vyše hodiny, kym ich Judita všetky prečítala.

— Prepáčte, Smelý Lovec, že som vás nechala tak dlho čakať, — povedala a utrela si slzy, — ale tieto listy mi trochu dokreslili osudy mojich dra-hých rodicov.

— To nič, drahé dievča, — pokojným hlasom jej odpovedal Smelý Lovec, — no bol mi ľuto, keď som vás videl plakat.

— A teraz, Smelý Lovec, — pokračovala Judita, — porozprávajme sa konečne o vás a premyslime si plán, ako vás dostať z rúk tých pomstivých Min-gov. Nazdávam sa, že by bolo najvhodnejšie po-nákuť za vás výkupné. Hetty i ja sa ochotne zriekneme všetkých vecí, ktoré sme našli v tejto veľkej truhlici.

— No, to je od vás veľmi láskavé, — dojatý odpovedal Smelý Lovec. — Ale radšej si hneď vyjasníme, že to nie je možné, nech si nerobím zbytočnú nádej.

— A prečo by to bolo zbytočné? Ja i Hetty sa s týmto vecami v takomto prípade rady rozlučíme a Mingovia ich iste ochotne príjmú.

— Súhlasím s vami, že Mingovia iste ochotne veci prijmú, lenže neodvádacia sa za ne, ako sa nazdávate.

— Ako, ved' truhlica i so všetkým patrí nám, a prečo by sme vás nemohli vymeniť za všetky tie veci, keď Huttera a Hurryho vydali za štyri sacho-vé figúrky?

— Lebo Mingovia sa cítia takými pánnimi, že truhlicu — podľa nich — už majú takmer v rukách, a načo by teda mali byť za ňu vďační?

— Máte pravdu, Smelý Lovec. Ale zatiaľ sme pánni jazera my a môžeme si ho udržať, kým Hurry nepošle vojsko. Pravda, podarí sa nám to len vtedy, keď sa nevrátite do zajatia a zostanete s nami.

— Drahá Judita, nechcete odo mňa, aby som nesplnil svoju povinnosť, — naľehavým hlasom ju poprosil Lovec. — A povedzte mi úprimne, zmýšľali by ste o mne priaznivo, keby som sa tak zachoval? Aj moji indiánski priatelia by boli sklamani, keby som na svojom prvom vojniovom chôdžniku uvŕhol na seba takú hanbu.

— Možno máte pravdu, Smelý Lovec, — odpovedala po krátkej úvahе dievčina. Hlas sa jej chvel bôlom. — A rozhodne by som vás nechcela prinútiť k činu, ktorý by ste olutovali. Nie, nikdy nebude môcť nik povedať, že Judita — vlastne ani neviem, ako sa mám teraz volať...

— Ako, drahá Judita? Nechápeš vás. Deti majú predsa meno po svojich rodičoch. Ten starec sa volal Hutter, a proto sa jeho dcéra musí volať Hutterová, aspoň pokiaľ sa nevydá...

— Nie je to tak. Som Judita, ale len Judita, — odpovedalo mu dievča, — kým mi zákon nedá právo na iné meno. Už nikdy nepoužijem meno Thomasa Huttera, lebo teraz viem naisto, že nie je to

môj pravý otec. Ani Hetty nesmie, zakážem jej to. A podľa týchto listov Hutter ani nebolo jeho ozajstné meno.

— Aké je to všetko zvláštne! — zvolal Smelý Lovec prekvapene a zahľadol sa na Juditu. — Rád by som sa bol dozvedel viacej. Povedzte, keď Thomas Hutter nebol Thomas Hutter, a jeho dcéry nie sú jeho dcérmi, tak kto to potom bol?

— Vy ste nič nepočuli o jeho minulosti? — spýtal sa Judita. — Ja som počula všetjaké chýry...

— Ale áno, čosi som počul, ale neveril som tomu. Harry Hurry hovoril, že Thomas Hutter bol za mladí pirátom.

— Áno, bol pirátom, tak ako vám to povedal Hurry. Prečítajte si tieto výstrižky! Ten Thomas Hovey, o ktorom tu pišu, to je náš Thomas Hutter!...

Judite sa blýskali oči, keď Smelému Lovcovovi po-dávala novinové výstrižky, ktoré boli priložené pri zväzkoch listov.

— Milá Judita, ja som sa v lese naučil všeličomu, ale čítať nie, — zasmial sa Smelý Lovec.

— Ach, odpusťte, nechcela som vás urazíť, akosi som pozabudla, ako ste doteraz žili, — ospravedlňovala sa zmätaná Judita.

— Nijako ste ma tým neurazili. Prečo? To, čo potrebujem ako lovec a bojovník, to som sa naučil. Knihy a písma pre mňa nemajú taký význam, — s úsmevom poznamenal Smelý Lovec. — Ale vráťme sa k vášmu menu. Ak sa nechcete volať po Thomasovi Hutterovi, používajte matkino meno...

— To by sa dalo, keby som ho poznala. Lenže darmo som prezrela všetky papiere v dome, ani tam, ani v týchto listoch som nenašla nijakú stopu, podľa ktorej by som zistila, ako sa volala moja matka a odkiaľ pochádzala.

— To je naozaj čudné. Rodičia majú dať svojim detom meno, aj keď im nedajú nič iné. Ja napríklad pochádzam z veľmi chudobnej rodiny, ale meno zato máme. Naše priezvisko je Bumppo, a podľa toho, čo som o svojich predkoch počul, môžem byť na toto meno hrdy.

— Áno, vaše meno má dobrú povest. Hetty aj ja by sme boli šťastní, keby sme sa tak volali.

— Ale to by bolo možné, len keby sa niektorá z vás za mňa vydala, — žartovne odpovedal Smelý Lovec.

Judita sa potešila, že sa rozhovor takto jednoducho a prirodzene zvrtol na želanú tému.

— Nemyslim, že sa Hetty vôbec niekedy vydá, — povedala. — Ak by mala niektorá z nás nosiť vaše meno, potom by som to musela byť ja...

— Ach, Judita! Radšej ani nežartujte o týchto veciach! Žena ako vy, taká krásna a vzdelaná, by sa iste nikdy nestala ženou úbohého loveca...

— Vôbec nežartujem, Smelý Lovec, — úprimne sa priznala Judita. — Mala som veľa ctitelia, áno. Za posledné štyri roky takmer každý traper alebo lovec, ktorý prišiel k jazeru, si ma chcel zobrať so sebou. A niektorí z nich boli celkom pekní, ako napríklad váš priateľ Harry March.

— Priznávam sa, že by som rád vedel, prečo si vašu priazeň nezískal taký pekný, mocný chlap, ako je Harry.

— Pre ženu nie je najdôležitejší vzhľad. Máme rady mužov statčných, ale nech sú skromní. Chceme, aby boli spoľahliví v love alebo v boji, aby vedeli ochrániť svoju ženu a zahuliť hľad od jej

dverí. A nadovšetko lúbime mužov čestných, úprimných, ktorí majú cit aj pre iných a ktorí bránia spravodlivosť.

Smelyj Lovec s úľubou hľadel, ako Judite pri zápalistej reči sčerveneli lica. Bola naozaj krásna! A lahodili mu jej názory na mužov, ale skromnosť mu nedovolila čo len na sekundu si pomyslieť, že by mohla mať o neho vážny záujem...

Bystrá Judita videla, že Smelyj Lovec ani netuší, aké k nemu prechováva city, a takisto si uvedomovala, že aj keby vedel, vo svojej skromnosti sa prívelmi podceňuje. Bolo jej jasné, že musí zmeniť postup, nájsť ľúčiný spôsob, ktorým by si ho k sebe pripútal, a preto trochu smutným hlasom povedala: — Po dnešnom dni veru nemám dôvod, aby som sa chválila svojou rodinou. O otcovi ani neviem, kto to bol, a matke nepoznám ani meno...

Juditai! — Smelyj Lovec ju prerušil a chytil jej ruku. — Najlepšie bude, keď o tom prestanete hovoriť a na všetko sa vyspíte. Nás rozhovor zostane tajomstvom, nikomu sa nezdôverím ničim, ani Čingačgúkovi. Ste krásna, iste nájdete v budúcnosti štastie. A teraz si musíme trochu odpočíniť. Zajtra nás čaká tvrdý deň.

S týmto slovami Smelyj Lovec vstal a Judite nezostalo nič iné, len ho poslúchnuť. Truhlicu zatvorili, zamkli a potom sa mlčky rozlúčili.

25. kapitola

Wá-ta-wá a Hetty vstali, len čo sa začalo brieždiť. Keď sa Delawartka umyla a ebliekla, vyšla sa pred pevnostku nadväča čerstvého vzduchu. Na prístavnej plošinke našla Čingačgúku, ktorý pozorne skúmal brehy jazera i okolité vršky a oblohu. Indiánovi sa srdce radostne zachvelo, keď videl svoju pôvabnú milú, oddýchnutú, sviežu, štíhlú ako luk. Stoličky, ktoré stáli na drevenej plošine od predchádzajúceho večera, postavil k stene, na jednu si sedol a druhú ponúkol dievčine.

V silnejúcim svetle čoraz členitejšie vystupovali brehy jazera a nad východnými vrškami sa čoskoro ukázalo slnko. Hladina vody sa ligotavo zrkadlila v šikmých lúčoch, iba kde-to pri brehu sa ešte stlala hmla. Všade panovalo pokojné ticho.

— Až slnko vyjde nad naše hlavy, — prehovoril po dlhom mlčaní Čingačgúk, — veľký lovec nášho kmeňa sa vráti k Mingom, ktorí ho umučia.

Wá-ta-wá nesmelo chytia milého za ruku.

— Čo urábi veľký náčelník? — spýtala sa.

— Čo povie Wá-ta-wá v tej chvíli, keď môj najlepší priateľ bude v nebezpečenstve smrti?

— Wá-ta-wá hovorí, že ani ona, ani Veľký Had by sa už viac nezmohli smeriť, keby Smelyj Lovec zahynul pod tomahavkom Minga a keby nič neurobili pre jeho záchrannu. Wá-ta-wá by sa radšej vrátila do zajatia, než by nechala zatemniť svoje šťastie takým fažkým mrakom. Musíme ho zachrániť.

— Dobre! Ako muž a žena hľadíme rovnakými očami a rovnako cítíme...

Práve v tej chvíli vystúpil z kajuty na člne Smelyj Lovec a pokojným krokom prešiel k svojim delawarským priateľom. Usmial sa na nich a obdivným pohľadom prešiel po okolitej nádhernej prírode.

— Keď zajtra ráno svitne slnko nad tamtými vrchmi, kde bude môj brat Smelyj Lovec? — spýtal sa Delawar.

Lovec hodil na priateľa rýchly pohľad a hľaveu mu naznačil, aby ho nasledoval. Obaja prešli na veľký čln.

— Veľký Had, nie je rozumné hovoriť o týchto veciach pred Wá-ta-wá, aj biele sestry by nás mohli počuť, — začal Smelyj Lovec. — A pokial ide o twoju otázku — ani jeden smrťelník nemôže vedieť, kde bude na druhý deň pri východe slnka. Keby som sa ta spýtal to isté, čo mi odpovieš, Veľký Had?

— Čingačgúk bude so svojím priateľom Smelym Lovecom. Ak bude môj priateľ v riši tieňov, budem ho ta nasledovať. Ak bude na slnku, jeho lúče nás budú zohrievať oboch.

— Máš ušľachtile srdece, Veľký Had, — odpovedal lovec, dojatý oddanostou svojho priateľa. — Pekne, že takto zmýšľaš, ale nebolo by správne takto konáť. Už nie si sám. Aj keď sa Wá-ta-wá ešte nesťala tvojou ženou, patrte k sebe, máte spoločné rádosti a starosti. Nesmieš Psst opustiť.

— Psst je dcérou Delawarov. Vie, že jej miesto je pri mužovom boku. A preto, keď zajtra ráno slnko vystúpi nad vrchy, obaja budú vedno s Veľkým lovcom Delawarov.

— Ach, náčelník, to sa nesmie stať! Veľký Had, všetko si musíš lepšie premyslieť. A možno majú Mingovia trochu citu a nebudú ma ani mučiť. Mladé dievča neslobodne vystaví nebezpečenstvu. Keby si bol slobodný, tak by som vedel, že si niekde nabízku, že hladáš stopu ako pes a že iste urobíš niečo, aby si oklamal nepriateľa. Ale dvaja sú nieskôr slabší ako jeden. S Wá-ta-wá dokážeš menej ako sám. Veci musíme brať také, aké sú, a nie, aké by sme si ich želali.

— Počúvaj, Smelyj Lovec! Keby Čingačgúk bol v rukách Mingov, čo by si urobil ty, bledá tvár? — rozhodným hlasom odpovedal Delawar.

— No, to je celkom iná otázka. Nemal by som pri sebe milú. A to je rozhodujúce, — odpovedal Smelyj Lovec.

— Môj brat sa vykrúca, — pokarhal ho láskavým hlasom Delawar. — Keď sa muži zhovárajú, ich slová nemajú byť ľahkým páperím, ktoré odnesie i slabý vetrik. Nedostal som odpoveď na otázku. Keď náčelník dá otázku, jeho priateľ by nemal uhýbať.

— Rozumiem ťa veľmi dobre. Mám ti odpovedať, čo by som robil, keby som mal milú, ako máš ty, a svojho priateľa v tábore nepriateľa? No... fažko mi odpovedať, lebo ešte nikdy som nemal milú. Nepoznám tie sladké city. Poznám priateľstvo, ktoré je veľkým putom, ale ak je pravda všetko, čo som počul o láske, puto lásky je ešte silnejšie.

— To je pravda, ale Čingačgúkova milá nepôjde k osádam Delawarov. Chce sa vrátiť do tábora Mingov.

— Wá-ta-wá je ušľachtile dievča, ale prečo sa chce vrátiť do tábora Mingov? Vari sa chce stať ženou niektorého Minga?

— Wá-ta-wá nikdy nebude žiť vo vývrate nepriateľa, — odpovedal suchým hlasom Čingačgúk.

— A môj brat uvidí, čo urobíme, keď pride čas.

— Len aby ste nevykonali niečo nepremyslené! — zvolal Smelyj Lovec. — Lebo pamätaj si, brat môj, radšej znesiem akékoľvek mučenie ako myšlienku, že ste pre mňa padli s Wá-ta-wá do rúk nepriateľov.

— Delawari sú opatrní. Nevbehnú do nepriateľovho tábora so zavretými očami!

Zbadali Hetty, ktorá na nich volala, že raňajky sú prichystané, a čoskoro všetci zasadli na svoje miesta pri prestretom stole. Judita prišla bledá a vôbec neprehovorila. Dievčatá jedli len celkom málo. Muži sa zdali pokojní a nenútene sa zhovárali, ale vychýbali sa priamej zmienke o tom, čo dnes Smelyho Lovca čaká. Po chvíli všetci vstali od stola.

— Judita, podte sa mnou na chvíliku na veľký čln, — obrátil sa Smelyj Lovec k bledej dievčine, — rád by som sa s vami ešte pozehoval.

Judita smutno, ale ihneď vykročila za Lovcom, ktorý prešiel na palubu člна a otvoril dvere kajuty, kde na stole ležala puška, Juditin dar. Chytil ju a znova si ju s obdivom prezeral.

— Potešil som sa, keď ste mi dali túto skvelú zbraň, drahá Judita.

Nemohla sa dostať do lepších rúk, Smelyj Lovec. Thomas Hutter z tejto pušky málokedy chybíl a vo vašich rukách bude znamenať...

— ...istú smrť! — dopovedal mládenec za ňu.

— Ale aké dôľho zostane v mojich rukách? Keby som sa viacej nevrátil, zostala by bez majiteľa.

Judita strašne trpela pri týchto slovách, ale usílovala sa ovládnúť.

— Čo by ste chceli, aby som s ňou urobila, keby ste sa nevrátili?

— Práve o tom som chcel s vami hovoriť, Judita. Je tu Čingačgúk. S puškou zaobehádza zručne, je to môj najlepší priateľ. A keby sa mi niečo stalo, rád by som mu ju nechal.

— Darujte ju, komu len chceete, Smelyj Lovec. Puška je vaša a môžete s ňou robiť, čo sa vám páči. Ak sa teda po ňu nevrátite, odozvadám ju Čingačgúkovi.

— Vie o tom Hetty? Teraz, keď ste stratili rodičov, všetky veci ste zdedili spolu.

Judita neodpovedala. Vyklonila sa z obloka a zaúvala na sestru. Hetty ihneď súhlasila s tým, aby pušku dostať Smelymu Lovcu, ktorý ju smie darovať, komu chce.

Vrátili sa pred pevnostku, kde Smelyj Lovec Delawarovu oznamil, že slávna zbraň prejde do jeho rúk, keby sa mu niečo stalo.

— Ale poďme ju vyskúšať, drahý priateľ. Prines si svoju pušku a ja skúsim šťastie s touto...

Všetkým prítomným sa návrh zapáčil, lebo dúsali, že ich strelecké preteky aspoň na chvíli rozptýlia.

Vysoko nad pevnostkou sa práve vznášal orol, jeden z toho druhu orlov, čo sa živia rybami. Čingačgúk zacielił a po krátkej chvíli vystrelil. Vták zmenil smer a začal opisovať široký kruh. Guľka zjavne preletela v nevelkej vzdialenosťi od neho. Potom pozorne zacielił Smelyj Lovec a zaračočil výstrel. Vták ani nedokončil kruh a strmhlav sa k nim rútil. Jeho fažké telo prudko rozčeslovalo vodnú hladinu nedaleko člna...

— Dvaja veľkí náčelnici sa ani nepohli, kým mladý muž nevstúpil na malú čistinku uprostred.

— Tu som, Mingovia, — povedal jednoducho, — a tam je slnko. Som vašim zajatcom. Urobte so mnou, čo chcete.

málych okolností sa Indiáni nedotknú ľudi, ktorí majú slabšiu myseľ, ale keď sú rozrušení a keď ich srdcia prekypujú pomstou, ľahko predvídat, čo sa môže stať. Okrem toho —

Zarazil sa.

— Čo ste chceli povedať, Smelyj Lovec? — ustarosteným hlasom sa spýtala Judita.

— Len toľko, že sú výjavy, ktoré by Hetty nemala vidieť. Preto ma radšej nechajte odiť samého a sestru nepustite.

— Nestrachujte sa o mňa Smelyj Lovec, — povedala Hetty. — Som chorá, a to ma doteraz vždy ochránilo.

— Aj ja myslím, že pre Hetty sa netreba znešokovať, — povedala Judita. — Drahá sestričko, tebe iste neubližia, ale možno sa ti podarí Smelému Lovcovom pomôcť.

— Nech je po vašom. Už niet čas dohadovať sa, — s fažkým srdcom súhlasil Smelyj Lovec. — Prichystajte sa, Hetty, a vstúpte do kanoe, ešte sa musíme rozlúčiť s priateľmi.

Judita mu pevne stísla ruku a do očí sa jej tisli slyzy. Wá-ta-wá pri rozlúčke neplakala. V tvári sa jej zračila akási rozhodnosť. Smelyj Lovec s Čingačgúkom odišli trochu bokom.

Náčelník, poznáš Mingov, — stíšeným hlasom sa prihovoril priateľovi Smelyj Lovec, — vieš, čo sa môže stať, keď prídem do ich tábora. Ak by došlo k tomu najhoršiemu, možno zostane zo mňa len malo... Prosím ťa, prezri pahrebu, pozbieraj moje kosti a pochovaj ich...

— Stane sa, ako si želá môj brat, — vážne odpovedal Delawar.

— Ďakujem ťa, Veľký Had. Kanoe je prichystané, čas sa zavŕsil, treba sa mi pobrať. Podaj mi ruku, priateľ môj!...

Indián mu vrúcene potriašol ruku. Smelyj Lovec všetkým kývol na rozlúčku, naskočil do kanoe a odrazil sa od prístaviska.

Čingačgúk si ľahkou šatkou, ktorú nosil okolo krku, zahalil tvár, aby ukryl svoju bolest.

Slnko svietilo kolmo na zem, keď pristálo kanoe s Hetty a Smelym Lovcom pri brehu nedaleko tábora. Vystúpil na piesok a rozhodným krokom vykročil ku skupine náčelníkov, ktorí čakali usadení na zvalenom kmene. Na kraji čakali dva hlavní náčelníci, Rozčesnutý Dub a Panter. Okrem náčelníkov boli v tábore zhromaždení aj mladenci, ktorí stáli na pravej strane, naľavo stála skupinka žien.

Dvaja veľkí náčelnici sa ani nepohli, kým mladý muž nevstúpil na malú čistinku uprostred.

— Tu som, Mingovia, — povedal jednoducho, — a tam je slnko. Som vašim zajatcom. Urobte so mnou, čo chcete.

27. kapitola

Po tom vyhlásení Smelyho Lovca sa ozval obdivný šepot. Náčelník Rozčesnutý Dub vstal, vystrel pred seba ruku a povedal:

— Si statočný, biela tvár. Moji ľudia sú šťastní, že zajali statočného muža. Tak s tebou budeme aj zaobchádzať. Zabil si jedného z našich bojovníkov a si pripravený za to obetovať svoj život. Naši ľudia nemôžu zabudnúť na mŕtveho druha Ostrovida. Aby neputoval krajinou duchov sám, musíme za ním poslat jeho nepriateľa. A ako statočného muža

pošleme ťa za našim padlým bojovníkom so všetkými poctami, aby sa nemusel hanbiť za tvoju spoločnosť. Dohovoril som.

Potom dovolili zajatcoví, že sa môže po tábore slobodne prechádzať, kým sa neporadia. Všade náoko postavili stráže. Teraz, keď splnil svoj slub, aby sa totiž mohol pokúsiť o útek, Mingovia by to boli pokladali za chvályhodný čin. Smelý Lovec si bol toho vedomý, ale neviel ani najmenšiu možnosť. Uplynula celá hodina, kým náčelnici skončili poradu.

Smelý Lovec, — začal Rozčesnutý Dub, ktorý mu mal oznámiť, ako sa dohadli, — twoji otcovia prišli od východu. My hľadíme k východu s obavami. Veľké kanoe privážajú odtiaľ čoraz viac mužov. Červených mužov je málo. Potrebujú pomoc. Jeden z našich vigvamov je prázdný, lebo ty si zabil jeho pána. Tu je jeho žena Sumach. Je sama a jej malé dievča ako vtáčatká volajú za potravou. Sumach má dve povinnosti — pomstisti svojho muža a nakŕmiť deti. To sú dva zákony. Ale splniť možno jeden, alebo druhý. Poznáme ťa, Smelý Lovec, ako statočného muža. Tamto je puška. Vezmi si ju a chod, zastrel jeleňa, nakŕm hladné deti a bud Sumach manželom!

Rád by som žil deti vášho mŕtveho bojovníka, — odpovedal Smelý Lovec, — ale nemôžem sa oženiť so ženou z vášho kmeňa, tak ako nemôžem žiť vo vašom tábore a stať sa Mingom. Niekoľko z vašich mužov musí priniesť mäso pre Sumach. Bojoval som s jej mužom statočný boj a on padol. Bojovníci zomierajú v boji...

Len čo lovec dohovoril, okolo sa ozvali rozhorené výkriky. Ženy urazene šomrali, Sumach ho preklinala, ale najpobúrenejší bol Panter, ktorý len veľmi neochotne súhlasil s možnosťou, aby sa Smelý Lovec stal mužom Sumach, a tým väčšimi ho rozzúrilo mládencovo odmietnutie.

— Ty biely pes! — zvolal. — Chod za mŕtвym mužom!

A s tými slovami so všetkou silou hodil do Smelého Lovca tomahavk. Na šťastie svojimi slovami upútal na seba pozornosť, takže zajatec stihol zachytiť prudko letiacu zbraň, iba mu vyvrátila ruku nad hlavu. A z takého výhodného postavenia v rozhorenosti mrštil tomahavk nazad. Bolo to také bleskurýchle, že Panter nemal čas ani zodvihnuť ruku, aby sa chránil. Tomahavk sa mu zatafal presne medzi oči a doslova mu rozčesol lebku. Mocný bojovník sa zrútil na zem. Všetci sa vrhli k nemu a na krátku chvíľu zabudli na zajatca. Smelý Lovec využil priležitosť a prudko vyrazil do nízkeho porastu. Ubehol hodný kus, kým sa Mingovia spätmätali. Z nízkych krovín sa dostal do lesa. V prehľadnejšom teréne naňho prenasledovatelia začali strieľať, guľky okolo neho len tak svišťali. Smelý Lovec vedel, že má malú nádej, ale nevzdával sa, a len bežal rovno hore ūbočím, až sa dostal na vrch kopca. Dúfal, že tam nájdzie nejaký úkryt. Ale bol tam iba spadnutý hrubý kmeň stromu, tak skočil zaň a pritísal sa tesne k zemi. Vtom sa už jeho prenasledovatelia prirútili na vrch a predpokladajú, že ich zajatec zbehol dolu stráňou do hustoto zarasteného údolia, s krikom sa pustili dolu. Kmeň im ležal v ceste, museli ho preskakovať, a tak Smelý Lovec ich mohol rátať a presne vedel, že ho prenasleduje štyridsať chlapov. Indiáni už zbehli do dolinky, a Smelý Lovec ešte vždy ležal za stromom, aby nabral čo najviac sily. Až keď sa

z náprotívnej strany začali ozývať divé výkriky, prehodil sa na druhú stranu stromu a rozbehol sa späť smerom k pobrežiu. Ale svojim prenasledovateľom neunikol nepozorované, ako dúfal. Hned ho zbadali a už sa hnalí za ním, pričom sa rozdelili a niekoľkí sa pustili po vychodenom chodníku trochu bokom, aby mu obchvatom zabránili sa dostať k vode. Smelý Lovec videl, že je v beznádejnej situácii, a radšej prestal kľučkovať a hľadať prípadné úkryty. Vedel, že v tábore zostali len ženy a deti, a tak sa rozbehol rovno k miestu, kde sa na vode hojdalo jeho kanoe. Dobehol k nemu, no veslá tam neboli. Sklamany vytisol kanoe do hlbšej vody, čo najprudkejšie sa odrazil a hodil sa na dno plavidla. Zostal ležať na chrbte, lapajúc dych, a chránený pred guľkami nepriateľov, podľa pohybu vrchovcov stromov na horskej stráni sledoval, ktorým smerom ho ženie slabý vetrik. Trochu sa vzdaloval od nepriateľov, ale nehnalo ho rovno do stredu, skôr rovnobežne s pobrežím.

Už ležal v kanoe hodnú chvíľu, keď zrazu jednu jeho stranu prestrelila guľka tesne pri jeho hlave. V kanoe ležal na dne suchý, dlhý papek, nastolí naň čiapku a vystríľil z kanoe čo najďalej od tela. Mingovia vôbec nevypálili. Smelý Lovec chvíľu ešte ležal a potom skúsil papek použiť ako veslo. Krik z brehu signalizoval, že to zbadali, a jedna z gulek, ktoré svišťali okolo, mu papek vyrazila z ruky. Mladý muž si zase ľahol na chrbát, zavrel oči a oddal sa svojmu osudu.

Všade panovalo ticho a Smelý Lovec nevedel, či sa mu podarilo dostať do bezpečnej vzdialenosť od brehu a jeho nepriateľa ho prestali prenasledovať, alebo či chystajú proti nemu ďalší úskok. Zrazenec, akoby bol kanoe na čosi narazilo. Otvoril oči a zbadal Rozčesnutého Duba, ako tlačí kanoe k brehu. Kanoe zjavne zmenilo vo vetre smer.

— Pod, — Mingo prísne ukázal zajatcoví na pobrežie, — môj mladý priateľ sa unavil od tolkého sedenia v kanoe.

Vzdávali sa, vyhral si, Rozčesnutý Dub, — s povzdychem odpovedal Smelý Lovec a pokojne vystúpil na piesčitý breh.

— Môj milý priateľ je ako jeleň! — zvolal náčelník. — Má veľmi dlhé nohy. Dobre sa ti behalo po kopcoch, ale už nadišiel čas, aby si sa rozehadol.

— Rovno povedz, čo máš na srdci, Mingo, nech ti priamo odpoviem.

Odpoviem ti rovno, bledá tvár. Tvoje uši sú otvorené, v tvojej reči nie je zákrut. Sumach je teraz ešte chudobnejšia. Panter bol jej brat a mohol sa postarať o jej vigvam, ale Panter nasledoval sestriného muža na ceste smrti, kam ho poslala biela tvár. Nech teda biela tvár vstúpi do jej vigvamu. Si veľký lovec a Sumach s deťmi nebude trpieť nedostatom.

— Áno, Mingo, počul som o mužoch, ktorí si takto zachránili životy, a počul som aj o takých, čo radšej volili smrť ako zajatie. Ja nechcem smrť, ale nechcem ani tú ženu.

Nech si to bledá tvár rozmyslí, kym sa moji ľudia neporadia. Potom Smelého Lovca zavolám.

Ked náčelník dohovoril, obrátil sa od Smelého Lovca a vykročil do lesa, kde mu zmizol z očí. Neskúsený človek sa mohol domnievať, že nastala vhodná chvíľka na útek, ale Smelý Lovec dobre vedel, že naňho iste striehne mnho očí. Urobil iba toľko, že sa obrátil a vykročil nazad na miesto,

kde pristál so svojím kanoe. Keď rozhrnul krovie, videl, že kanoe je preč. Ešte mohol skočiť do vody a skúsiť odplávať. Ale napokon sa vzdal tohto nezmyselného pokusu. Chvíľku chodil po opustenom brehu. Zmocnil sa ho pocit beznádeje. Nepochyboval, že prichádza jeho posledná hodinka.

28. kapitola

Ako tak chodil hore-dolu, znova došiel na krajinu lesa a na veľké prekvapenie tam uvidel Hetty. Podľa všetkého čakala na neho. Držala pod pazucho biblin a tvár mala smutnejšiu ako inokedy. Smelý Lovec k nej pristúpil bližšie a povedal:

— Úbohá Hetty, mal som veľmi horúce chvíle a celkom som na ňu zabudol. Povedzte mi, čo je s Čingačgúkom a s Wá-ta-wá?

— Smelý Lovec, všetko som videla. Aj to, ako ste zabil veľkého náčelníka. Prečo si nechcete zobrať Sumach, keď stratila muža aj brata a nemá nikoho, kto by živil jej deti?

— Ach, Hetty, ako si môže mladý muž zobrať starenu? Nazdávam sa, že v takom prípade je lepšie voliť smrť. Ved' je to proti prírode. Ale povedz mi, Hetty, kde sa podeli všetci Mingovia? A prečo vás nechajú chodiť tu okolo tábora? Aj vy ste ich zajatkyňou?

— Nie som zajatkyňou, Smelý Lovec. Som slobodná a chodím si, kde sa mi zachce. Mne nik neubliží. Mingovia sú v hustom poraste lesa a veľmi pozorne nás sledujú.

Praskot suchých konárikov prerušil ich rozhovor. Smelý Lovec vedel, že nepriateľia prichádzajú. Čoskoro sa okolo neho zhromaždil celý zástup. Do prostredia kruhu, ktorý Mingovia utvorili, vstúpil Rozčesnutý Dub. Pri ňom si zastali starší bojovníci. Všetci mlčali. Smelý Lovec si všimol, že niekoľko žien a chlapcov znáša trlesky a chystá oheň. Zo traja mládenci držali povrazy, ktorími ho mali sputať, a starší bojovníci skúšali ostrie svojich tomahavkov a nožov.

— Smelý Lovec, — znova prehovoril Rozčesnutý Dub, — je čas, aby môj ľud rozhodol o tvojom osude. Slnko už nie je nad našimi hlavami. Mingovia sa musia vrátiť do svojich domovov. Bude to smutný návrat. Prinesieme jediný skalp — skalp starého muža. Smelý Lovec musí povedať, či k nemu pribudne ďalší skalp. Dva vigvamy sú prázdne. Musíme mať ešte jeden skalp, či zo živého alebo z mŕtveho muža.

— Tak si ho vezmite z mŕtveho muža, — odpovedal mu zajatec. — Moja hodina udrela. Ak ma chcete mučiť, poušľujem sa správať sa statočne.

— Bledá tvár stahuje chvost medzi nohy, — zvolal mladý Indián, ktorého volali Červený Havran.

— Bledá tvár nie je bojovník! Je to delawarská babal...

Rozčesnutý Dub zarazil tárajúceho mládence a rozkázal zviazať Smelého Lovca. Indiáni ho potom priviazali k stromu a priviazali ho tak mocne, že nemohol pohnúť ani prstom. Najstarší náčelník dúfal, že pocit bezmocnosti ovplyvní zajatcovu rozhodnosť a že napokon privolí vstúpiť do Sumachiného vigvamu. Vyzval ju, aby vystúpila a dohovorila Smelému Lovcomi. Stará žena vystúpila z radu a deťi držala za ruky.

— Krutá bledá tvár, prečo si zabil mojich bojov-

níkov? Boli najlepšími lovčami a najsmelšími mužmi v celom kmeni...

— Dobrá žena, vieš predsa, že som ich zabil v sebaobrane.

— Nie je to tak, — prerusila ho Sumach. — Bledá tvár zabila Mingov, prv než mu stihli niečo urobiť. Mingovia sú spravodliví a zabudnú na to. Sumach vezme svoje deti, odvedie ich do vigvamu bledej tváre a povie: „Pozri, to sú naše deti — chovaj nás a my budeme s tebou žiť.“

— Povedal som jasne, že nechcem ženu a že nemôžem byť tvojím mužom, — zvolal Smelý Lovec.

— O tvoje deti sa budú musieť postarať tvoji priateľia. A teraz chod, Sumach, nechaj ma v rukách vašich náčelníkov.

Na tieto mládencove slová v divom kriku vybúšila zo ženy urazená hrdosť, rozbesnená sa vyrútila na Smelého Lovca, chytla ho za vlasy, akoby mu ich chcela všetky vytrhať. Mladí bojovníci ju horokoňačko odtrhli od sputaného zajatca. V srdciach Mingov vzkypela zlosť. Hoci nik nemal rád starú Sumach, to, že ju Smelý Lovec opäť odmietol, pociťovali všetci ako urážku celého kmeňa. Mladí bojovníci boli netreplziví a Rozčesnutý Dub musel dať pokyn, aby začali s mučením.

29. kapitola

Len mladým bojovníkom dovolili začať, najšikovnejší a najsmelší z nich skočil na čistinku s tomahavkom v ruke. Chystal sa hodit zbraň. Chystal zaťať do stromu čo najbližšie pri zajatcovej hlave. Chvíľu poskakoval, kym mu tomahavk vyletel z ruky. Zbraň zasvišala vzduchom, presekla halúzku stromu, ku ktorému bol Smelý Lovec priviazaný, a zafala sa do hrubého duba za ním. Zástup prizerajúcich sa rozosmial, ako to mladý Indián zbabral, ale prítom všetci ocenili statočnosť a chladokrvnosť, s akou zajatec obstál v prvej skúške. Celé telo mal pevne priviazané ku kmeňu, iba klavou mohol hýbať, ale anj tou nemykol, ba ani len nezavrel oči, keď tomahavk letel proti nemu. Po tomto neúspešnom pokuse vystúpil druhý bojovník, muž stredného veku, ktorý pokojne zaujal svoje miesto. Tento muž vedel veľmi zručne zaobchádzať s tomahavkom a aj teraz sa dľho nechystal, jednou nohou vykročil a s istotou hodil. Ostrie zbrane sa zaseklo tesne pri lovcovej hlave, až mu prichytilo niekoľko vlasov. Zástup hlasným výkrikom vyjadril potešenie a úžas. Potom do popredia vybehol ďalší mládenec. Poskakoval pred Smelým Lovcom, vyhŕájal sa mu, aby ho nastrašil. To sa mu síce nepodarilo, ale keď to dľho trvalo, lovec strátil trpeplivosť a prvý raz odvtedy, čo sa začalo mučenie, prehovoril:

— Hod už, Mingo! — zvolal. — Prečo tu skáčeš ako srnec? Hod, lebo dievčatá sa ti vysmejú.

Tieto slová chlapca nazlostili a mladý bojovník besne hodil tomahavk s tým, že zajatca zabije. Ale mieril nepresne, zbraň prefrkla okolo belochovej tváre a zláhka mu oškrela plece. Starší chlapca ihned odviedli a pokarhalí. Potom vystúpilo ešte niekoľko mladých Indiánov, ktorí hádzali tomahavkami, ale aj nožmi, čo bolo ešte nebezpečnejšie.

Napokon náčelníci vyhlásili, že zajatec dobré obstál v skúške nožom a tomahavkom, a Rozčesnutý Dub poznamenal, že Smelý Lovec sa ukázal ako pra-

vý muž, hoci žil niekoľko rokov s Delawarmi a mohla z neho byť vystráchaná baba. Potom prikázal, aby zajatec podstúpil skúšku puškou. Do predaja vykročilo päť-šesť najlepších strelecov kmeňa a chystalo sa na streľbu.

Vtom sa vynorila z lesa Hetty. Prizerala sa predchádzajúcim výjavom a bola zhrozená. Teraz sa trochu spomätala a rozhodla sa pomôcť priateľovi. Objavila sa na čistinke pokojná ako vždy, iba na smutnej tvár jej vysadol rozhorčený výraz.

— Prečo trápiť Smelého Lovca, Indiáni? — spýtala sa. — Ved' je to váš priateľ! Ked' sa otec a Harry Hurry vybrali za vašimi skalpmi, Smelý Lovec odmielol ísť s nimi a zostal v čine. Ked' mučíte Smelého Lovca, mučíte svojho priateľa! ...

Mingovia ju počúvali veľmi pozorne. Jeden z nich ostatný preložil slová dievčata. Rozčesnutý Dub jej odpovedal:

— Našim ušiam lahodi hlas mojej dcéry, ale nech sa my učerá poobzera a zráta mojich bojovníkov. Ked' sme príšli do týchto lovišť, bolo ich štyri razy po desať. Teraz piati chýbajú. Dvoch z nich zabila bledá tvár. Mingovia chcú vedieť, či bledá tvár za to vie statočne niesť zodpovednosť.

— Mingo, vieš veľmi dobre, ako jeden z nich padol. Videla som to na vlastné oči, a ty si to videl rovnako. Vás bojovník chcel Smelého Lovca zabíť, zajatec sa iba bránil. Ked' chceš vedieť, ktorý z vás je tu najlepší strelec, daj aj Smelému Lovcovovi pušku a uvidíš. Zo všetkých vás je najšikovnejší, — povedala Hetty.

— Dvaja moji bojovníci padli rukou nášho zajatca, — poznámenal Rozčesnutý Dub. — Nechceme už nikoho stratiť. Nech duch bledej tváre odíde za bojovníkmi, ktorých zabil. Chod, dcéra moja, sadni si k smútiacej Sumach.

Dievčina bola navyknutá počúvať príkazy starších a okrem toho jej slabá mysel ustala od vzrušujúceho rozhovoru. Sadla si teda na hrubý kmeň k Sumach a odvrátila sa od hrozného divadla na čistinu.

Bojovníci ihned zaujali miesta a chystali sa dokázať svoju zručnosť. Strielali na malú vzdialenosť a mierili tesne k zajatovej hlave. Guľka za guľkou sa zabárala do kmeňa pri lovcových vlasoch, ale nezranili ho. Aby zajatec vystrašili, Mingovia mu vždy najprv namierili na stred čela a len potom hlavu máličko uhlí. No aj tak nik z nich nevidel, že by sa zajatec pohol čo len sval na tvári.

— Tomuto hovorite streľba, Mingovia? — spýtal sa Smelý Lovec, keď skončili. — U Delawarov som videl ženy, ktoré vedeli lepšie strieľať. Rozviažte ma, dajte mi do rúk pušku, a ja vám ukážem, ako to treba!

Po tejto vyzývavej reči sa ozvali zo zástupu hrozivé výkriky. Bojovníkov zaplavila vlna zlosti a Rozčesnutý Dub si uvedomil, že situácia je kritická. Ale ešte sa nevzdal nádeje, že zachráni zajatecov život a získa tohto slávneho lovca pre svoj kmeň. Preto vykročil medzi rozhnevaných chlapov a prehovoril k nim:

— Veľmi tuho sme zviazali Smelého Lovca. Povraží mu bránia, aby sa mu roztriasli údy — ani len oči nemôže zavrieť. Odviažte ho, nech vidíme, či vydrží stát pokojne.

Mnohé ruky sa načiahli, všetky povraží okolo neho ihned popretinali a zajatec stál pri strome celkom slobodne. Celý zástup sa zhľikal tesnejšie okolo neho.

30. kapitola

Prípravy na ozajstné mučenie prerušil náhly príchod desať-dvanásťročného chlapca, ktorý priniesol nečakanú správu. Všetci ho počúvali s veľkým zaujatím. Ženy si vzrušene šepkali a chlapi vyzerali, akoby na čosi čakali. O krátku chvíliku sa na kraji lesa ukázala Judita Hutterová. Jej neočakávaný príchod veľmi prekvapil Smelého Lovca. Obliečená bola do brokátových šiat, ktoré vybrala doma z veľkej truhlice. V tomto nádhernom šate ešte väčšia vynikla jej krásu a Indiáni obdivne hľadeli, ako sa blíži vznešeným krokom.

— Prečo trápiť Smelého Lovca, Indiáni? — spýtala sa. — Ved' je to váš priateľ! Ked' sa otec a Harry Hurry vybrali za vašimi skalpmi, Smelý Lovec odmielol ísť s nimi a zostal v čine. Ked' mučíte Smelého Lovca, mučíte svojho priateľa! ...

Mingovia ju počúvali veľmi pozorne. Jeden z nich ostatný preložil slová dievčata. Rozčesnutý Dub jej odpovedal:

— Našim ušiam lahodi hlas mojej dcéry, ale nech sa my učerá poobzera a zráta mojich bojovníkov. Ked' sme príšli do týchto lovišť, bolo ich štyri razy po desať. Teraz piati chýbajú. Dvoch z nich zabila bledá tvár. Mingovia chcú vidieť, či bledá tvár za to vie statočne niesť zodpovednosť.

— Mingo, vieš veľmi dobre, ako jeden z nich padol. Videla som to na vlastné oči, a ty si to videl rovnako. Vás bojovník chcel Smelého Lovca zabíť, zajatec sa iba bránil. Ked' chceš vedieť, ktorý z vás je tu najlepší strelec, daj aj Smelému Lovcovovi pušku a uvidíš. Zo všetkých vás je najšikovnejší, — povedala Hetty.

— Dvaja moji bojovníci padli rukou nášho zajatca, — poznámenal Rozčesnutý Dub. — Nechceme už nikoho stratiť. Nech duch bledej tváre odíde za bojovníkmi, ktorých zabil. Chod, dcéra moja, sadni si k smútiacej Sumach.

Dievčina bola navyknutá počúvať príkazy starších a okrem toho jej slabá mysel ustala od vzrušujúceho rozhovoru. Sadla si teda na hrubý kmeň k Sumach a odvrátila sa od hrozného divadla na čistinu.

Bojovníci ihned zaujali miesta a chystali sa dokázať svoju zručnosť. Strielali na malú vzdialenosť a mierili tesne k zajatovej hlave. Guľka za guľkou sa zabárala do kmeňa pri lovcových vlasoch, ale nezranili ho. Aby zajatec vystrašili, Mingovia mu vždy najprv namierili na stred čela a len potom hlavu máličko uhlí. No aj tak nik z nich nevidel, že by sa zajatec pohol čo len sval na tvári.

— Tomuto hovorite streľba, Mingovia? — spýtal sa Smelý Lovec, keď skončili. — U Delawarov som videl ženy, ktoré vedeli lepšie strieľať. Rozviažte ma, dajte mi do rúk pušku, a ja vám ukážem, ako to treba!

Po tejto vyzývavej reči sa ozvali zo zástupu hrozivé výkriky. Bojovníkov zaplavila vlna zlosti a Rozčesnutý Dub si uvedomil, že situácia je kritická. Ale ešte sa nevzdal nádeje, že zachráni zajatecov život a získa tohto slávneho lovca pre svoj kmeň. Preto vykročil medzi rozhnevaných chlapov a prehovoril k nim:

— Veľmi tuho sme zviazali Smelého Lovca. Povraží mu bránia, aby sa mu roztriasli údy — ani len oči nemôže zavrieť. Odviažte ho, nech vidíme, či vydrží stát pokojne.

Mnohé ruky sa načiahli, všetky povraží okolo neho ihned popretinali a zajatec stál pri strome celkom slobodne. Celý zástup sa zhľikal tesnejšie okolo neho.

— Môžete sa spýtať zajata na moje meno, — odvetila dievčina. — Volám sa Judita.

— Nie, nespýtam sa zajata. Je ustaný a potrebuje si odpočiňť. Spýtam sa svojej dcéry so slabým rozumom. Ona vždy hovorí pravdu. Pod sem, dcéra moja, čosi sa ta chcem spýtať. Voláš sa Hetty?

— Áno, tak sa volám, — odpovedalo dievča.

— A ako sa volá táto žena?

— To je moja sestra Judita, dcéra Thomasa Huttera, ktorý žil v drevenej pevnosti uprostred jazera.

Vráskavá tvár starého náčelníka sa skrivila úsmevom a Judita pochopila, že jej plán zlyhal. Pozrela na Smelého Lovca.

Bola to dobrá myšlienka, Judita, — povedal mládenec, keď videl, že Rozčesnutý Dub sa od nich trochu vzdialil a nemôže ich počuť, — ale takého býstrého Indiána nemôžno ľahko oklamat.

— Nech je, ako chce, Smelý Lovec, moja prítomnosť vás aspoň na nejaký čas zachráni. Predsa vás nebudú mučiť pred mojimi očami ...

— Prečo nie, Judita? Vás by ako ženu nemučili, ale vaša prítomnosť nemôže ešte zachrániť môj život, nebudú na vás brásiť vŕšok ohľad ako na svoje ženy len preto, že ste beloška. Judita, radšej ste sem nemali prísť. Mne to nepomôže a vám to uškodí.

— Nie, nie, kým som tu, neubližia vám, a okrem toho ...

— Okrem toho čo, Judita?

— Nie je bezpečné tu sa o tom zhovárať, Smelý Lovec, — pokračovala Judita, ale potom stisla hlas, a predsa dodala: — Polhodina znamená pre nás všetkých. Vaši priatelia nezaháľajú ...

Medzitým sa starší bojovníci na krátkej porade rozhodli. Rozčesnutý Dub, urazený, že mu dievčina chcela úskokom prejsť cez rozum, už nechcel zachrániť dobrého lovca pre svoj kmeň a nemienil brániť ostatným, aby prikročili k ďalšiemu mučeniu.

Mladší bojovníci už pripravovali povrahy a znášali suché drevo na oheň. Keď prikročili k zajatcovovi, že ho znova pripútajú k stromu, Smelý Lovec pozrel na Juditu s otázkou v očiach, akoby sa pýtal, či sa naozaj má vziať.

Dievča mu naznačilo, že nemá klášť odpor. Indiáni ho priviazali k stromu a podpálili kopu dreva, prichystanú v istej vzdialnosti od zajata, lebo ho nechceli upaliť, ale trápiť neznesiteľnou páľavou. No len čo vysláhli vysoké plamene, vietor ich zrážal nebezpečne blízko zajatovej tváre. Vtom zo zástupu s krikom vyskočila pobúrená Hetty a konárom rozhádzala vatru na všetky strany.

— Kruti Mingovia! — vykrikla, oči jej len tak srsali hnevom. — Chcete spáliti ľudčeka ako srpoli?

— Drahá sestričko, vďaka ti za statočnosť! — ti chým hlasom povedala Judita.

31. kapitola

Rozčesnutý Dub rozkázal založiť nový oheň. Mladí bojovníci pozbierali rozhádzané papeky a deti so ženami poznášali ešte aj suché čerstvě raždie. Práve po druhý raz vzbližili plamene, keď kruh prerazila Indiánka a nohou rozkopala hranicu. Sklamani Mingovia spustili hrozný krik. Ale keď sa Indián-

ka obrátila k nim tvárou a oni v nej spoznali Wá-ta-wá, hneď ihned vystriedala všeobecná radosť a prekvapenie. Na chvíliku Indiáni zabudli na zajata, zhíkli sa okolo dievčiny a zasypali ju otázkami. Ale ešte predtým sa Wá-ta-wá podarilo čosi zašepkať Judite a podať jej malý nožík. Judita ho bleskúrčile podala ďalej Hetty s tým, aby potajomky prezerala povrahy, ktorými bol Smelý Lovec priviazaný k stromu, a potom mu nôž nebadane odovzdala. Ale dievčina s tou svojou jednoduchou myslou nepochopila presne, čo má robí, pokojne prikročila k zajatcovovi a celkom otvorene mu začala presekávať povrahy najprv okolo hlavy. Pravdaže, Mingovia jej túto činnosť ihned prekazili a s hnevom sa obrátili na Wá-ta-wá. Na Juditino prekvapenie dievčina vôbec nič nezapierať a nepriateľom rovno do tváre povedala pravdu:

— Chcela som pomôcť Smelému Lovcovovi, — zvolala. — On je rodný brat delawarského náčelníka a ja som verná Delawarka.

Rozčesnutý Dub čakal, až všetko stichne, a potom vyhlásil, že ich nič nemôže odviesť od pôvodného zámeru a že treba pokračovať v mučení.

— Počkajte, Mingovia! Počkajte, náčelníci! — zvolala Judita. — Prosím, počkajte chvílik ...

Do stredu kruhu skočil mladý Indián. Jeho pohyby boli také rýchle, že v prvej chvíli ani nevedeli, či je to niekto z nich, alebo cudzí. Rozčesnutý Dub si dokonca mysel, že je to strážca, ktorý prišiel so správou. Troma skokmi bol Indián pri Smelom Lovcovovi a bleskúrčile mu prefal povrahy. Potom sa obrátil a prekvapení Mingovia uvideli ušľachtilú tvár delawarského náčelníka. V oboch rukách držal pušku. Jedna z nich bola puška, ktorú darovala Judita Smelému Lovcovovi. V zlomku sekundy sa dostala do rúk majiteľa.

Mingovia sa ešte ani nespamätali, keď Čingačuk k nim prehovoril:

— Mingovia, svet je obrovský. V tejto krajine je dosť miest pre Mingov i pre Delawarov. Ja som Čingačuk. Toto je moja milá a bledá tvár je mojím priateľom. Srdeč mi pukalo, keď som nemal svojho priateľa pri sebe. Všetky delawarské dievčatá čakajú na Wá-ta-wá. Preto dovolte, aby sme sa s vami rozlúčili, nechajte nás ísť svojou cestou.

Mingovia rozčelenými výkrikmi odpovedali Delawaroví na jeho reč. Vtedy došiel z lesa nezvyčajný zvuk a všetci Mingovia, muži i ženy, zarazení načúvali. Začali rozpoznať pravidelný dupet nôha. Medzi stromami už presvitala červená vojen-ských uniform a vzápäti na čistinku vystúpil od-diel vojakov.

Tažko opísať výjav, ktorý nasledoval. Obklúčení Mingovia spustili vydesený krik. Z pušiek sa blýska-lo. Podaktori indiánski bojovníci sa rozbehli po svoje zbrane a potom všetci s deťmi a ženami v smrteľnej úzkosti a hrôze bežali do lesa. Smelý Lovec zostal v tom zmätku pokojný, iba sa postoral o Juditu a Wá-ta-wá, ktoré strážili skryté za hrubým kmeňom stromu. Po Hetty darmo pátral, strati-la sa, ženy Mingov ju zobraťi so sebou.

32. kapitola

Ked' na druhý deň vyšlo slnko, na pobreží nebolo vidieť nijaké známky po hroznej udalosti. Jazero sa rozkladalo v pokojnom trblete, vtáci poletovali

ponad vodnú hladinu alebo brnkali po vrchovcoch najvyšších stromov. Nič sa nezmenilo — iba v drevenej pevnosti uprostred jazera bol nezvýčajný ruch. Po drevenej plošine sa prechádzala stráž v červenej uniforme a tróchu bokom sa posuvieralo zo dvadsať vojakov. Ich pušky stáli v pyramidé pred dverami do domu a oni si podávali dalekohľad a skúmali pobrežie. Poručík, ktorý sa volal Thornton, mal ruku v obvázoch. Jeho spoločník kapitán Warley velil oddielu.

Ku skupinke vojakov pristúpil vojak.

— Davise pred desiatimi minútami skončil, kapitán, — povedal vojak, — mal prestrelené pláca.

Warley sa obrátil k svoju spoločníkovi:

— A čo robí tvoja ruka, chlapče?

— Trochu má bolesť, — odpovedal mládenec, — ale to sa dá vydržať. Dúfam, že si doktor nájdzie čoskoro čas a pozrie mi na ruku.

— Zabehni na veľký čln, — prikázal kapitán vojakovi, — a povedz doktorevi, aby prišiel ošetrovi ruku nášmu poručíkovi, keď skončí s tým neštastníkom, čo má zlomenú nohu.

— Aké je to zmenené, — pokračoval kapitán, keď vojak odišiel. — Otec a matka dievčatám zmreli a jedna zo sestier umiera. Z celej rodiny zostane iba Judita. Pre nás to bola šťastná výprava: iba niekoľko vojakov je zranených a dva zabití. Ale vidím, že vás tá ruka bolesť. Podme pozriete, čo robí doktor.

Keď kapitán Warley a poručík Thornton prechádzali do kajuty, museli obistiť zajatých Indiánov, medzi ktorími bol aj Rozčesnutý Dub. Starý náčelník meravovo sedel na korme člna, hlavu i jednu nohu mal poviazanú. Mnohí bojovníci padli, niekoľkým sa podarilo ujsť. Aj Sumach zabili v boji. Hetty našli v lese ľahko zranenú.

Dvaja dôstojníci našli doktora v kajute. Smutný sedel na peľasti Hettinej posteple a dojatý hľadal na umierajúcu dievčinu.

— Niet nádeje, aby prežila zranenie? — spýtal sa Warley.

— Nie, — odpovedal doktor. — Tu už nemôžem nič urobiť. Som vám k službám, pán Thornton, môžeme prejsť do druhej kajuty, tam vám ruku ošetríme.

Lekár s mladým dôstojníkom vyšli, ale Warley zostal stáť pri dverách. V kajute sa zhromaždilo viac ľudí. Judita a Wá-ta-wá sedeli pri Hettinej posteple. Smelý Lovec stál pri posteli, v ruke mal pušku. Veľký Had hľadal z druhého konca izby, pripravený skočiť na pomoc, ak by bolo treba. Harry sedel na stoličke pri dverách a na tvári sa mu číral zvláštny výraz.

— Kto je ten muž v červenom kabátci? — spýtala sa Hetty, keď zbadala kapitána. — Judita, povedz mi, to je Hurryho priateľ?

— To je dôstojník, ktorý velí jednotke, čo nás oslobodila od Mingov. — znala odpoved.

— Smelý Lovec, — ozvala sa Hetty znova, — aké šťastie, že vojací prišli! Boli by ste zhoreli!

— Veru, nazaj to bolo šťastie, drahá sestrička, — odpovedal Lovec.

Hetty sa obrátila pochádom na kapitána.

— Všetci vám musíme byť povdáční. Harry March vám povedal, ako nás nájdete?

— Správu o Indiánoch sme dostali ešte pred príchodom Harryho Marcha, — odpovedal kapitán, — a ihneď ma poslali, aby som zabránil Indiánom ústup. Potom sme sa naštastie stretli s Harrym

Marchom a ukázal nám najkratšiu cestu k vášmu jazero.

Warley prestal rozprávať, lebo zbadal, že Hetty premáhá spánok. Vyšiel von a za ním opustili miestnosť aj Smelý Lovec s Čingačgúkom. Obaja priali odišťi z člna, aby sa o čomsi pozovárali osame. Ani nie o polohodinu sa ukázal na palube lekár a povedal, že zranené dievča umiera. Všetci sa znova zhromaždili pri nej.

Hetty bola pri sebe a prehovorila tichým hlasom:

— Ako sa zotmelo... Už je noc? Judita, ved' fa vobec nevidím! Kde je Wá-ta-wá?

— Tu som pri tebe, úbohé dievčatko, nevidíš ma? — prihlásila sa Delawarka.

— A kde je Veľký Had? Chcem mu čosi povedať. Dajte mi jeho ruku... Tak, už ju cítim. Delawar, lúbte túto mladú Indiánku a postarsajte sa o ňu. Viem, ako vás má veľmi ráda! Budte jej dobrým mužom...

Trochu sa musela odmlčať, lebo sa jej ľahko dýchal. Potom pokračovala:

— Privedte ku mne Smelého Lovca a nech mi podá ruku!

Lovec pristúpil k posteli a chytil Hettinu ruku.

— Zbohom, dobrý Smelý Lovec! — povedalo dievča. — Sestrička, kde si? Aká je strašná tma! Nevidím ťa...

— Ach, Hetty, tu som pri tebe. To ťa ja objímam. Hoyer, najdrahšia. Želáš si niečo?

Judita sa sklonila nad Hetty a umierajúce dievča jej čosi zašeplalo do ucha.

— Hurry je tu, najdrahšia sestrička, — zašeplala Judita, — poviem mu, aby sem prišiel.

Hurryho priviedli k posteli. Mlčky vložil svoju mohutnú ruku do Hettiných dlani.

— Zbohom, Hurry, — zašeplalo dievča. — Želala by som si, keby si bol ako Smelý Lovec.

Tieto slová už vyslovila s veľkým úsilím, pustila mládencovu ruku a Judita, sklonená nad ňou, ľahko zdržiavala pláč.

— Zbohom, Judita, — zašeplalo umierajúce dievča. To boli jej posledné slová. Zatvorila oči a o malú chvíliku ticho skonala.

33. kapitola

Ráno vojací pochovali svojich mŕtvych, večer vzdali poslednú poctu Hetty Hutterovej. Jej telo spustili do jazera k hrobu jej matky. Judite i Wá-ta-wá tiekli slzy po ľícach. Smelý Lovec smutno sledoval celú scénu, ba ešte aj Delawar odvrátil tvár, aby skryl pohnutie.

Po pohrebe kapitán Warley prikázal celému oddielu, aby sa ihneď pobrali na odpočinok, lebo za úsvit už mali vydáť na spätočnú cestu.

Včas ráno sa rýchlo naraňajkovali a bez otáľania vyrazili. Všetky veci Hutterovev aj s masívnom truhlicou naložili na veľký čln, a keď sa na palube zhromaždili všetci vojací, Warley dal rozkaz, aby sa odrazili od dreveného prístavišta.

Judita zostala na plošinke aj so svojimi priateľmi. Smelý Lovec s Čingačgúkom pripravili dve kanoe a vrátili sa do pevnosti zadebnut obloky a zatleť dvere. Potom Čingačgúk nasadil do kanoe, v ktorom ho už čakala Wá-ta-wá, a vyplávali. Judita so Smelým Lovcom sa usadili do druhého kanoe a nasledovali priateľov. Cesta ich viedla

ponad hraby v jazere. Judita na tom mieste požiadala Smelého Loveca, aby zastal.

— Možno už nikdy neuvidím tieto miesta, Smelý Lovec, — povedala.

Judita chvíľu hľadala do priesvitnej vody a potom obrátila pohľad na drevenú pevnosť uprostred jazera.

— Vlastne by teraz bolo celkom bezpečné bývať tu na jazere. Po tej porážke sa Mingovia tak ľahko nevrátia...

— Úplne s vami súhlasím, — odpovedal Smelý Lovec.

Judita chvíľu mlčala.

— Poznám vás iba týždeň, — prehovorila napokon, — ale vidi sa mi, akoby som vás poznala celý život. V tom krátkom čase sa stalo tak veľa vecí a takých dôležitých! Smelý Lovec, vypočujte ma! Chcem vám povedať niečo veľmi závažné a dúfam, že ma pochopíte a úprimne mi odpoviete.

Dievča sa odmlčalo. Doteraz bledé lica sa jej zapálili. Oči jej svietili.

— Viete, Smelý Lovec, — pokračovala po chvíľke, — žež nie je jednoduché hovoriť otvorenne, čo jež leží na srdeci.

— Prečo nie, Judita? Prečo by sa žena nemohla zhovárať úprimne s mužom, keď mu má povedať niečo dôležité?

— Budem k vám úprimná. Vy máte rád lesy a život daleko od miest.

— Áno, mám to rád, ako som mal rád svojich rodičov, keď ešte žili.

— Tak prečo odialto odchádzaf? Dajme sa vo vojenskej pevnosti zosobásiť a vráfme sa navždy sem na toto jazero!...

Nasledovala dlhá prestávka. Judita si prikryla dlaňami tvár a Smelý Lovec sa ponoril do hlbokých myšlienok.

Napokon prerušil ticho:

— Judita, nemali ste čas všetko si dobre premyšľať, — povedal. — Cítite sa osamotená a vo svojej úzkosti sa ponáhlate nájsť niekoho, kto by vám nahradil vaše straty. Máte pocit, že celý svet sa nachádza v tomto kanoe. Nie, nie, Judita, nemôžem priať, čo ste mi ponúkli. My sa nemôžeme zobrať. Radšej na to zabudnite.

— Nemáte ma rád, Smelý Lovec?

— Viaže ma k vám pacit veľkého priateľstva, Judita. Obetujem za vás život, ak to bude treba. Ale dal by som život aj za Wá-ta-wá, a viacej urobiť nemôžem. K ničakej žene nechcem cítiť nič viac ako priateľstvo.

— To stačí, — odpovedala Judita stíšeným hlasom.

Smelý Lovec mlčal. Judita začala veslovať k bahu. Aj on chytil veslá a rýchlo sa bližili k pobrežiu, kde práve pristáli vojací a vystúpili z člna, zoradiac sa na pochod.

Len čo Judita vykročila z kanoe, pustila sa za vojakmi, ani sa len neobzrela. Ani s Wá-ta-wá sa nerozlúčila.

— Veľký Had, počkať! — zavolal Smelý Lovec na priateľa. — Len sa rozlúčim s Juditou, potom pôjdem s vami.

Keď dohonil Juditu, obrátila sa k nemu a povedala:

— Zbohom, Smelý Lovec, — povedala smutne. — Chápem vás i vašu láskavosť, ale už ju nebudem potrebovať. O niekoľko minút dohoním vojakov a pôjdem s nimi. Keď nechcete so mnou kráčať po

ceste života, ani na tejto ceste ma nemusíte odprevádzať. Neželám si to.

Zakývala mu na rozlúčku — a potom zmizla v lese.

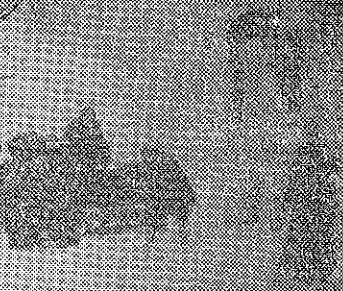
Chvíľu stál Smelý Lovec zamyslený, potom sa s povzduchom obrátil a vykročil k svojim indiánskym priateľom.

Po celodenom putovaní všetci traja došli konečne do delawarskej osady.

zil básnika aj tým, že ho vymenoval za malého dvorného hodnostára. To znamenalo, že jeho žena sa mala zúčastňovať na dvorných plesoch a slávnostiah, a jej manžel, slávny poeta a búrlivý priateľ dekabristov, musel robíť staťáž medzi mladučkými šlachticmi...

Môj život v Petrohrade je nanič, — písal vtedy A. S. Puškin priateľovi. — Starosti o životobytie mi nedovolujú moč dlhé chvíle. Na prácu nemám čas, nemám voľnosť života, nevyhnutnú pre spisovateľa. Poletujem v spoločnosti, moja žena je vo veľkej mode, a to všetko vyžaduje peniaze. Tie získavam prácou a práca vyžaduje samotu...

Po Natálii túžiaci panovník poveril A. S. Puškina napísaním historickej práce o Petrovi Veľkom, lebo vedel, že materiál bude získavať mimo Petrohrad... Do cudziny ho však nikdy nepustil. Puškin dlhší čas pracoval i v Moskve, a tak sa neraz mu sel rozlúčiť s Natálou... Písavaj jej nežné listy, no aj búrlivé, zlostné —

Pohreb vo Svätohorskom kláštore

nom portadku... Podakuj mojej neoceniteľnej Katarine Ivanovne, ktorá

Ta drží na uzde. Bozkávam jej ručičku a preboha prosím, aby Ta nenechávala napospas Tvojim žožňovateľom...

Milujúci básnik sa často hneval a hromžil na Natálju, ale takmer vždy z neho vyžarovala aj veľká láska:

Poviem Ti ešte raz, miernejšie, že koketéria nevedie k ničomu dobrému... zamysli sa a nerob mi zbytočné starosti... Vláčim sa po cestách, tri mesiace žijem v stepnej pustatine... a prečo? Pre Teba, žienka,

aby si bola spokojná a skvela sa v plnom lesku, ako sa patrí k Tvojim rokom a k Tvojej kráse. Maj ohľad aj Ty na mňa. K trampotám... nepridávaš rodiné starosti, žiarlivosť etc. ...nehovoriac už o parohoch, o ktorých som v týchto dňoch čítal celú dižertáciu...

Puškin vedel, že jeho listy cenzuruju, ale dozaista nepredpokladal, že ich aj opisujú a predkladajú cárovi. Poslušní cenzori ich celé opisovali a cár sa z jeho najintímnejších slov ľasky rehotal, prezrádzal ich, klebetil, zosmešňoval city veľkého básnika —

najprv kaviárom a slanečkami, ale vodu mu nedal, a preto Kuzma zmlatlil Fomu ako darebáka, čím ju upozorňoval na následky jej koketovania! Ju úctivo prosil, aby prestala usporadúvať doma čajové večierky, a poslal jej bozky so slovami:

Bav sa, žienka, ale sa ovládaj a nezabúdaj na mňa... Áno, môj aniel, prosím Ťa, nekoketuji Nežiarlim, pretože viem, že sa ničoho vážneho nedopustíš, ale vieš, ako nerád mám všetko... čo nie je comme il faut, hoci je vulgárne...

Cenzori boli horliví, cár čítal, dvoranci sa smiali, klebetili a intrigovali...

A Puškim bol veľmi zlostný...

PETROHRADSKÁ SPOLOČNOSŤ

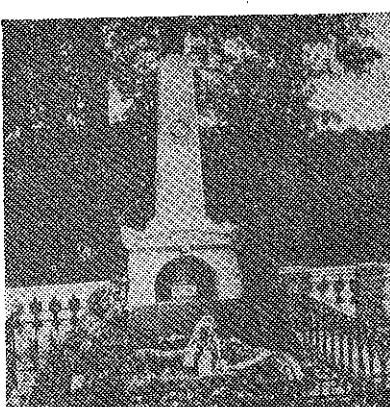
Puškina nezahubili jednotlivé osoby, ako d'Anthès alebo Nesselrode ale celá petrohradská spoľočnosť, ktorá prechovávala k básnikovi hlboké nepriateľstvo, lebo bez milosti pranieroval jej politické zmýšľanie a stavovskú nadradenosť a vmetal jej do tváre uštipačne a nesmrtelné sarkazmy.

Roku 1836 Puškina pevne zvetral tesný kruh nepriateľstva. Nebol schopný šikovne a opatrne sa z neho vymotat, aby to bol urobil iný, pokojnejší človek. Zlostne sebou trhal, a tým sa kruh stahoval ešte tesnejšie a neúprosnejšie...

(Leonid Grossman)

Na cárskom dvore, ba v celom Petrohrade takmer nebolo človeka, ktorý by Puškina mal rád. Básnik bol vo vzniesenej spoľočnosti osamelý a nenávidený. Ktorýž barón, gróf, knieža, minister, generál, ale aj cenzor, vysoký policajný úradník by nepoznal jeho ostré epigramy a pamflety proti bývalému cárovi Alexandroví I. proti všetkým tým petrohradským uvarovcom, nesselrodovcom, borchovcom, stroganovcom a ostatným?

Poznal ich aj cár. Všetci básnika nenávideli, závideli

„Zandár Európy“ — cár Mikuláš I. veľkého ruského básnika „milostive poctil“ aj tým, že sa „ustanovil ráčil“ za jeho cenzora...

Tajne a v noci odviezli mŕtvolu geniálneho básnika z Petrohradu do Svätohorského kláštora... (Obraz A. Naumova z roku 1894)

I za to Ti dákujem, že chodíš skoro spať. Nepáči sa mi však, že začínaš s hocíkym flirtovať... i ked Ti dôverujem, nie je treba dávať spoľočnosti dôvody na klebety. Preto Ťa īahám za ucho a nežne Ťa bozkávam, akoby sa nič nestalo...

Nenasadila si mi parohy? Len sa opováži... Kriďaš mi, ked ma upozorňuješ, že som Ti neverný a všimam si ženy svojich priateľov...

O Natáliline kráse a jej koketnosti sa zmieňoval takmer v každom liste:

Dívala sa do zrkadla a presvedčila si sa, že s Tvojou tvárou nie je možné porovnať nič na svete?...

Neruš ma, ušetri ma od strachu a obáv, dať pozor na deti, nekoketuji s cárom ani so ženichom princeznej Euby. Píšem, som v pinej práci, s ním sa nestýkam...

...sláva Tvojej krásy došla až k našej popovej, ktorá tvrdí, že Ty si sama krásu nielen tvárou, ale i postavou...

Koketovať Ti nebránim, ale vyžadujem od Teba umierenosť, slušnosť a väčnosť, nehovoriac už o bezúhonom správaní... Kto Ti dvorí okrem Ogarova? Pošli mi zoznam v abeced-

Básnika pochovali vedľa jeho matky, ktorá zomrela niekoľko mesiacov pred ním

mu Natálou i slávu, želali si hocijakú jeho tragédiu, i tá najhornejšiu, Klebetili o ňom, urážali ho.

Bolo ich veľa, boli mocní, mali vplyv —

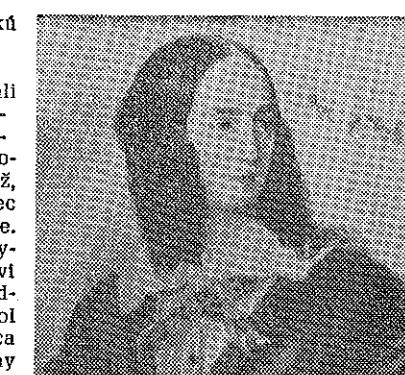
Gróf Grigorij Alexandrovič Stroganov... Starý zlostný muž, člen Štátnej rady, bývalý vyslanec v Stockholme, Madride a v Carihrade. S oblubou hovoril o sebe ako o „vyslancovi a splnomocnenom ministru pre tri mocnosti“, hoci nepracoval odrazu v troch krajinách. Najväčším bol známy ako — tiež bývalý — zväčša žien, veľký donchuan. Dokonca slávny lord Byron sa zmienil o ňom v tejto súvislosti v jednej básni. Keď bol Stroganov vyslancom v Madride, zvedol tam aj manželku portugalského vyslance. Pekná donna Julia da Egga odišla s ním do Ruska, hoci bol ženatý a mal deti. Neskor sa stala jeho manželkou a ešte predtým matkou dcéry Idalie, ktorá najväčším vynikal v klebetáčoch, intrigách a zákernostiach. Idalia mala záujem o viacerých známych mužov, no nakoniec sa stala manželkou nenápadného gardového plukovníka Poletika. Ešte predtým sa však vyspala s jeho vlastelom — bárom Georgom von Grünwaldom. Jej návrhy odmietol aj A. S. Puškin, a preto ho znenávidela ako málkoto. Intrigovala proti nemu, v jej byte sa stretla jeho manželku s d'Anthèsom, ktorému po tragickej súboji poslala dva listy vdakys...

Gróf Stroganov tiež nenávidel Puškina, hoci bol v príbuzenstve s Natálou Nikolajevnou, vždy bol na strane jeho najväčších nepriateľov, nádžal im, podporoval a povzbudzoval ich. — Puškinovi predkovia z otcovej i matkinej strany boli zlostní, nespútaní a nerešti — neraz klebetil v petrohradskej spoľočnosti. — História ich sobášov je hotovou kronikou zločinov. Puškinov prastarý otec z otcovej strany zabil manželku pri pôrode, starý otec umoril manželku v domácom väzení, pretože si vzal do hlavy, že ho podvádzajú s učiteľom francúzskimi kartovými a ľubostnými konfliktami, za najpovolannejšieho značca všetkých pravidel štachitickej eti...

Holandský vyslanec v Petrohrade barón Louis Borhard van Heeckeren de Benerwaard... Oddaný prívrženec kráľov, cárov, cisárov a všetkých panovníkov. V apríli 1836 napísal d'Anthèsovi zo služobnej cesty v Holandsku:

Revolučné nebezpečenstvo v Európe nepochybne vzrásta. Všade možno pozorovať vznik novej vrstvy, ktorá zapúšťa korene a zaberá pôdu. Hocijaký bezvýznamný a nídomný ľud sa spája žilia porodiť bielu dcéru. Jeho syn, otec nebohej Nadeždy Osipovny, sa ešte za života svojej ženy oženil s inou. Jednoducho dal vystaviť falosný úmrtný list na meno svojej prvej ženy...

Tak klebetil gróf Stroganov. Bol to

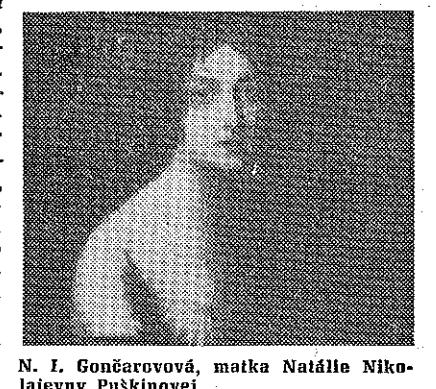

Nebezpečenstvo nemôžeme podceňovať. Všetko, čo vidím a počújem, ma presvedčenie, že víťazstvo nám nespadne samo do lona. Nepriateľským silám musíme vyhlásiť svätú vojnú a bojovať s úpornou nezmieriteľnosťou za svoje práva. Je potrebné, aby sme bojovali s každým jednotlivým zástupcom smutne preslávených slobodomyselných ľudí v Európe. Osobitná nezmieriteľnosť vyžadujú vodcovia a podnecovatelia, ktorí zapálujú a inspirujú masy...

Napokon, nechcem Ťa rozrušovať. Viem, že vždy budeš stáť v prvých radoch bojovníkov za staré dynastie, za tróny a oltáre. Verím Ti, chlapče. Vidím na diaľku Tvoj smely pohľad, energickú tvár. Tvoje nevidane krásne krojené ústa, podobné ružovému púčku a stvorené nielen pre bojový pokrik a vojenské rozkazy, ale i pre sladký závrat bozkov...

Viacé listy baróna de Heeckerena sú aj svedectvom jeho obchodovkštov. Dňa 21. apríla 1836 písal d'Anthèsovi z Haagu do Petrohradu:

Oznám, prosím Ťa, vicekancelárovi, že na adresu holanského vyslance čoskoro dojde do Petrohradu

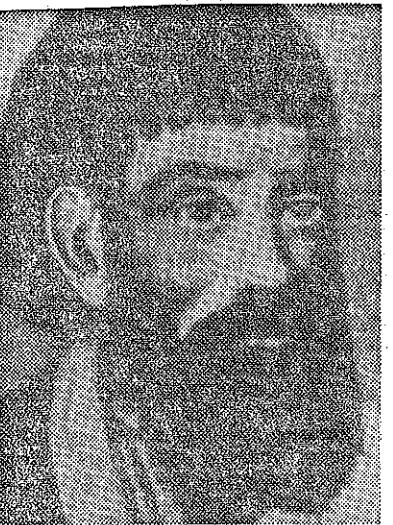

N. I. Goncharovová, matka Natálie Nikolajevny Puškinovej

dvanásť debien z Paríža, jedna debina z Londýna a jedna z Amsterdamu. Je v nich stolné striebro, krištál, japonské vázy, servisy, čínsky porcelán, bronz a niekoľko zlatých indických šperkov. Keby petrohradský colný úrad robil nejaké ľátkosti a mal námetky proti množstvu a rozsahu zásielok, trvaj na tom, že všetok tovar bol objednaný pre moju osobnú potrebu alebo na doplnenie mojej zbierky unikátov. Odkáz Nesselrodi, že sa veľmi spolieham na odbor pre zahraničné styky...

Odaz pre vicekancelára Nesselrodoval bol dôležitý, lebo tento popredný ruský politik pánu vyslancovi de Heeckerenovi neraz vybavil, aby nemusel platiť clo, i keď sa toho colníci právom dožadovali. Takmer všetky drahocennosti — a medzi nimi aj obrazy starých majstrov — prudili z holanského vyslancovstva do najprezkyvnejších petrohradských obchodov, a z nich sa pánu vyslancovi vrácali peniaze...

Vplyvny zástupca európskej mocnosti, jeden z najpoprednejších členov

záhubu, zvyknuté poklonkovat sa Bourbonovcom, Habsburgovcom a Romanovcom, pondáhajú sa — na pokyn svojich korunovaných páнов — v hrázach udiť každý prejav nezávislej tvorivej myšlienky. Obeľou tejto bojovnej nendásti bol v podstate aj Puškin.

Súboj 27. januára 1837 skončil jednu z čiastkových akcií tohto veľkého celoeurópskeho boja.

V Rusku, kde je všetko omeškané o pol storočia, som v tridsiatych rokoch zastihol obraz predrevolučného Francúzska. Hore stará, odumierajúca, ale ešte dosť pevná despotická vrstva, ktorá už dostala niekoľko význačných lekcií od odbojovej gardy, dole treť stav, sice utláčaný, ale už diviajúci hlavu, plný sviežich nepremrhaných sil, pohrádajúci titulmi a majetkami, okriďlený túžbami o slobodnom, rozumnom a šťastnom živote všetkých lidi.

Veľký básnik, ktorý svojím pôvodom patril k vysokej ruskej šľachte, nemohol v hodine boja zostať v jej radoch. Stal sa tímotočníkom mladého pokolenia a podobne ako lord Byron zaradil sa medzi obrancov a dobyvateľov budúcnosti.

A napriek vnútornému boju, zvyčajne typickému pre bánské povahy, zostal až do konca zapísaným nepriateľom dvorných kruhov, ktoré sa mu za to pomstili smrťou pri Čiernej rieke.

Viem veľmi dobre, že v okamihu smrti bol označený za vodcu ruskej opozície a podnecovateľa revolučného hnutia.

To bol hlas vládnúcich kruhov, diplomátov a dvorskej šľachty. Panovník nariadił späť všetky básnikove rukopisy, vyznačuje sa duchom slobody, a jeho pozostatky rozkázal previezať za temnej noči do odlahlého kláštora zo strachu, aby sa v Petrohrade neopakoval pohreb generála Lamarqua, ktorý sa stal mohutnou protivládnou demonštráciou.

Minister vojny, knieža, generál Alexander Ivanovič Černyšov, hývaly diplomat... Pre jeho povedomé lúbstné pietky v Paríži a v Petrohrade ho volali Kanec... Bol bezohľadný, kruito prenasledoval dekabristov, na Sibír poslal aj brata, a potom sa zmocnil jeho majorátu...

Atď.

Nik iný, iba táto spoločnosť na smrt ušťala geniálneho básnika.

Pozadie jeho smrti azda najlepšie opísal Leonid Grossman v pomyseľnom liste čestného muža, víkonta d'Archiaca, francúzskeho ataše v Petrohrade, priatela, príbuzného a sekundanta d'Anthéesa v súboji s Puškinom, no aj úprimného obdivovateľa najväčšieho ruského básnika:

V tých dňoch európska reakcia, vystrašená svojho času Veľkou francúzskou revolúciou, bola opäť na smrt vydesená júlovým prevratom v Paríži. Na začiatku tridsiatych rokov sa predstaviteľa a príslušníctvo trónov v celej Európe perne spojili a zdierali slabnúce sily na rozhodujúcu bitku s novými, slobodomyselnými ľuďmi, povolanými zmiesť ich z povrchu zeme. Po Francúzsku nasledovalo Belgicko, Poľsko, Portugalsko, Neapol — všade tam sa vyhrali odumierajúceho vládu vzburami, povstaním, popravami a zánikom. A stavky, odsúdené na

Petrohradská spoločnosť, Puškinova kresba

Jeho buričská povaha a slobodomyselný duch sa drali z okovov a hrozili vladnúcim silitám jeho doby. Tie mu nezostávali nič dlžné a húževnatý boj milovníci radostného života aj on sa s nebezpečným buričom trval roky, pokiaľ pred dvoma bariérami boja na život a na smrť nestál na jednej strane zatáty legitimista, sluha Bourbonov, obľúbený páža vojvody de Berry, medzinárodný rojalista d'Anthès, a na druhej strane ruský básnik, oslavujúci celoeurópsku voľnosť a skladajúci hymny na všetky revolučné občane Západu.

Kto nevedel, že Puškin v mladosti obdivoval Louvela, ktorý zabil vojvodu de Berry, a že d'Anthésa za mladího razmaznávala vdova zavraždeného — slávna Mária Karolína, princezná oboch Sicílií?

Taký bol skutočný pomer sile v deň súboja v petrohradskej spoločnosti, Montaigna bol hodnený osudem do cárskeho Petrohradu, priamo do paláca Mikuláša I. v ovzduší neznestného spoločenského postavenia sa prejavil iba v nedôstojnom dvornom titule a v tažkom údiele petrohradského redaktora, Puškin sa navždy oddal návalom čítajúceho zájazdovia...

A tento spoločník Machiavelliho a Montaigna bol hodnený osudem do cárskeho Petrohradu, priamo do paláca Mikuláša I. v ovzduší neznestného spoločenského postavenia sa prejavil iba v nedôstojnom dvornom titule a v tažkom údiele petrohradského redaktora, Puškin sa navždy oddal návalom čítajúceho zájazdovia...

Hovoríme o tom ako účastník udalosti a čiastočne ako štátne činiteľstvo viedla bol odsúdený na pomalé umenie, slabnutie i muky a utrácal svoj monom ma naučila hlboko pozerať do jedinečného talentu v ľadovej pustatine kazov z najvyšších miest, keď jeho tu-

lacky život, plný dobrodružstiev a ne-

pokoja, vystriedala ūbohá existencia priesmerného meštiaka a vytúžený lesk

viedla do jeho práce, citíma, akoby z jeho vied a myšlienok využíval jas latinského génia...

A keď sa konečne jeho životná bá-

sen premenila na odpornú historku

kbletie špinavých intríg s anonymnými ľuďmi, jeho bývalú dychtivú lásku k životu vystriedal hlboký odpor k nemu. Básnik vykročil v ústrety svojim vrhom...

Barón de Barante poznal dobre petrohradskú i celú ruskú spoločnosť. Všimal si pokrokové pohyby v nej, jej kritikov. V jednej zo svojich správ do Paríža sa podrobnejšie zmienil aj o prípade šlachtica P. J. Čaadajeva — Puškinovo priateľa:

V moskovskom časopise Teleskop, ktorý vydáva profesor Nadeždin, bol v septembri 1836 verejný veľký filozofický článok vo forme listu istej dáme. Je to prírsna kritika ruskej histórie a hodnotenie bežnadejného stavu ríše. Odvážny publicista si tráfol výhľad, že jeho súčasníci žijú v mŕtvej stagnácii, bez minulosť a budúcnosti, odtrhnutí od všetkých veľkých rodín ľudského pokolenia, nedotknutí všeobecnou výchovou ľudstva a prieshodom svetových dejín. Porovnaním kroníky Ruskej riše s rozvojom západnej Európy dochádza autor k ohmúrnemu záveru, že jeho súčasníkom sú cudzie ľudej povinnosti, spravidlivosť a práva, a v usporiadanej mravnom svetovom poriadku národov je jeho vlast smutný bielym mestom. „Nepriplali sme jedinou myšlienkom sa bojať, ubrániť si tvorivú slobodu, nezávislosť politických národov, ale pod tvrdým tlakom vlády bol nátený kolísat a ustupovať...

Tragédia básnika sa dovršovala. Usiouval sa bojať, ubrániť si tvorivú slobodu, nezávislosť politických národov, ale pod tvrdým tlakom vlády bol nátený kolísat a ustupovať...

V životných podmienkach čárskeho despotizmu cítil, že nemôže tvoriť rásť a duchovne sa rozvíjať. Z toho vymenila jeho hlbokú tížbu po Európe, upadanie z jednej krajnosti do druhej...

Za hlbokého a prírsneho mlčania, ktoré viedlo v celom Rusku, je tento list činom vysokej občianskej stáťnosti. Tento osamelý publicista sa neohrozenými očami zahľadil okolo seba a s ohromujúcou pravdivosťou vyslovil svoje pocity priamo pred tvá

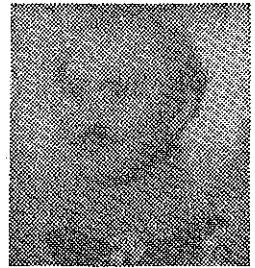
Idalla Poletikovová, dcéra grófa Stroganova

Ukážky Puškinových rukopisov, ktoré si sám ilustroval

Petrohradská spoločnosť, Puškinova kresba

Gróf G. A. Stroganov, K. R. Nesselrode a gróf A. Ch. Benkendorf — traja z mnohých, ktorí uenávideli najväčšieho ruského básnika aj po jeho predčasnej smrti...

rou panujúcej moci. Vedel, do čoho mienka svedčí o hlbke a ušachitlosti spisovateľových názorov.

Článok vzbudil svoju odvahou veľmi silný dojem vo verejnosti oboch hlavných miest a vyvolal neslyšaný hnev vlády.

A teraz hlavné údaje o autorovi: Je ním známý moskovský šlachtic Peter Čedajev alebo Čadajev. Za mladi nastúpil cestu skvelej vojennej karieri, slúžil u husárov, už sa videl osobným pobočníkom imperátora Alexandra. Ale po známej vzbure semjonovského pluku čárovej osobnej stráže roku 1820 ho vyslali ako kuriéra k čárovi na kongres v Opave a hned potom odišiel — z neznámych dôvodov — do výslužby. Neskôr sa stalo známe, že udržiaval priateľské styky s mnohými účastníkmi vzbuby 14. decembra. Prežil niekoľko rokov v Európe — v Anglicku, vo Francúzsku a v Nemecku, veľmi osamelo, zrejme mnoho pracoval. Po návrate do vlasti sa usadil v Moskve a zaoberal sa prevažne filozofiou. Bol pokladaný za jedného z najkultúrnejších predstaviteľov moskovskej spoločnosti a nedávny ruský vyslanec v Paríži gróf Pucco di Borgo vrazil s obľubou hovorieval, že Čadajev by mal ustavične cestovať po Európe, aby cudzinci videli „úplne siušného Rusu“.

Prenásledovanie Čadajeva za jeho uverejnený filozofický list začal minister ľudového vzdelávania Uvarov. V náležitom duchu informoval imperátora. Moskovského cenzora, ktorý článok pustil, vyhodili, redaktora Teleskopu profesora Nadeždina poslali do výhnanstva. Ale úplne nezvyčajný trest stihol autora článku: úradne ho vyhlásili za blázna a odovzdali do opatery moskovských policajných lekárov, ktorí ho musia denne navštěvovali, aby kontrolovali jeho duševný stav a zistovali, ako veľmi je nebezpečný pre svoje okolie...

A na záver ešte, ako sa díva na túto udalosť jeden z najmúdrejších Rusov — básnik Puškin, Čadajevov osobný priateľ, do veľkej mieru zdelení jeho prísné hodnotenie ruskej spoločnosti: Puškin mu dáva za pravdu, že táto spoločnosť nemá vlastnú mienku a úctu k myšlienkej hlbke osobnosti a k jej dôstojnosti, no napriek tomu predpokladá, že dejiny určov na svojom zhromaždení vo veľkej čile Rusku úlohu ochrancu európskej kapitule za predsedníctvo etichodného civilizácie pred tatárskym vnádom, že svojím mučedníctvom Rusko dopomáha k rozvoju novej Európy. Táto lili pána Alexandra Puškina za zá-

stupcu veľmajstra Rádu paroháčov a za jeho historika.

Stály tajomník: gróf I. Borch

Tento list, ktorý okrem adresáta dostali aj viacerí dvorania, Puškina hlboko urazil a rozzúril, vedľ „ctihodný“ Naryškin bol manžel rozmotilej Márie Antonovny — milenky cára Alexandra, predchodu Mikuláša I., a manželka dôstojníka Borchu bola zasa vykričanou milenkou viacerých petrohradských „salónnych lemov“...

● Roku 1938 uverejnili leningradský inžinier M. Z. Komar výsledok svojho dlhoročného bádania, podľa ktorého pred nijakým odborníkom neobстоj tvrdenie, že guľku, ktorú Puškin vystrelil v súboji na d'Anthéesa z diaľky asi desiatich metrov, zastavil iba gombík na jeho kabáte...

● Roku 1963 sovietski historici uverejnili v moskovskom denníku *Izvestija* dôkazy, že pri súboji medzi Puškinom a d'Anthésem sa nedodržali patričné pravidlá. Bánskiv protivník strieľal z pištole väčšieho kalibru a vystrelil skôr, než mal a mohol...

Literárny historik profesor B. Kazanskij po konzultácii s viacerimi známymi lekármi napísal, že Puškino vranenie v súboji nebolo smrteľné, lekári ho mohli zachrániť...

Lekári liečili zomierajúceho Puškina aj po jeho smrti. Pri príležitosti veľkolepej svadby kniežaťa Orlava a kňažnej Trubeckej v Paríži pozvala táto celiadka — ako ju nazval Alexander Gercen — na hostinu iba jedného cudzinca — Puškinovho vráha...

TAJNÁ ZÁSIELKA Z BERLÍNA

Francúzsky dôstojník d'Anthès pred prijatím do ruského vojska skladal skúšku. Zložil ju, hocí nevedel odpovedať ani na otázku, ako sa volá rieka, ktorá preteká cez Moskvu. Hlápo a cynicky odpovedal:

— Neviem, ako sa tá rieka volá, ale bude dosť veľká, lebo istý môj priateľ spomínal, že v nej napojil koňa...

Postupne a najmä po smrti cára Mikuláša I. sa stávali známe ďalšie skutočnosti z pozadia Puškinovej smrti

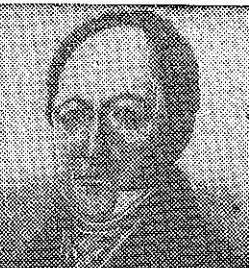
● Roku 1875 našli v jednom petrohradskom archive originál anonymného listu, ktorý tiež spôsobil tragediu veľkého, básnika a ktorý dlhé desaťročia nemohol nik uverejniť:

Les Grands-Croix, Commandeurs et Chevaliers du Sérénissime Ordre des Cocus réunis en grand...

čiže:

Gavaliéri prvého stupňa, komitúri a rytiert najfajnejšieho Rádu paroháčov na svojom zhromaždení vo veľkej čile Rusku úlohu ochrancu európskej kapitule za predsedníctvo etichodného civilizácie pred tatárskym vnádom, že veľmajstra Rádu — Jeho Excelencie D. L. Naryškina — jednomyselne zvolila vnučka porodila najväčšieho ruského básnika...

Puškinov rodičia. Po matke, vnučke generála Abrahama Petroviča Hannibalovej Osipovne Hannibalovej, zdedil nielen búrlivú krv, ale aj kučeravé vlasy a hrubé pery. Klebetní dvorania ho prezývali „skaredý opíšiak, žiarlivý na svoju ženu ako diabol...“

BOZKÁVAM KONČEKY VASICH KRÍDEL...

Sáša môj, či si si nevšimol, že veľa mužov túžilo dostať Natália, ale nik z nich — okrem Teba — ju nechcel za ženu!... (Puškinova matka v liste synovi pred svadbou)

Dvadsaťváčročný Alexander Sergejevič Puškin sa s Natálou Nikolajevnou Gončarovovou zoznámil v Moskve na jeseň roku 1828 na jej prvom ples. Bola najkrajšia zo všetkých, vyhľasili ju za kráľovnu plesu.

Zaúbil sa do nej celým srdcom. Koketná Natália však nezahorela takou láskou, väčšiu by ju bol potešil bohatší a krajskú uchádzača, lebo jej kedy súhlasili odniesli, medzi nimi aj bánskove denníky v dvoch zväzoch. Zhabané písomnosti a druhý zväzok denníka po čase vrátil Puškinovej vdove, no prvý zväzok denníka je nezvestný doteraz. Je pravdepodobné, že obsahoval aj mnohé nepoznané skutočnosti o čárovi a jeho dvorení Natálai. Puškinista Modest Gozman sa domnieva, že v ňom boli aj svedectvá o čárovej nevraživosti voči najväčšiemu ruskému básnikovi. Ak sa azda raz nájde Puškinov denník, svet bude viac vedieť aj o pozadí básnikovej smrti najmä v súvislosti s intrigami cára Mikuláša I.

— Nás anjelik je veľmi mladý, treba ešte počkať, — odpovedala Natália Ivanovna Gončarovová na Puškinovu žiadost o dcérinu ruku. Uznávala jeho talent i slávu, ale čo z toho všetkého, keď neboli bohatý?

To bolo v apríli 1829.

Zaúbený Puškin okamžite odcestoval k ruskej armáde na Kaukaz, kde bojoval s tureckými vojskami.

Hľadal tam zabudnutie, či aj smrť?

Znechucovali ho i nespravodlivé kritiky jeho vynikajúcich literárnych prác.

Ked sa vrátil do Moskvy, všetci Gončarovci, aj Natália, ho prijali veľmi chladne, a preto úplne zúfalý odcestoval do Petrohradu.

Ale nevzdával sa, plamene jeho lásky k Natálii pohlcivali aj hrdost a urážky?

Začiatkom apríla 1830 Natáliae matke napísal:

Ako získal náklonnosť Vašej slečny dcéry? Dújam, že ju časom upútam, nemám však nič, čím by som sa jej zapäčil. Ak bude súhlasiť so sobášom, budem v tom vidieť dôkaz, že jej srdce nie je ku mne ľahostajné. Ako dľho to však vydrží? Ona — obklopená zbožňovaním, holdovaním... Eudia jej zíť, aký si osud mohol vymyslieť? Moj

budú hovorí, že iba nešťastný osud jej zabránil uzavrieť vhodnejší, skelejší a úplne zaslúžený sobáš. Kto vie, či budú tiež reči úprimné, ale ona ich bude pokladáť za také. Nebude lutovať? Nebude sa na mňa dívať ako na prekážku, ako na podvodníka a uchvatiteľa? Nepocíti ku mne odpor?... Za nič na svete by som nestrel, aby moja žena trpela nedostatkom peňazí, aby nechodila tam, kde je povolaná skvel a bavil sa. Má právo to vyžadovať. Aby som jej vyzbrel, som ochotný obetovať všetky svoje záťuby a všetky doterajšie vásne, svoj úplne slobodný a kraje dobrodružný spôsob života. Ale nebude im napiek tomu nariekať, ak jej postavenie v spoločnosti nebude také skvelé, ako by si to zaslúžila a ako by som si to želal?

Zasnúbili sa 6. mája 1830 a onedlho potom Puškin odišiel na svoje panstvo v Boldine, aby ho dal do príradku a získal peniaze na svadbu. Zrazu vypukla epidémia cholery, voj-

Les Grands-Croix, Commandeurs et Chevaliers du Sérénissime Ordre des Cocus réunis en grand. L'appréhension de la présidence du véritable grand Maître de l'Ordre, S.E.O.I. Naryshkine, fut étonnée à l'entame de Mr. Alexandre Paulhine, adjoint du grand Maître de l'Ordre des Cocus et historiographe de l'Ordre des Cocus et historiographe de l'Ordre.

Le secrétaire perpétuel, C. J. Novik

Anonymný list o zvolení najväčšieho ruského básnika za zástupcu veľmajstra Rádu paroháčov. Podľa grafologickej expertízy sovietskych odborníkov z dvadsaťtich rokoch nášho storočia ho napisal popredný člen petrohradskej spoločnosti — knieža Dolgorukij, naničodný potomok slávneho rodu, darebák a povalač ...

sko strážilo cesty do Moskvy, bojacej sa nákazy. Dvakrát sa pokúsil dostať sa k Natálii, ale vždy ho zadržali, a musej sa vrátiť.

Mučila ho túžba vidieť a objať očarujučiu krásavicu. Písal jej nežné listy

Moja drahá, moja milovaná Natália Nikolajevna! Padám vám k nohám s poďakovaním a s prosbou... verte, nie som šťastný, iba tam, kde ste Vy...

Nech je prekliata chvíľa, v ktorej som sa rozhodol opustiť Vás a vydala sa do tohto kraja blata, nákazy a požiarov, pretože tu nič iné nie je... Naša svadba zrejme predo mnou uteká a tá cholera so svojimi karanténami — nie je to najhanebnejší žart, aký si osud mohol vymyslieť? Moj

anjal. Vaša láska je jediná vec na svete, ktorá mi bráni, aby som sa neobesil na bráne môjho smutného dvora (kde, píšem to v zátvorkách, obesil môj starý otec Francúza, učiteľa, nejakého abbého Nicollu, s ktorým neboli spokojný). Zachovajte mi svoju lásku a verie, že v nej je celé moje štásie. Dovolite, aby som Vás objal?

Preboha, drahá Natália Nikolajevna, napište mi, i keď sa Vám nechce... Je jasné, že v tomto roku, v preklatkom roku, svadbu nebudeme mať... Práve mám pred sebou mapu a pozerám sa, ako sa k Vám dostat obklukou cez Kjachtu alebo Archangelsk... Zbohom, môj roztomilý anjel Božkávam končeky Vašich kŕdel!...

Tak písal génius horiaci láskou. Ale neraz sa aj nahneval, i keď ešte nie tak búrlivo ako neskôr:

Milostívá slečna Natália Nikolajevna, francúzsky sa hádaj neviem, a tak mi dovolte s Vami hovoriť po ruský, a Vy, anjel môj, mi odpovedajte hoci po čuchónsky, len mi odpovedajte! Vás list z 1. októbra som dostal 26-teho... bol stručnejší ako navštívnenka... Ak ste v Kaluze, príďte za Vami cez Penzu, ak ste v Moskve, prícestujem k Vám cez Viatku, Archangelsk a Petrohrad. Namodjušu, nežarzujem — ale napište mi!...

Znova a znova písal o svadbe. Nemohol sa jej dočkať, bála sa, že preklata nákaza ju bude ešte dlho odlaďovať. Navyše otec mu písal, že sa dozvedel, že zo svadby asi nič nebudé, pretože Natália sa vydá za iného... Jej matka ešte stále hľadala bohatšieho ženicha a Puškin urážala.

Možno, že má pravdu ona, a nie ja... chvíľu som sa domnieval, že som zrodzený pre štásie, — písal Natália. — Nech je to tak či onak, Vy, Natália, ste úplne voľná. Pokiaľ ide o mňa, dávam Vám čestné slovo, že patrím iba Vám, alebo sa nikdy neoznámim...

Básnik netušil, že čím skôr sa s ňou ozéní, tým skôr stráfi život a ľudstvo jeho novovytvorené diela.

Puškinova kresba Voltaire.

Puškina si už vtedy väzil celý ruský národ. On túžil však aj po Natálnej vrúcnej láske.

Nikdy sa jej nedočkal, nikdy neprevádila záujem ani o jeho verše, tešíť sa vedela iba z plesov, flirtov a klebieť.

S Natálou sa stretol v Moskve až začiatkom decembra. Budúca svokra mu znova povyčítovala všetky bývalé lásky, zdôraznila, že jej rodina — v súvislosti s manželovým zhoršujú-

sy. Je do nej šialene zaľúbený... Pyzognómia tej ženy a muža nevesti pre budúnosť ani pokoj, ani tichú radosť. Puškin neutiaji všetky vásivé búrkky, pohľad jeho manželky, naopak, prezrádza melancholiu a pasivitu... V jej zjave je niečo nadpozemské... tá žena nebude šťastná, som o tom presvedčená... aký to tažký osud má pred sebou — byť ženou básnika, koho básnika, ako je Puškin!

HANEBNÝ LIST DE HEECKERENA

● *Dobytie Natálle bude jednoduchšie ako dobytie Toulonu. Aby som vytrel zrak jej manželovi a celej spoločnosti, začnem dvoriť jej nevydatej sestre Katrin. Všade — na plesoch, pri ohňostroji, v Petrovci... Tá stará panna pristúpila na všetko, len aby bola so mnou, a sama mi dohovorí spoľahlivú schôdzku s Natálou...*

● *Hovorí sa, že Paríž stojí za nejakú obet, a pani Puškinová, najväčšia krásavica v Európe, stojí dokonca za sobáš s jej sestrou Katrin, i keď je to oproti nej iba mi...*

● *Flaša je otvorená, musí sa vypíti... Ovocie dozrelo, treba ho obrať... Aj s Natálou je to tak...*

Puškinov portrét z roku 1827

● *Katrin Gončarovová nie je pre mňa nijaká korist, poslúži mi iba pri poľovačke na Natálku... [Z výrokov Georges de Anthéesa, 1836]*

Roku 1836, po dvoch rokoch nepretržitého dvorenia, sa poručík jazdeckého gardového pluku Jej Veličenstva čárovnej Georges de Anthéesa rozhodol Natália konečne dobyť. Nehľadel na cesty, spôsoby, dôsledky, nič ho nezaujalo, iba očarujúca manželka veľkého básnika. Túžil po nej vásivu ako cár a všetci ostatní dohromady. Rozhodol sa, že ju musí mať, i keby sa preto musel oženiť s jej staršou a nepeknou sestrou Katarínou.

Z Moskvy prišiel do Petrohradu Puškin a priviezol si manželku, nechce ju však ešte ukazovať na verejnosti. Videla som ju u maminky, je veľmi mladá a krásna, jemná, urastena, vysoká, má tvrd madony s neobyčajne jemnou pleťou, s nežným a plachým melancholickým výrazom. Zasvitný pohľad priezračných, hnedozelených očí, jemné čierne vlasy

v máji 1836 adoptoval (Nesselrodi) na tom napísal: ...z nariadenia Jeho

nad tým všetkým a odhodlajte sa urobiť bodku za smutnou minulosťou a smelo začnite nový život plný lásky, prepychu a slobody. Urobte sa sa mu šťastnou a mne vráťte syna.

Prosím Vás, prijmite po zrejme úvahе všetko, čo Vám s otcovským citom ponúka Vás pokorný a oddaný služobník

b. de H.

Natália na tento hanebný list nikdy neodpovedala, no de Heeckeren i tak dostał odpoveď.

Od jej manžela.

Puškinov priateľ, štábny dôstojník Rosset, doniesol mladému barónovi de Heeckerenovi výzvu na súboj...

Čo Puškina k tomu viedlo?

Začiatkom novembra 1836 dostal anonymný list s oznamením, že ho zvolili za zástupcu velmajstra Rádu paroháčov... Potom dostával ďalšie anonymné listy, a tie isté dostávali aj jeho priatelia, a najmä nepriatelia. Celý pánsky Petrohrad klebetil, že Natália Nikolajevna je milenkou mladého baróna de Heeckerena. Puškin informoval o anonymných listoch šéfpoliticajta Alexandra Christoforoviča Benkendorfa.

— K tej svadbe nesmie dojst! Len si predstavte: krásavec, ktorý má otvorené všetky cesty k vojenskej a dvornej kariére, čistokrvný aristokrat so sedemdesiatiscom ročnej renty, nepoškrivený legitimista, ktorý by sa mohol dostať do príbuzenského vzáuku s niektorým vládnucím rodom — a tá vycivénna panna, čierna ako ciágánka a bez haliera venal Vydržalo by to vôbec moje otcovské srdce? Gončarovcovci sú predsa kupeckého rodu!

Vyslanec bol zúfalý, nedočkávý, všemožne sa usiloval zachrániť syna, pomôcť mu, aby sa spinil jeho sen — mat Venušu Petrohradu. A vtedy začal robil chyby — osudné aj pre jeho kariéru.

Chyby a zločiny.

Nie prvou a ani poslednou chybou

a zločinom bol jeho list Natálii Puškine.

Poručík barón Georges Charles de Heeckeren výzvu prijal, svojho brata a atasa na francúzskom vývyslanectve v Petrohrade — vikomtu d'Archiacu — poveril, aby sa ujal úlohy sekundanta. Vyslanec de Heeckeren si však neželal súboj, bála sa jeho

Inu Puškinovou láskou bola Anna Alexejevna Goncharova (na obraze), s ktorou sa chcel oženiť roku 1828

dôsledkov. Navštívil Puškina a požiadal ho o odklad súboja. Básnik súhlasil.

Vtedy, za vyostrennej situácie, vyslanec de Heeckeren už súhlasił so sošom d'Anthéesa s Katarínou Gončarovou, pravda, len kvôli záchrane, úniku pred súbojom, škodlivými klebetami, ktoré by mohli poškodiť aj jemu. A, samozrejme, ráhal, že neskôr sa môžu rozviesť... Sobáš d'Anthéesa s Katarínou by dozaista uspokojoval aj soptiaceho básnika, preto sa starý vyslanec postaral o rýchle rozšírenie správy o súboji i „dôvernej skutočnosti“, že Katarína je gravídna... Vyslanec požiadal Puškinovho priatela Zukovského, aby všetko povedal Puškinovi a aby teda netraloval na súboj.

V polovici novembra 1836 Puškin už na súboj netrval.

No mladý barón de Heeckeren bánska ďalej štval, žiadal ho, aby mu vysvetlil, prečo ho vyzval na súboj a prečo ho potom odvola... Kedže Puškin mu neodpovedal, namyslený dobrodruh posol za ním svojho sekundanta s odkazom, že štrnásť denný odklad súboja sa skončil a že je pripravený stretnúť sa s ním...

Možno, že medzitým prišla tajná zásielka z Berlína...

Puškinov sekundant gróf V. A. Sollogub³, a d'Anthésov sekundant viacom d'Archiac sa dohodli, že súboj sa uskutoční 21. decembra 1836. Gróf Sollogub 17. decembra Puškinovi napísal:

Ako ste si želali, bol som u pána d'Archiacu, aby som s ním dohovoril mesto a čas. Zhadli sme sa na sobote, pretože v piatok sa nemôžem uvoľniť; Pargolovo, včasné, vzdialenosť desať krokov. Pán d'Archiac mi dôverne oznámi, že barón de Heeckeren sa definitívne rozhodol uverejniť svoj úmysel oženiť sa, no bráni mu v tom pomyšliené, že by sa tento jeho krok možno vyklaďať ako úmysel vyhnúť sa súboju, a preto tak môže urobiť iba vtedy, ak bude medzi Vami všetko skončené a ak vyhlásíte predo mnou alebo pred pánom d'Archiacom, že neprípísujete tejto svadbe dôvody, ktoré sú nedôstojné šľachetného človeka.

Pretože nemám od Vás plnú moc, nemôžem dať súhlas na to, čo z celej

duše schvalujem, a prosím Vás, aby ste v mene svojej rodiny pristúpili na tento návrh, ktorý zmierí všetky strany. Nemusím azda dodávať, že pán d'Archiac a aj ja budeme ručiť za Heeckerena. Budte taký láskavý a poslite hneď odpoved...

Puškin súhlasiel, okamžite odpísal:

Nevdham napísat, čo by som mohol vyhlásiť ústne. Vyzval som pána G. Heeckerena na súboj a on výzvu prijal bez toho, aby ziahal hocijaké vysvetlenie. Prosím páнов svedkov, aby rádok pokladal túto výzvu za bezpredmetnú... Nemám nijaký dôvod pripisovať rozhodnutie pána G. Heeckerena oženit sa s mademoiselle Gončarovou prítinám nedostojným šľachteneckým človeka.

Prosím Vás, gróf, aby ste použili tento list, ako uznáte za vhodné.

Ubezpečujem Vás o svojej neskonalosti...

Srdce A. S. Puškina rozpráila aj K. V. Veľjaševá. Vľavo je jej neznáma fotografia z polovice minulého storočia, ktorú prvýkrát poskytol na uverejnenie jej potomok – inžinier L. N. Veľjašev z Moskvy roku 1974 (v časopise Ogoňok čís. 23/1974) a vpravo vidieť Puškinovu kresbu

STE KUPIARKA, PÁN BARÓN,
A VĀŠ SYN BASTARDI!

O d'Anthèsovej svadbe napísala Puškinova sestra Olga Sergejevna, že je v tom čosi podozrivé, a iný súčasník, N. M. Smirnov, napísal: Správanie d'Anthesa po svadbe vzbudzovalo vo všetkých dojem, že tento človek hľadal v sobáši nielen možnosť priblížiť sa k Natáliae Nikolajevnej Puškinovej, ale sa tak zároveň chcel ohradiť pred hnevom jej manžela príbuzenskými zväzkami. Neprestal chodiť za svoju švagrovou, dokonca prestal dbať i na opatrnosť...

Svadba mladého baróna de Heeckerena s Katarínou Gončarovovou sa konala v nedeľu 10. januára 1837 – i za účasti Natáliae Nikolajevny, no A. S. Puškin neprišiel a navýše krásavcovovi a už svojmu švagrovi odkázal, že si neželá, aby sa niekedy ukázať v jeho dome.

Niekolko dní pred svadbou bol poručík d'Anthès chorý, a preto si s Katarínou iba dopisoval. Listy starnúcej, veľmi zalúbenej a šťastnej Kata-

riny, budúcej barónky de Heeckerenevej, sú mnohovravne...

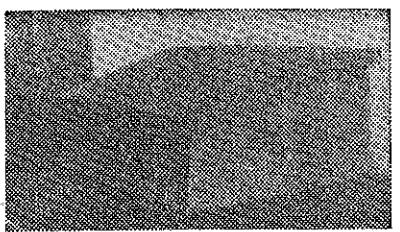
... Čúdusej sa, ako som sa mohla ja, ruská deva, do Teba tak rýchlo a prudko zatábiť?! Ale ved aj častočne patrím k Tvojmu národu, v mojich žilach prúdi krv dalekých južných národov. Moja stará matka z matkinej strany bola Francúzka a ja som sa nikdy necítila severankou a Slovankou. Oddávna túžim opustiť naše snehové záveje, navždy odísť s ohavného Petrohradu a usadiť sa z Tebou pod južným nebom, v snečných krajinách. Azda sa táto tŕňa neuskutoční?

... Áno, máš pravdu. Sme tri sestry, ale ani jedna sa nepodobá druhej. A nie iba vzhľadom, ale ani duševným založením. Alexandrina bola predurčená stat sa matkou, ja milenkou, Natália večnou pannou. Obkloplá zástupmi vzdychajúcich čítateľov terší sa ich zbožňovaniu ako dieťa, hoci sú jej v hĺbke duše úplne ľahostajní.

Ver mi, miluje iba svojho manžela, je k nemu vrúcene príputaná a je mu úplne verná. Ani vo sне by jej nezislo na um, že by ho mohla podviesť. Natália bola vždy čistá, v panenstve je vzorom čistoty, v manželstve ideálom vernosti. Bola stvorená na to, aby sa stala priateľkou, ženou a matkou ako Alexandrinu, ale nikdy nie milenkou. Celých šest rokov svojho manželstva rodí a vychováva deti – už má štyri a prídu ďalšie. Ak má v tom manželstve právo niekto žiarliť, nie je to manžel, ale manželka. Puškinová ohňivá vásťivosť, bohužiaľ, príčasto prekračuje prípustné medze, ale sestra, je naštastie veľmi dôverčív a mnogé veci si neušíma. Dokonca sa mi niekedy zdá, že ju Puškin azda ani nelíbil a oženil sa s ňou iba zo samolúbstia, aby mal najkrajšiu ženu v celom Rusku. Menej krásnu by pokladal za nehodnú svojho mena. Rozpráva sa s ňou žartovným tónom, niekedy je kej nežerný a prítluný, inokedy prchý a prísný, ale povedala by som, že s ňou nikdy nerozpráva otvorene, väzne a úprimne. Žena je preňho iba druhá hračka, je na ňu pyšný...

Puškin tvoril veľmi krátko, v Odese i gráiske Evelíne Konstancii Rzewuskej-Hanskej, ktorá sa po smrti manžela (bol od nej starší o 23 rokov) vydala za Honore de Balzaca. Jej sestre Karoline na- písal niekoľko básni...

Stará okovaná truhlica, v ktorej si Puškin ochraňoval svoje rukopisy

te, hovorí o Tebe so záujmom a srdceňosťou. Pamäťom si, ako niekoľkokrát opakoval Tvoje podarené slovné hračky, a úprimne sa smial. Vždy Ta pokladal za uzdelaného človeka, miláčika zien... Ale teraz si musíš dávať pred ním pozor...

... Ako dlho ešte budem znášať muky tohto neznesiteľného odlúčenia? Nevidieť Ta, necítiť Tvoje dotyky, netúpať sa vo vásni k Tebe – či môže byť niečo strašnejšie než toto veľké odrieckanie?! Aká je to hrdosť, cítiť v sebe nový život, ktorý si zasiel! Nech rastie, aby nás pevnnejšie spojil v jednu bytosť. Syn vo mne nikdy nezacloni lásku k otcovi, ale ešte prehľbi a zosilní vásenie k jeho krásnemu stvoriteľovi. Nerob si o mňa starosti, cítim sa priam skvele, sestry sa stala priateľkou, ženou a matkou ako Alexandrinu, ale nikdy nie milenkou. Celých šest rokov svojho manželstva rodí a vychováva deti – už má štyri a prídu ďalšie. Ak má v tom manželstve právo niekto žiarliť, nie je to manžel, ale manželka. Puškinová ohňivá vásťivosť, bohužiaľ, príčasto prekračuje prípustné medze, ale sestra, je naštastie veľmi dôverčív a mnogé veci si neušíma. Dokonca sa mi niekedy zdá, že ju Puškin azda ani nelíbil a oženil sa s ňou iba zo samolúbstia, aby mal najkrajšiu ženu v celom Rusku. Menej krásnu by pokladal za nehodnú svojho mena. Rozpráva sa s ňou žartovným tónom, niekedy je kej nežerný a prítluný, inokedy prchý a prísný, ale povedala by som, že s ňou nikdy nerozpráva otvorene, väzne a úprimne. Žena je preňho iba druhá hračka, je na ňu pyšný...

Po svadbe sa poručík d'Anthès venoval manželke, ale iba veľmi krátko, len niekoľko dní, a potom začal znova hnať Puškina k súboju, k smrti. Opäť začal dvoriť sestre svojej gravidnej manželky, v spoločnosti si vtipkoval zo žárlivosti Puškina, provokoval ho. Chvastal sa, že mu nasadi parohy...

Budte opatrnej, d'Anthesi! – dohovárala mu mädra a statočná Ruska Karamzinová. – Ste priateľom mojich synov, a môžem teda s vami hovoriť ako so synom. Nedráždite Puškinovu trpezlivosť a zdržanivosť, tento veľký človek neručí za seba v záchrave hnevu a vásne. Vyhýbajte sa všetkému, čo môže vzniesť nový výbuch, vyhýbajte sa zbytočným stretnutiam, zabudnite na svoje pochabe vzplanutie. Ináč asú bude nasledovať nová výzva na súboj, už neodvratná, a potom katastrofa, možno smrtelná... Robte viac, ako je vo vašich silách! Uvedomte si, že v prípade nového stretnutia bud obetujete seba, alebo pripravíte štyri deti o otca, Rusko o Puškina a ľudstvo o geniálneho básnika...

Avanturista však nedbal, ba napak – svoje úsilie získať Natáliae Puškinovú nebezpečne stupňoval. Napísal jej list, požiadal ju o stretnutie – ich rozhovor vraj bude dôležitý pre obidve rodiny. List Natáliae odniesla Idalia Poletikovová. Stúbila mu, že

ty. Zdalo sa, akoby sa k bezprostrednému zlaknutiu pridala akási neznenášľaná spomienka a v jej myšli sa vyhorili odporné obrazy z dávnej minulosti a hlboko zasiahlí jej vedomie... Tak sa mi zdá, že som prehral, – zakončil skormútene svoje vyprávanie, – ale vojvodca, ktorý si prizná porážku, nie je zlý vojvodca. Musím veriť v premenlivosť okolnosti a v šťastnú hviezdu...

Niekoľko hodín po stretnutí d'Anthesa s Natáliou, večer toho istého dňa, vyslanec de Heeckeren v spoločnosti vyhlásil:

To, že sa môj syn oženil, neznamená, že by sa Puškin nemohol stať paroháčom...

Najmä Idalia Poletikovová sa postarala, aby adresátka list hned po prečítaní zničila. Poručík d'Anthesa Natália klamal. Rozhodol sa, že sa jej zmocní. Ich stretnutie – uskutočnilo sa 25. januára 1837 – Leonid Grossman opísal:

Pred piatou hodinou sa ozval zvonček. Idalia išla otvoriť a vrátiť sa s Natálou Nikolajevnou, zmätenu a rozrušenou. Chcela o niečom hovoriť s Idaliou, ale tá ju nepočúvala, vyšla so smiehom z izby, odišla do mesta a nechala svojich hostí osamote.

Na druhý deň – v utorok 26. januára 1837 – dostal vyslanec de Heeckeren od právom nahnevaného Puškina list napisaný perfektnou francúzskou:

Georges sa rozholod konal rôzne a rýchlo podľa osvedčeného oficierskeho spôsobu. Hodil sa paní Puškinovej k nohám, vytrel holík z puzdra pištoľ a prisahal, že sa zastrelí pri jej nohách, ak okamžite na mieste neukočí jeho vásenie. Ale namiesto toho, aby nepriestupnú ženu nahovoril, úplne ju vylakal. Úbohá Natália, nepripravená na taký útok, sa veľmi vylakala, zatímča rukami, začala pobežovať a mierať na miesto a hlasno prosiť o zlutovanie.

Nečakane sa zjavila Idaliina dcéra, lebo počula hľuk. Natália Nikolajevná sa kej vrhla ako k svojej záchrankyni. Georges zostal sám...

Tažko ti môžem opísať, – vysprával potom d'Anthes vikomtovi d'Archiacovi, – ten výraz hrôzy a zdesenia, ktorý skrivil jej pokojné čre-

Puškinov autopoerté

Erb rodu Puškinovcov

sa postará, aby adresátka list hned po prečítaní zničila.

Poručík d'Anthesa Natália klamal. Rozhodol sa, že sa jej zmocní. Ich stretnutie – uskutočnilo sa 25. januára 1837 – Leonid Grossman opísal:

Pred piatou hodinou sa ozval zvonček. Idalia išla otvoriť a vrátiť sa s Natálou Nikolajevnou, zmätenu a rozrušenou. Chcela o niečom hovoriť s Idaliou, ale tá ju nepočúvala, vyšla so smiehom z izby, odišla do mesta a nechala svojich hostí osamote.

Na druhý deň – v utorok 26. januára 1837 – dostal vyslanec de Heeckeren od právom nahnevaného Puškina list napisaný perfektnou francúzskou:

Georges sa rozholod konal rôzne a rýchlo podľa osvedčeného oficierskeho spôsobu. Hodil sa paní Puškinovej k nohám, vytrel holík z puzdra pištoľ a prisahal, že sa zastrelí pri jej nohách, ak okamžite na mieste neukočí jeho vásenie. Ale namiesto toho, aby nepriestupnú ženu nahovoril, úplne ju vylakal. Úbohá Natália, nepripravená na taký útok, sa veľmi vylakala, zatímča rukami, začala pobežovať a mierať na miesto a hlasno prosiť o zlutovanie.

Nečakane sa zjavila Idaliina dcéra, lebo počula hľuk. Natália Nikolajevná sa kej vrhla ako k svojej záchrankyni. Georges zostal sám...

Tažko ti môžem opísať, – vysprával potom d'Anthes vikomtovi d'Archiacovi, – ten výraz hrôzy a zdesenia, ktorý skrivil jej pokojné čre-

Katarína Nikolajevna Gončarovová manželka d'Anthesa, Alexandra Nikolajevna sa kej vrhla ako k svojej záchrankyni.

Georges zostal sám...

Mám čest, váženy pán barón, – končil Puškin list, – byť Vašim najponíženejším a najposlušnejším služobníkom...

mainement à la guerre
bien cela sera possible
le Vicomte d'Archiac,
attaché à l'ambassade de France.

Yours M. de Puškin
de mon cœur chaste et
au cœur si pur mon
cœur, au cœur pur

Vizitka vikomta d'Archiacu s odznamom pre Puškina v súvislosti so súbojom

Stroboury.

*Le 1er juillet informe Monseigneur
d'Archiac qu'il attendra
chez lui jusqu'à son retour
du soir de ce jour et après
cette heure au bal de la
Comtesse Razomovskie, lors
de personnes qui sera chargées
de transmettre ses dernières volontés.
On attendra de l'affaire
à Monsieur le Comte d'Archiac
l'assurance d'une considération
le plus distinguée.*

Mardi 26 Janvier 1837. Visconti d'Archiac
7 Janvier.

Posledný list d'Archiacia Puškinovi

GRÓF STROGANOV: TAKÉ URÁZKY
MOŽNO ZMYT IBA KRVOU!

Puškinov predpoklad bol neomylný. Kravajím stretnutím — i keď za cenu vlastného života — rázne a raz navždy odstráni soka od svojej manželky... (Vikomt d'Archiac)

Starý barón de Heeckeren sa akoby schválne šiel poradiť, čo má robiť, ako reagovať na Puškinov zlostný list, s grófom Stroganovom.

To je neuveriteľné, neslýchané! — volal Stroganov, rozčílenie azda ešte väčšie ako vyslanec. — Čo mienite podniknúť?

Usúdil som, že kópiu toho pobrújuceho dokumentu by som mal predložiť vicekancelárovi — Puškinovmu bezprostrednému nadriadenému na Ministerstve zahraničných vecí a grófovi Benkendorfovci, aby podnikli opatrenia na ochranu mojej — podľa štatútu medzinárodného práva a posledného viedenského protokolu — nedotknuteľnej osoby... A

vy, gróf, by ste mohli Puškinu ako jeho príbuzný presvedčiť, že je nevyhnutné, aby sa mi písomne ospravednil...
— To nestačí, barón! — rázne vyhlásil starec Stroganov. — Treba sa biti! Také urážky možno zmyť iba krvou!...

Ale titul, ktorý mi ráčil udeliť môj kráľ, mi bráni ísť na súboj k bariére. Viete predsa, gróf, že ako zástupca koruny sa nemôžem znížiť k účasti na tažkom zločine. Chránený pred zatknutím s vládnymi zásadami nedotknuteľnosti svojej osoby nemôžem sa, bohužiaľ, ubrániť divokým výpadom voľnomyslienárskeho spisovateľa, ktorému sa zrejme hodí prihľať si svoju hasnúcu slávu medzi národným skandálom.

Skandálom, ktorému prináša za obeť všetkot — zvolal d'Anthès, — čest svojej ženy, šťastie svojej rodiny, osud a budúcnosť Katrin, ktorá mu je skoro sestroul...
— Je úplne bezuzdny a nič mu nie je sväté! — ostro povedal Stroganov. Veľmi, naozaj veľmi lutujem obidve sestry, ale nedá sa nič robiť. Čest nadovšetkol K bariére musí ísť vás syn, barón!

Ved som to otcovi hovoril, — ozval sa d'Anthès. — Mojom povinnosťou je okamžite odpovedať na toto poburujúce obvinenie. Akoby zabudol, že v decembri vzal späť svoju výzvu na súboj...
— Nech je to akokoľvek, — pokračoval Stroganov, — ale teraz sa nedá otlačiť, urážky sú nehorázne, a preto súboj sa musí uskutočniť hneď zajtra a pokiaľ možno, ráno. Tá vec nestrpí najmenší odklad! Chodte do mojej pracovne a napíšte mi výzvu na súboj. A musí byť okamžite doručená Puškinovi!...

Tak sa aj stalo. V paláci a v pracovni grófa Stroganova, Rusa, na jeho želanie a popud napísal barón de Heeckeren Puškinovi výzvu na súboj a potom ju podpísal aj jeho adoptívny syn.

Bol to rozsudok smrti nad veľkým bánskom.

Výzvu starý de Heeckeren poslal po vikomtovi d'Archiacovi. Bánsk svojho sekundanta neposiela, Heeckerenovci ho urgovali... Ešte ani ráno 27. januára nemal sekundanta, a preto ho d'Archiac znova upomínał. Puškin mu odpovedal podráždenie i štiplavou:

*Pán vikomti!
Ani najmenej netúžim po tom, aby som zasväcoval petrohradských pováracov do svojich intímnych rodinných záležitostí, a preto rozhodne odmietam rokovanie medzi sekundantmi. Svojho sekundanta priviediem až na miesto súboja. Vzhľadom na to, že na súboj ma vyzval p. Heeckeren a urazení sa cítiť byť on, môže mi sám vybrať sekundanta, pokiaľ to pokladá za nutné. Vopred súhlasím s každým, či keby to mal byť jeho polovník. Čo sa teda hodiny a miesta, som mu úplne k dispozícii. Podľa našich ruských zvykostí to úplne stačí. Verte mi, pro-*

sím, pán vikomti, že toto je moje posledné slovo. Už nemám čo dodať k tejto záležitosti a už nehnem ani prstom do odchodu na miesto súboja.

V úplnej úte...

Vikomt d'Archiac, i keď to bol stačný muž, konal podľa želania svojho bratanca Georgesesa de Heeckerena, a bol teda neustupný. Puškinovi odpísal:

Milostivý pane!

Vzhľadom na to, že ste siahli na čest baróna Georgesesa de Heeckerena, ste povinný poskytnúť mu zadostučnenie. Musíte si zadoviať sekundanta sám. Nemôže byť ani reči o tom, že Vám ho mal zháňať niekto iný.

Barón Georges de Heeckeren je prípravený dostaviť sa na stanovené miesto a vyzýva Vás, aby ste sa čo najskôr podriadili pravidlám. Akékolvek prieťahy bude pokladat za odmietnutie zadostučnenia, ktoré musíte poskytnúť... Na stretnutí sekundantov, ktoré je pred súbojom nevyhnutné, barón Georges de Heeckeren bez podmienky obdrží výzvu.

Podľa výzvy Vás, milostivý pane, o svojej neskonalej úte...

— Je úplne bezuzdny a nič mu nie je sväté! — ostro povedal Stroganov. Veľmi, naozaj veľmi lutujem obidve sestry, ale nedá sa nič robiť. Čest nadovšetkol K bariére musí ísť vás syn, barón!

Ved som to otcovi hovoril, — ozval sa d'Anthès. — Mojom povinnosťou je okamžite odpovedať na toto poburujúce obvinenie. Akoby zabudol, že v decembri vzal späť svoju výzvu na súboj...
— Nech je to akokoľvek, — pokračoval Stroganov, — ale teraz sa nedá otlačiť, urážky sú nehorázne, a preto súboj sa musí uskutočniť hneď zajtra a pokiaľ možno, ráno. Tá vec nestrpí najmenší odklad! Chodte do mojej pracovne a napíšte mi výzvu na súboj. A musí byť okamžite doručená Puškinovi!...

Nech je to akokoľvek, — pokračoval Stroganov, — ale teraz sa nedá otlačiť, urážky sú nehorázne, a preto súboj sa musí uskutočniť hneď zajtra a pokiaľ možno, ráno. Tá vec nestrpí najmenší odklad! Chodte do mojej pracovne a napíšte mi výzvu na súboj. A musí byť okamžite doručená Puškinovi!...

— Nech je to akokoľvek, — pokračoval Stroganov, — ale teraz sa nedá otlačiť, urážky sú nehorázne, a preto súboj sa musí uskutočniť hneď zajtra a pokiaľ možno, ráno. Tá vec nestrpí najmenší odklad! Chodte do mojej pracovne a napíšte mi výzvu na súboj. A musí byť okamžite doručená Puškinovi!...

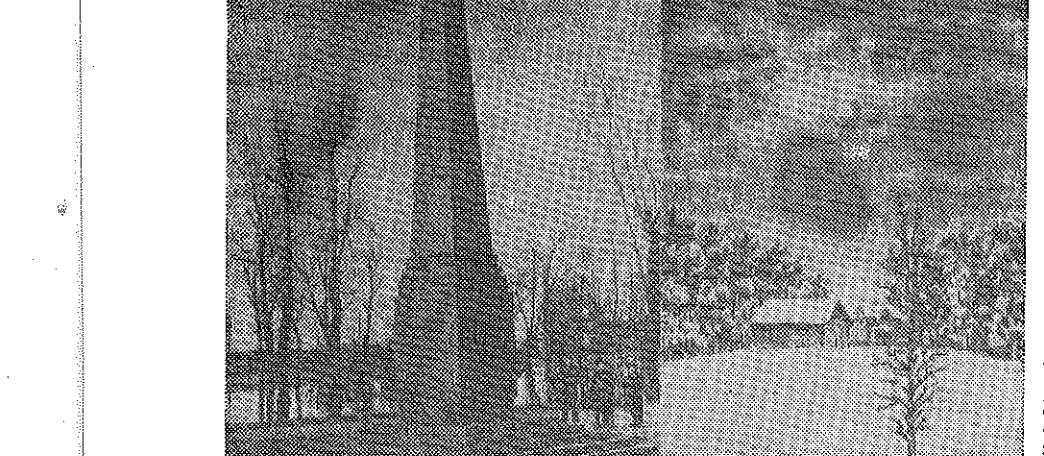
Danzasom. Tento oddaný bánsk priateľ navrhol zmierenie, ale d'Archiac mu tlmočil nezmeniteľné stanovisko sbehavodomého dobrodruha d'Anthès: súboj plukovník Danzas vzhľadom na tažké urážky, aby každý zo súperov vystrelil iba raz. Ani s tým nepochodil — d'Anthès chcel, aby sa strieľalo až do konca, až do smrteľného zranenia jedného z duelantov, a bol si istý — ako naozaj vynikajúci strelec — že to nebude on.

Ani súboj neodložili. Už o pol druha hodiny sa stretli na veliteľskom letovisku pri Čiernej riečke za Petrohradom.

Ešte predtým sa uskutočnil rozhovor medzi dvoma barónmi de Heeckerenovcami pred d'Archiacom. Starý sekundanta, pokiaľ to pokladá za nutné. Vopred súhlasím s každým, či keby to mal byť jeho polovník. Čo sa teda hodiny a miesta, som mu úplne k dispozícii. Podľa našich ruských zvykostí to úplne stačí. Verte mi, pro-

sm, pán vikomti, že toto je moje posledné slovo. Už nemám čo dodať k tejto záležitosti a už nehnem ani prstom do odchodu na miesto súboja.

V úplnej úte...

V Sovietskom zväze je mnoho pomníkov a pamätníkov na počesť najväčšieho ruského bánska. Toto je najsmutnejší z nich — označuje miesto tragického súboja pri Čiernej riečke nedaleko Petrohradu-Leningradu. Na obraze vpravo vidieť to isté miesto roku 1837...

mojej i tvojej, Georges. Nemyslím, že si predstavte to blaho — Petrohrad po takomto výsledku súboja by sa mi podarilo udržať si postavenie vyslanca.

— Áno, ale aj bez Puškinovej... — ticho prehodil d'Anthès.

— Teraz nie je čas myslieť na také veci — príse poznámenie vyslanec.

— Vec je veľmi vážna, než aby sme zahŕňali do svojich plánov ženu. Prósime, aby si prijal všetky moje rozhotuňtu. Ver mi, že zo všetkého je mi najdrahší tvoj život... Keby sa však Puškin odtrhol z retaze a dostačil ho na mieste súboja. Bol rozčulený, výbušný, netrpeľný, nedisciplinovaný. Za tých niekoľko minút príprav na súboj a výmenu výstrelov zbytočne mnoho hovoril a gestikuloval. Pokojná zdržanlivosť i s pocitom nepríatelstva na život a na smrť mu bola, bohužiaľ, cudzia. Azda krv jeho afričských predkov ho zbowovala prísnnej rovnosti, príznacnej v takých chvíľach pre Európana, možno to bola bezuzdnosť a bezohľadnosť ruských mŕavov, nepoznajúcich sebaopľádanie. Pred bariérou sa mučivo zmietal a nedokázal utájiť svoje pobúrenie.

— Čo vlastne chceš, otče? — chladne sa spýtal Georges. — Azda chceš ustúpiť od súboja?

— Máš pravdu, otče, — povedal d'Archiac má pravdu, musíme nutne prijať toto riešenie. Ak však Puškin prejaví najmenšiu ochotu pristúpiť na pokojné a slušné skoncovanie s touto záležitosťou a nebude trvať na smrteilom zásahu, okamžite mu vyjdeme v ústrety a obmedzíme sa na minimálnu satisfakciu. Urážka musí byť zmytá krvou. Georges je taký vynikajúci strelec, že dokáže neomylne zasadiť na vzdialenosť desiatich krokov nutný a bezpečný výstrel, hoci do nohy, čo by bolo najlepšie. Urážka bude pomstená a nenašaná v obhajími, v ním čest a život! Ver, ak bude treba, dokážem konat tak, aby si Puškin ani nevystrelil! Pošlem ho na druhý svet prv, než na to postačí pojistky, a v každom prípade skôr, než stlačí kohútik...

— Verím ti, — povedal vyslanec.

— Ale pamäť si: podľa možnosti rýchle a opatrné manévrovanie, v prípade nutnosti — nelútostná smrteilná rana...

Popoludň 27. januára 1837 dul pri Čiernej riečke za Petrohradom mrazivý severák. Nezadržateľne sa blížila jedna z najväčších tragédii ruskej a svetovej literatúry.

Najtriasnejší zo všetkých súbojov opísal Leonid Grossman slovami očitého gardistom Jej Veličenstva... Len

Všetci štýria sme vykročili daným

smerom. Krovie lemovalo dosť priestornú plošinku, dobre schovanú od cest. Snehu tu bolo po kolendá. Súperi nemohli ísť proti sebe a manévrovať. Museli, sme udupat sneh a vytvoriť malé kolbište.

Plukovník Danzas ako vojenský inžinier obratne viedol túto prácu. My s Georgesom sme mu horivo pomáhali, Puškin zatiaľ odšiel stranou, zaháli sa do medvedieho kožucha, sedol si na drevo a pozoroval prípravy.

Kedže si však naša práca vyžadovala určitý čas, začal prejavovať nervozitu. Od tej chvíle takmer až do odchodu z miesta súboja ustavične dával najavo podráždenie a netrpeľnosť. O niekoľko dní po súboji som písal kniežetu Vjazemskému na jeho vlastnú žiadosť, že v priebehu celej záležitosti bol na obidvoch stranach úplný pokoj, rozvaha a dôstojnosť. Nič iného som nemal právo písat nad otvoreným hrobom zabitého bánska, ale pokiaľ ide o Puškinu, nebola to pravda. Po celý čas súboja bol v zajati vlastní a úplne mi vyvrátil predstavu, ktorú som si o ním utvoril, že je to skúsený milovník súbojov a bitiek. Sebaopľádanie a pokojné vycierené správanie Európana, ktoré tak dokonale prejavoval v spoločnosti, zradili ho na mieste súboja. Bol rozčulený, výbušný, netrpeľný, nedisciplinovaný.

Za tých niekoľko minút príprav na súboj a výmenu výstrelov zbytočne mnoho hovoril a gestikuloval. Pokojná zdržanlivosť i s pocitom nepríatelstva na život a na smrť mu bola, bohužiaľ, cudzia. Azda krv jeho afričských predkov ho zbowovala prísnnej rovnosti, príznacnej v takých chvíľach pre Európana, možno to bola bezuzdnosť a bezohľadnosť ruských mŕavov, nepoznajúcich sebaopľádanie. Pred bariérou sa mučivo zmietal a nedokázal utájiť svoje pobúrenie.

Poručík d'Anthès (na dvoch súvetských ilustráciách), oddaný prívržencov zvrhnutých Bourbonovcov a fanatický legitimista, čo mu výdatne pomáhalo aj v jeho karieri v Rusku. Po súboji s Puškinom ho v Petrohrade odsúdili — podľa zákona o súbojoch — najprv na trest smrti obesením, potom do vyhnanstva. Nakoniec ho však iba degradovali na vojaka a ako cudzincu vypovedali z Ruska. Onejdeho po nám musel Petrohrad opustiť aj jeho otec. Cár Mikuláš I. ho neprijal ani na rozlúčkovú audienciu, poslal mu batierku, čo znamenalo, aby sa do Petrohradu už nikdy nevrátil. Po platiach rokoch — roku 1842 — priesťoval barón Louis de Heeckeren ako vyslanec do Viedne...

Smrteľne ranený Puškin strieľa na d'Anthès

Pešač klobúka horu osinočnú,
ročanú a myre klobúk upeša.
Klobúk upuncíkate hrušku; ke mizku
sue normb, k až učim k mazetne
otkyčka.

Jedna zo správ o zdravotnom stave Puškina, ktoré vyvesovali na dvere jeho bytu

hne... Akoby sa nehanbil odhalovať pred nami svoje nepriateľstvo pomstychtivost. V tó chvíli bol jeho veľký bánsky génius úplne potlačený temnými vznemami neskrotnej väsne.

Zbystril som pozornosť a starostlivo sledoval, aby z jeho strany neboli porušené stanovené formality nečakaným, vrtošiavým a prudkým útokom, schopným zosilniť jeho urázku a premeniť regulárny súboj na vraždu. Od tej chvíle som ho nespustil z očí, úplne som sa spoľahl na Georgesu, ktorého správanie mohol sledovať aj bánskuv sekundant.

Kolbište bolo udupané. Danzas striasol sneh z jazdeckých čižiem a šiel k Puškinovi.

— Čo pouvieš na miesto, ktoré sme vybrali? Zdá sa ti vhodné?

— Mne na tom nezáleží, — odpovedal bánsik s odtieňom nespokojnosti, — len sa postarať, aby ste s tým všetkým boli čo najskôr hotoví.

Nervózny ustal, zahalil sa do kožucha a urobil niekoľko krokov smerom k vyšliapanej cestičke.

Danzas vyznačil medznú čiaru kormom vrazeným do snehu a dlhým pevným krokom vykročil po úzkej plošinke. Na dvadsiatom kroku ma požadal, aby som vyznačil miesto pre d'Anthesa. Každý z nich odráhal päť krokov od medznej čiary, vyznačenej kordmi dovnútra kolbišta. To boli čiary bariér. Puškinov svedok si vyzliekol plášť a starostlivo ho zložil ako medznú čiaru cez vyšliapané cestičky. Vyzliekol som si kožuch a opakoval jeho počinanie. Aréna bola pripravená.

S Danzasm som pristúpil k puzáram

odoľzeným stranou. Potrebovali sme v poriadku, vysoko zdvihol nad hlavu nabíť všetky štyri pištole pre prípad svoj čierne klobúk, chvíľu ho držal opakovaneho boja. Spinenie tejto úlovo vzduchu, okázalo prudkým pohyby som ponechal usportiadateľovi súborom ním vyznačil polkruh a zvesil ho boja a obmedzil som sa iba na pozorovanie. Obratným pohybom nasypal prach z medenej hrušky do brusených hlavní, oceľovým prístrojom na odlievanie gulek vtlačil veľké olovené hrášky a trhavými údermi kladiva do nabijaka zatkol náboje. Podľa žrebovania prišiel rad najprv na naše rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Tak čo? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

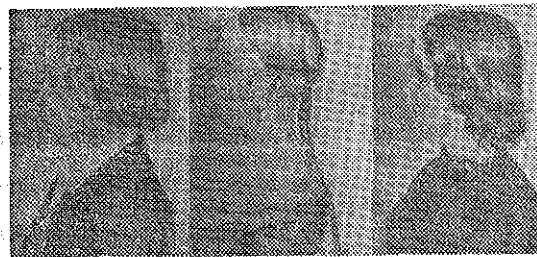
— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde doval.

Kedže som sa ziahl pred seba zbrane, zacieliili a vyrakočili proti sebe. Georges rovný ako strunka zvolna postupoval od kordu k rozprestretému pláštu, vyrovňávajúc ústie hlavne podľa živého terča. Puškin s natiahnutou rukou sa prudko priblížil k bariére, temer pribehol, tesne pri pláští sa začal s odmeriek prach do panvicku, dvakrát sme cvakli uzávermi, naťahujući kohútiky. Vtom zaznelo Puškino nové netrpezlivé zvolanie:

— Kde je? Už ste konečne hotovi?

Rýchlo som sa obrátil. Prípravy boli úplne skončené. S nabitými pištoľami čo by sa mohlo stať d'Anthesovi v rukách sme pristúpili k superom a osudným, pozorne som bánsika sledoval ich na vyznačené miesta, kde

Puškinove deti — Alexander, Mária a Grigorijs, kresby T. Rajta z roku 1844 v deníku N. N. Puškinovej-Lanskej.

opatrné sme zabalili Puškina do kožuha a prenesli do saní. Danzas prikázať ist krokom a my sme vykročili po siahach. Georges sa viesol vo svojich saniah za nami...

Sane museli zdolávať nerovné závere neprechodeného poľa.

Puškin sa občas zachvel boleslou ale ani raz za celú tú mučivú cestu nevykrikol a nezastenal.

Ocitili sme sa opäť pri vellteľskom letovisku, kde nás očakával kočiar. Barón de Heeckeren ho poslal pre prípad, že by jeho syn bol ľahko ranený.

Zavolali sme s Georgesom Danzasa na bok a ponúkli mu, aby použil kočiar na prevezenie Puškina. D'Anthès zároveň plukovníkovi oznamil, že sme ochotní zachovať pri výsluchu jeho meno v tajnosti.

Táto ponuka rázne odmietol, kočiar však prijal, ale s upozornením, že Puškinovi nikdy neprezradí jeho majetka.

Prištúpil som k santiám a podal bánsnikovi ruku:

— Tak teda do videnta, a nte zbohom...

Spod ľažkého medvedleho kožucha vytiahol bledú úzku ruku a podal mi ju.

— Zbohom, d'Archiac, počiniali ste si statočne v celej záležitosti. Dújam, že nebudeť mat kvôli mne nepríjemnosti...

— Nech ste zasa čoskoro ako rybička, — povedal som povzbudivo a stisol naposlasy bánsikovu slabnúcu ruku.

Neodpovedal, ale uprel na mňa dlhy, hlboký a smutný pohľad. Čítal som v tých krásnych očiach, že vie o svojej záhube. Akoby nad ním ľahko a neúprosne zašumeli čierne krídla smrti a on pocitil, že už neunikne spod tch zlovestného šelestu.

Pohľad rozšírených zrenca bol poznatený onou zvláštne predtuchou konca, v ktorej sa zlevávali na rozličnejšie pocity: beznádej, tiché zájazd stvo, pokorné zmierenie s neodvratným údelom, potlačované utrpenie mŕstre podriadenie sa osudu.

Tento statočný, energický a odšinu muž sa azda prvý raz v živote zmieril. Nositeľ mohutnej tvorbej vôle stíchol a nereptal ako choré dieťa. Zrazený k zemi akoby pochoptil veľký omyl nedávnej tragédie a v niekoľkých okamihoch úplne prekonal dovedy ho ovládajúcu všechnu, nepríateľstva a nendávst. Razom sa rozjasnil, stolky sa ovládol, dokonca u seba vyburcoval najlepšie sily svo-

jej šlachetnej, veľkorysej a hrdinskej povahy. To všetko som v niekoľkých chvílikach prečítal v jeho pohľade na rozlúčku a s bolestou v srdci som pocítil všetku slávnosť uplynulej chvíle: bol som svedkom záhuby veľkého bánsnika.

Jeden z voľných viákov nášho stočia sa prudko zrútil z výšin svojho letu a smrteľne postrelený silne krváral...

SMRT

Georges d'Anthès nemožno obviňovať z Puškinovej tragedie. K súboju ho predsa prinútilo Puškinovo správanie... (Veľkoknieža Michail Pavlovič, brat cára Mikuláša I.)

Puškinovo zranenie bolo veľmi väzne, jeho stav bol beznádejný. Gulkama vnikla do brucha, spôsobila prudké a silné krávacie.

— Má m ádaj... budem žiť? — spýtal sa bánsik lekárov.

— Nemôžeme vám to zatajiť, ste v nebezpečenstve...

Celé dva dni zápasil bánsik so smrťou. Bol to tvrdý, veľmi ľažký boj.

Možno aj preto, že sa nechcel vziať Natálie a zanechal ju inému. Ešte pred svadbou napísal jej matke:

Boh mi je svedkom, že som ochotný kvôli nej zomrieť, ale myšlienka, že by som mal umrieť preto, aby som ju tu zanechal ako oslnívajúcu vđovu, ktorá si môže zvolať nového manžela — táto myšlienka je hotové peklo...

Natália bola zúfalá a navyše — zomierajúci manžel ju nechcel ani vi

si.

Večer 27. januára cár odkázal Puškinovi, že mu odpúšťa; podľa starého zákona o súbojoch mohli účastníkov

súboja a ich sekundantov odsúdiť na trest smrti obesením. Cár bánsikovi však v skutočnosti neodpustil, ale práve naopak. Trest čakal aj jeho sekundanta plukovníka Danzása, hoci zomierajúci Puškin círal prosil, aby jeho sekundantovi odpustil. Imperátor dokonca rozkázal bánsiku súdiť — ako o tom svedčí tajné hlásenie generála Vejmara, ťéfa ťábu Osobitného gardového zboru, veliteľovi gardového záložného jazdeckého zboru, generálporučíkovi a rytierovi Knorringovi z 30. januára 1837:

Pán minister vojny dňa 29. januára pod čís. 61 ohľásil p. veliteľovi Osobitného gardového zboru, že jeho Veličenstvo imperátor na moje najúctivejšie hlásenie o súboji, ktorý sa konal 27. januára medzi poručíkom gardového jazdeckého pluku jeho Veličenstva barónom de Heeckerenom a komorníkom Puškinom, z moci svojej prikázať ráčilo, aby súdeni boli vojenským súdom ako títo, tak všetci ostatní, ktorí sa na onej záležitosti akolívek zúčastnili, s výnimkou osôb cudzej národnosti, ktorí nemajú byť vypočítaní ani na súdne pojednávanie volani, ale spísaní na osobitnom liste s označením mieru ich účasti.

Na vyplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej pri Osobnej čárskej garde jazdeckého pluku; čo

Na výplnenie tejto najvyššej vôle z rozkazu p. veliteľa zboru čo najpokornejšie prostím Vašu Excelenciu o udelenie príkazov, aby ešte pred začiatom vojenského súdu bolo prostredníctvom osobitného ťábu dôstojníka uskutočnené vyšetrovanie a stanovenie, ktoré bolo zapletené do tejto záležitosti a kto (okrem cudzincov) bude súdený vojenským súdom, v komisi ustanovenej

Vo Všeobecnom múzeu A. S. Puškina i v Puškinovom múzeu v Leningrade som obdivoval na obrazoch nevšednú krásu Natálie Nikolajevnej Puškinovej. Petrohradská Venuša a kráľovná plesov bola naozaj krásna. Krásou očarila aj geniálneho básnika a — nechtiac — zapričnila jeho tragickej smrti. Pre jej krásu žil, tešil sa z nej, neraz ho rozhnevala a pre ňu šiel aj do osudného súboja.

Na smrť ho však uštvali zlostní starci, starnúce krásavice, nepekné a jazyčnaté dámy, klebetníct, intrigáni, darebaci s honosnými titulmi a funkčiami.

M. CABAJ

Ilustrácie: archív M. Š. a autora.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

A. Pouchkine, Paris 1974
Grossman L., Zápisky sekundanta, Peterhradská kronika roku 1838, Praha 1972
Potjakov A. S., O smerte Puškina, Peterburg 1922
Šćegolev P. J., Duet i smert Puškina, Peterburg 1917
Puškin A. S., Listy neveste a ženě, Praha 1968
Puškin, Leningrad 1951

CITOVANÉ NOVINY A ČASOPISY

POZNÁMKY:

¹ Tieto a niektoré ďalšie výroky uvádzajú Leonid Grossman vo svojej pozoruhodnej knihe Zápisky sekundanta, Peterhradská kronika roku 1938, Praha 1972. Prebral som z nej aj všetky uvádzané výroky grófa Stroganova, vicekancléra Nesselroda a jeho manželky, d'Anthéesa, vyslanca da Heeckerena i slová, pani Karamzinovej, tiež rozhovor de Heeckerena s grófom Stroganovom a d'Anthéesa v prítomnosti d'Archilea V Grossmanovej knihe je uverejnený aj list francúzskeho velvyslanca barona de Baranta o prípade Petra Caadajeva a niektoré ďalšie listy a súvetské dokumenty.

² Leonid Grossman o nej napísal, že v čase, keď je dve najmladšie dcéry — Katarína a Natália — boli ešte takmer deti, v jednom rámci. Katarína práve pozapletala mladšej sestre vrkoče a odviedla ju do odľahlého malého salónika, aby ju tam posadiťa k francúzskemu slabikáru, prebehli parkety veľkej siene, prudko vlieťeli do predzby... a zostali stáť ako primáren. V kozubu sa oz kúrilo a žerznu polena s prasktom sáiali za železnou mriežkou... A pred sálijecim kozubom na dôhosrstnej medvedej kožušine ležala s rozpustenými vlasmi, z rozlučenými rukami a nohami, zviažiaca sa v kŕtach a v kŕiku zvierajúc väsne, ich matka pod metrákovým telom ryšala.

vého kúrľa... Hrôza spätala malú Natálu, hrôza vyvrcholila v prudký záchvat a navždy zanechala stopy. Dievča koby utrpelo psychický otros, stalo sa užaveté, nesmelé a plaché. Natália sa stránila ľudu a rada osamote skladala verše. Snila o tom, že sa stane poetkou. A preto, keď pred ňou, šestnásťročnou dievčinou, zastal Puškin, najväčší básnik jej krajinu, videla v ňom takmer pápanobáha, hrdá na jeho pozornosť, zbožňovanie a slohy nesmrtelných hymnov, ku ktorým ho inspirovala jej rozvíjajúca sa krása, s nadšením mu dala svoje srdce...

³ Krátko predtým Puškin vyzval na súboj a grófa Sollogubova, lebo dvoril Natálil. Básnik však zasa dvoril jeho manželku, krásnej Nadežde Evovne, čo mu Natália neraz vyčítala... (A. S. Puškin sa iba v rokoch 1818—1824 zúčastnil asi na dvadsať súbojoch. Roku 1838 poslal výzvu na súboj trom protivníkom...)

⁴ Starší dcéra Mária (vydala sa za plukovníka Cartunga) a mladší syn Grigorij (zvollil si vojenskú karieru) boli bezdetní. Starší syn Alexander sa tiež dal na vojenskú dráhu, dotiahol to na generála pechoty, stal sa hrdinom ruskotureckej vojny (1877—1878), po jej skončení ho vyznamenal za statučnosť Zlatým mečom a Radom križa svätého Juraja. Mal štandardné deti, Ich potomci dodnes žijú nielen v ZSSR, ale aj v rozličných európskych krajinách. Najmladšia dcéra A. S. Puškina — Natália Alexandrovna — sa vydala za rakúskeho vojvodu Nassaua, stala sa gróvkou Merenbergovou a jedna z jej dcér — Sofia — sa stala manželkou veľkoknieža Michala Michajloviča — syna cára Alexandra III. Ten — zrejme poznajac intrigu Mikuláša I., svojho otca, proti Puškinovi — so synovím sobášom nesúhlasil, a preto veľkoknieža a jeho manželka sa usadili v Anglicku. Ich dcéra Nadežda sa vydala za príslušníka vysokej anglickej šľachty — Georgea Louisa Mountbattena (jeho sestra bola matkou princa Phillipa, manželka dnešnej anglickej kráľovnej Alžabet). Potomci Nadeždy (mala šesť detí) žijú v Anglicku, v USA, vo Francúzsku a v iných krajinách. Jeden z nich zomrel v lete 1968 v Bruseli. Podľa správy hamburského časopisu Die Welt sa do Belgicka prísťahol pred prvou svetovou vojnou, žil v blízkosti pravoslávneho kostola v Bruseli v predmestí Uccle. Bruselský Alexander Pouchkine mal belgické štátne občianstvo a meno si písal francúzskym pravopisom. V byte si zaradil malé múzeum svojho pradedra... Náštevníkom rád rozprával o náhodnom stretnutí svojej sestry (pracovala v jednej bruselskej banke) s pravnukom Georgesom d'Anthéesa...

⁵ Po vypovedaní z Ruska sa vo Francúzsku zapojil do politiky ako jeden z najreakčnejších monarchistov (pred príchodom do Ruska — v dňoch francúzskej revolúcie roku 1830 — bojoval za Karla X.). Bol medzi pravicovými po-

slancami, bojujúcimi roku 1851 za zmenu ústavy, aby tak dopomohli Napoleonovi III. k štátному prevratu. Až do konca života honobil veľké majetky zakladané úverovými bankami a rozličnými priemyslovými spoločnosťami. Jeho potomok Claude d'Anthès ho roku 1968 opísal v parížskom časopise Historia ako romantického človeka, úprimne zaúbeneného do Natálie Puškinovej a vraj nevinného do smrti veľkého básnika...

Katarína Gončarovová porodila d'Anthésovi tri dcéry a koncom roku 1843, pri pôrode syna, zomrela. Hoci ako poslanec Národného zhromaždenia a potom Zákonodarného zhromaždenia v Paríži dostával 60 000 frankov ročne a okrem toho mal aj mniché iné a tiež vysoké príjmy, po manželkinej smrti sa súdil s jej rodinou o „doplatenie“ vena. V tejto veci sa staňoval dokonca aj čárovi, ktorý ho roku 1852 prijal počas svojho pobytu v Berline na súkromnej audiencii ako tajného posla budúceho francúzského cisára Napoleona III.

Jedna z d'Anthésových dcér sa vydala za riaditeľa pošty, druhá za generála a tretia — Leonia-Charlotu — bola duševne chorá. Ona jediná zo súrodencov sa naučila po rusky (ešte pred onemocnením); v originálni si pričítala celého Puškina a vefm si ho obľúbila a vziaľa ako autora. Zmenšiela vlastného otca — vrába najväčšieho ruského básnika a jej učiu, ktorého väsivo, vždy a všade obhajovala, a nakoniec sa pomiatla. Jedného syna d'Anthésa raz istý Rus vyzval v Paríži na súboj a navrhol rovnaké podmienky, aké mal jeho otec v súboji s Puškinom. Súboj sa však neuskutočnil a roku 1900 d'Anthésov syn parížskemu dopisovateľovi ruských novín Novaje vremja povedal:

Môj otec celý život trpel za to, čo nrobil. Veľmi často nám hovoril, že súboj s Puškinom bol najväčším neštastím jeho života. V posledných rokoch pred smrťou vyuvolávalo Puškinovo meno na otcovej tvári kŕf...

Zdá sa, že tieto slová neboli pravdivé, d'Anthésove zrejme alkdy neľutoval tragickej súboja, to ihô syn ho takto chcel ospravedlniť. Keď sa s d'Anthésem stretol (v Paríži roku 1887) známy puškinista A. F. Onegin, spýtal sa ho, ako sa mohol odhadnúť ist na súboj s najväčším ruským básnikom, a či si uvedomuje, čo jeho smrťu spôsobil Rusku. Odpoval, že v súboji mohol aj on zahynúť a potom by už nemohol byť poslancom Francúzska, boľo prišlo o politiku, poslanci... Zrejme by sa však nič nebolo stalo. D'Anthésov zločin z roku 1837 i jeho politickú karieru na strane nepokrokových a reaktívnych sil odsúdil aj Viktor Hugo i Prosper Mérimée. O d'Anthésovej účasti v demonštrácii proti Pařížskej komúne roku 1872, keď manifestoval spolu s inými „starými sluhami impéria s prázdnymi hlavami“, sa kriticky vyjadrili aj Karol Marx v práci Občianska vojna vo Francúzsku.

James Fenimore Cooper TAJOMSTVO STAREJ TRUHLICE

Dobrodružné romány č. 221

Vydala Smena, vydavateľstvo SÚV SZM, Pražská ul. č. 9, 897 14 Bratislava, ako 1973. publikáciu. Ilustroval Peter Ondrejčka. Obálku s použitím ilustrácie P. Ondrejčku na vrchol Ján Meissner. Výtvarný redaktor Jozef Gális. Zodpovedná redaktorka edície Jozefina Heroldová. Technická redaktorka Františka Karášková. Jazyková redaktorka Fraňa Pajorová. AH 10,46, VH 10,61. Náklad 41 000 výtlačkov. Výmer číslo 1438/I.—OR—1972. Vytláčili Tlačiarenské závody Pravda, závod Bratislava. Rozširuje PNS po celej ČSSR len v drobnom predaji.
73—109—74

Cena 5,— Kčs
14/7

Brazílsky panovník Pedro II. na konci panovania verejne predával barónske, grófske a kniežacie tituly. Keď si takto nahromadil dosť peňazí, nechal z nich postaviť nemocnicu a nad jej vchod dal umiesťiť veľký nápis:

ĽUDSKÁ PÝCHA ĽUDSKÉMU UTRPENIU!

* * *

Na koncerte poznamenal istý pán:

— Tá speváčka je neznesiteľná mužatka, však?

— Dovoľte?! To je predsa moja dcéra!

— Och, prepáčte, nevedel som, že ste jej otec...

— Som jej matka!

* * *

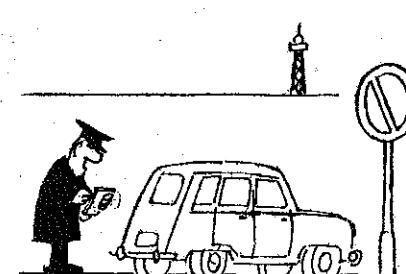
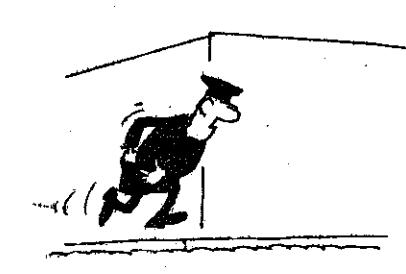
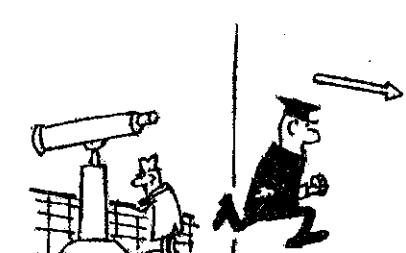
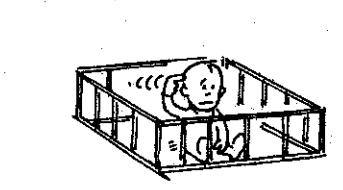
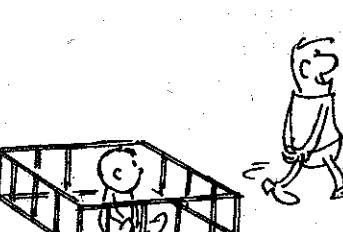
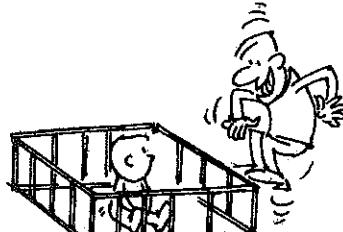
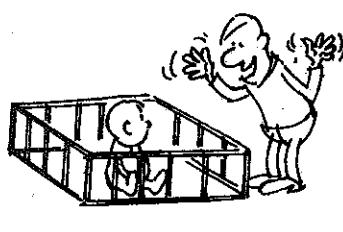
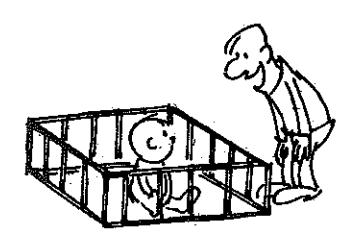
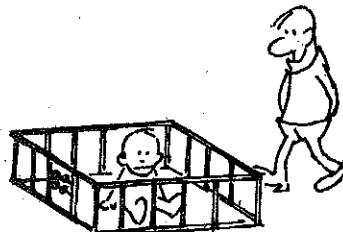
ŽIVOT V KOCKE

Šli spolu na prechádzku. Ich oči sa stretli.

Sedeli spolu. Ich pery sa stretli.

Išli na radnicu. Ich duše sa stretli.

Žili spolu. Ich advokáti sa stretli.

EVA MÁRIA UHRÍKOVÁ

Datum narodenia: 24. decembra 1955
Miesto: Trenčín
Povolanie: Študentka
Záľuby: spev, hudba, literatúra
Adresa:
91642 Moravské Lieskove c. 16, okr. Trenčín

Eva Mária Uhríková patrí k talentovaným speváčkam, ktorá sa doteraz častejšie zjavuje na televíznych obrazovkach i v súťažach pôsobiacich piesne.

K jej úspechom možno zaradiť víťazstvo v súťaži mladých interpretov na nedávnom detskom festivale Zlato ružai prvenstvo v súťaži o hľavku Zlatu retaz roku 1972.

Eva Mária dostala príležitosť spievať aj na Bratislavskej lyre (Roku 1974 sa na tomto festivale predstavila dvoma piesňami). Prvá so slováčkou Zivoj, nedala a zložil ju skladateľ Ľudovít Štassel. Okrem tejto piesne spievala aj so spevákom Jánom Hromadkom pieseň Postavím dom.

– Uvedomujem si, že ak chcem spievať profesionálne musím sa ešte väčša zdokonalovať. Budem preto spolu s ďalším pedagógom.

Eva Mária Uhríková nas roku 1974 reprezentovala aj na festivale Zlatý Orfeus v Bulharsku.

JAN SZABO
FOTO: ALIO

MUSICBOX